

Xəbər
Rayonlarda yağış və sel-fermerlər ciddi ziyanda
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 iyun 2017-ci il Çərşənbə № 127 (6741) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Parlament növbədənənar toplandı

Bir sıra qanun layihələrinə düzəliş olundu; partiya larin maliyyə hesabatı verməməsi yenidən gündəmə gətirildi

yazısı səh.4-də

Baş Prokurorluq deputatı təkzib etdi

yazısı səh.3-də

Zbiqnev Bjezinskiyin portret cizgiləri

yazısı səh.10-da

Qərb Rusiyada "məxməri inqilab" hazırlayır

yazısı səh.6-da

Gürcüstandakı mühacirlərimiz Avropaya qaçırar - şok iddia

yazısı səh.9-da

İş adamı Eldar Mahmudovun adamlarının əməllərindən nazirə şikayət etdi

yazısı səh.3-də

Vasitəçilərin səfəri fonunda birgə təlimlər: Bakı və Ankaranın mesajı

yazısı səh.11-də

"Türkiyədəki zəlzələ Azərbaycanda təkrarlanma bilməz" - seysmoloqların rəyi

yazısı səh.12-də

"Formula 1" yarışlarından sonra manatın məzənnəsi dəyişəcəkmi...

yazısı səh.15-də

Kütləvi zəhərlənmə dövlət qurumlarını qarışdırıb

yazısı səh.12-də

Ramazan ayının 19-cu günü

İftar 20. 29. İmsak 03.08-dək (QMI)
19-cu günün duası: "İlahi, Ramazan ayında olan bərəkətlərdən mənim qismətimi artıq et! Bu ayda xeyir əməllərin yolunu mənim üçün asanlaşdır! Və bu ayda olan yaxşı əməllərin qəbul olmasından məni məhrum etmə! Ey açıq-aşkar haqqın tərəfinə Yol Göstərən!"
İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".
ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

"LAPŞİN İŞİ" MƏHKƏMƏDƏ - BAKI VƏ MOSKVA ÜÇÜN YENİ SINAQ

Rusiya vətəndaşlığı olan bloggerə veriləcək hökm iki ölkə arasındakı münasibətlərə təsirsiz ötürməyəcək; bu həbsə ÜAK-ın ləğvi ilə reaksiya verən şimal ölkəsi cəzanın ağır olacağı təqdirdə nə edə bilər?

Bakı seçimi üz-üzə - cəbhə xətti sərhədimizə yaxınlaşır

Qonşuluqdakı vəziyyətin ölkəmizlə bağlı mümkün inkişaf ssenariləri; Azərbaycan bu böhranlardan uduşla da çıxıb bilər; ekspertlər deyir ki...

Mehmet Mutlu:
"Böyük insanların xətlərinin bütün əziyyətini uşaqlar çəkir"
yazısı səh.5-də

Azərbaycan müxalifətindən
"bizdə də Navalni meydana çıxacaq" bəyanatı
yazısı səh.9-da

Ziya Məmmədovun
qardaşının villası satışa çıxarıldı
yazısı səh.3-də

2015-ci ilin oktyabrında MTN-də baş tutan əməliyyatdan sonra Eldar Mahmudovun sahibkarlara qarşı qanunsuzluqlarını ictimailəşdirənlərdən ilk şəxs Maqsud Mahmudov olmuşdu. O, sahibkar olaraq MTN-də başına gətirilən müsibətlər haqqda "Yeni Müsavat"a videomüsahibə <https://www.youtube.com/watch?v=rQ2ceVJIY4w> verərək qeyd etmişdi ki, MTN-dəki "təmizləmələr" in haqq-ədalətin öz yerini tapacağına gətirib çıxaraacağına ümid edir.

O, MTN-çilər tərəfindən şantajla, hədə-qorxu ilə əlindən alınan əmlaklarının geri qaytarılması üçün məhkəmələrdə iddia qaldırıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsi, ardından Bakı Apelyasiya Məhkəməsi əmlaklarının qanunsuz olaraq əlindən alınmasını əsas götürərək özünə qaytarılmasını qət edib. Hazırda iş Ali Məhkəmədədir.

M.Mahmudov deyir ki, 2016-cı ilin əvvəlində o, ləğv olunmuş nazirliyin müstəntiqi Cavid Quluzadə və Azad İsmayılova qarşı iddia qaldırıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsinə iddia ərizəsi ilə müraciət edən iş adamı qeyd edib ki, Bakı-Sumqayıt yolunda yerləşən "Las Veqas" restoran kompleksi və "Mercedes C 300" markalı, qara rəngli, Az 90 ZD 650 nömrə nişanlı maşını MTN əməkdaşları tərəfindən ondan zorla alınıb. Maşını müstəntiq Cavid Quluzadə əvvəlcə öz adına keçirib. İşin mahiyyəti budur ki, 2015-ci ilin əvvəlində iş adamı Maqsud Mahmudov "Texnikabank"a müraciət edərək 1 milyon 500 min manat kredit alıb və özü də bilmədən "MTN çetesi"nin diqqət mərkəzinə düşüb. İş adamı həmin kreditin alınması üçün Bakı-Sumqayıt yolunda yerləşən "Las Veqas" restoran kompleksini girov qoyub. Kreditin alınmasından 3 ay sonra M.Mahmudovu "Texnikabank"ın Müşahidə Şurasının sədri vəzifəsini icra edən Ayaz Gərayzadə və müavini, Beynəlxalq Bankın sədri Cahangir Hacıyevin bacı-

İş adamı Eldar Mahmudovun adamlarının əməllərindən nazirə şikayət etdi

Maqsud Mahmudov: "Hakimin həyat yoldaşı mənim avtomobilimi və restoranımı hədə-qorxu ilə əlimdən alan Cavid Quluzadə ilə yaxın münasibətlərə malikdir"

Maqsud Mahmudov

sı oğlu Cəmin Hacıyev çağırılıb. İş adamına qarşı ağılasığmaz tələb irəli sürülüb.

Ondan reket qaydasında 2020-ci ilədək geri qaytarmalı olduğu krediti 3 günə geri ödəmək tələb olunub. 3 gün sonra isə o, MTN-in istintaq şöbəsinin müstəntiqi Cavid Quluzadənin müşayiəti altında "Texnikabank" a, Cəmin Hacıyevin hüzuruna aparılıb. İş adamı MTN-ə aparılmaqla təhdid edilib, başına oyun açılacağı deyilib. Bundan sonra iş adamı pulu ödəmək iqtidarında olmadığını söyləyib. Onu MTN-çi müstəntiq və digərlərinin əhatəsində təhdid altında Sumqayıt şəhərində yerləşən notariuslardan birinə aparılıb. Orada "Las Veqas" restoran kompleksini özləri ilə gətirdikləri Azad İsmayılovun adına rəsmiləşdiriblər. Cəmin Hacıyev bununla da kifayətlənməyib, iş adamına hesabına 115 min dollar köçürtdürüb. Bundan başqa, M.Məmmədovun qardaşı oğlunun adına olan "Mercedes C 300" markalı, qara rəngli, Az 90

ZD 650 nömrə nişanlı maşın müstəntiq Cavid Quluzadənin adına rəsmiləşdirilib. 2015-ci ilin oktyabrında MTN-də məlum "təmizləmə"lərdən sonra iş adamı məhkəməyə üz tutub. O, restoranının, maşınının və əlindən alınan 115 min dolların geri qaytarılması iddiası ilə Nərimanov Rayon Məhkəməsinə müraciət edib. Nərimanov Rayon Məhkəməsinin hakimi Abbas Əliyev iddianı araşdırıb və təmin edib. Hökmə görə, 2015-ci ildə "Las Veqas" restoranının M.Mahmudovun adından A.İsmayılova adına rəsmiləşdirilməsi haqqda müqavilə ləğv olunub. Müstəntiq Cavid Quluzadə barəsində xüsusi qərarad çıxarıaraq Baş Prokurorluğa göndərilib.

Həmin hökmə 2015-ci il sentyabrın 17-də M.Mahmudovun qardaşı oğluna məxsus avtomatının C.Quluzadənin adına keçirilməsi haqqda müqavilə də qanunsuz hesab edilərək ləğv olunub. 1981-ci il təvəllüdü Cəmin Hacıyev "Texnikabank" rəhbərliyinə Beynəlxalq Bankdan transfer olunub. 2012-ci ildə baş tutan bu transfer vasitəsilə Cahangir Hacıyev "Texnikabank"ı nəzarətdə saxlayıb. Hökmədən narazı qalan qarşı tərəf apelyasiya şikayəti verib. Şikayətə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Sidiqi Məmmədovun sədrliyi ilə baxılıb və 8 dekabr 2016-cı ilə təmin edilməməsi haqqda qətnamə çıxarılib. M.Mahmudov deyir ki, həmin qətnamə qüvvəyə minməsinə, onun əmlakları özünə qaytarıl-

mır.

İyunun 6-də iş üzrə Ali Məhkəmədə araşdırılma aparılmalı olsa da, hakim Mehəparə Əhmədova heç bir səbəb göstərmədən prosesini iyunun 30-na qədər təxirə salıb. İş adamı hesab edir ki, təxirəsalınma sifarişlidir və qanunsuz olaraq qarşı tərəfin xeyrinə qərar çıxarılmasına xidmət edir. Ona görə də ədliyyə naziri Fikrət Məmmədova və Ali Məhkəmənin sədri Ramiz Rzayevə müraciət edib. M.Mahmudov müraciətində Ali Məhkəmənin Mülki Kollegiyasının hakimi Mehəparə Əhmədovun qarşı tərəflə əlaqəsi haqqda bunları yazır: **"Mehəparə Əhmədovun həyat yoldaşı ləğv olunmuş MTN-in polkovniki olub və hazırda sərəncamdadır. Əmlaklarını təzyiq yolu ilə ələ keçirən keçmiş MTN işçisi Quluzadə Cavid Məhəbbət oğlu ilə sıx münasibətləri olub. C.Quluzadə keçmiş MTN-in istintaq idarəsində işləyib. Bu şöbənin rəisi Vüsal Ələkbərov isə məlum hadisələrlə bağlı həbs olunub"**. Zərərcəkən iş adamı qeyd edib ki, xanım hakimin həyat yoldaşı avtomobilini və restoranını hədə-qorxu ilə əlindən alan Cavid Quluzadə ilə yaxın münasibətlərə malikdir: **"Mən artıq heç nə istəmirəm, sadəcə, dama-dama qurduğum, qazandığım şəxsi əmlakımı geri qaytarınlar. Ümid edirəm haqq-ədalət öz yerini tapacaq, 30 İyun tarixində məndən oğurlanan bütün əmlakım geri qaytarılacaq"**.

□ E.HÜSEYNOV

Ziya Məmmədovun qardaşının villası satışa çıxarıldı

Eks nazir Ziya Məmmədovun dünyasını dəyişən qardaşı Nəriman Məmmədovun villası satışa çıxarılib. Sfera.az saytına daxil olan məlumata görə, eks nazirin dünyasını dəyişən qardaşının Biləcəri qəsəbəsi, Yəhya Hüseynov küçəsində yerləşən villası satılıb.

Villanın həyətyanı sahəsi 8 soddur. Satış qiyməti isə məlum deyil.

Digər məlumata əsasən, sözügedən villanın özünəməxsus adı da var. Villaya "Qırmızı kirəmit" deyilir.

Baş Prokurorluq deputatı təkzib etdi

Milli Məclisin deputatı Elman Nəsimovun Muxtarlı Əfqan Sabir oğlunun guya Azərbaycan və Gürcüstanın xüsusi xidmət orqanlarının birgə fəaliyyəti nəticəsində Tiflisdə tutularaq Azərbaycana gətirilməsi barədə kütləvi informasiya vasitələrinə verdiyi informasiyalar həqiqəti əks etdirmir.

Bu barədə Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən müsavat.com-a verilən açıqlamada bildirilib.

Açıqlamada qeyd olunur ki, Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları Gürcüstan xüsusi xidmət və digər hüquq-mühafizə orqanları ilə Ə.Muxtarlının tutulması ilə bağlı əməkdaşlıq etməmiş və bu barədə Gürcüstan tərəfinə hər hansı müraciət olunmamışdır.

Açıqlamada bildirilir: "Əvvəllər də bildirildiyi kimi, ilkin istintaq araşdırmalarına əsasən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Əfqan Muxtarlı 29 may 2017-ci il tarixdə saat 22:40-da Balakən rayonu ərazisində Azərbaycan Respublikasının mühafizə olunan dövlət sərhədini üzərində şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd olmadan nəzarət-buraxılış məntəqələrindən kənarda Gürcüstandan Azərbaycan Respublikasına qanunsuz olaraq keçdikdən sonra qaçmağa cəhd edərkən Dövlət Sərhəd Xidmətinin əməkdaşları tərəfindən saxlanılmışdır.

Ə.Muxtarlının xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları tərəfindən Tiflis şəhərində tutularaq Azərbaycan tərəfinə təhvil verilməsi barədə ayrı-ayrı kütləvi informasiya vasitələrində yayılan məlumatlar uydurma xarakter daşıyır və ictimai rəyi çəşdirməyə məqsədi güdür.

Hazırda cinayət işi üzrə Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq idarəsində istintaq davam etdirilib və işin halları tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırılmaqla Ə.Muxtarlının əməllərinə hüquqi qiymət verilməsi təmin ediləcəkdir".

Rayonlarda yağış və sel-fermerlər ciddi ziyanda

Son 3 gündə yağan güclü leysan yağışları, dolu, sel, daşqınlar əkin sahələrinə, fərdi və fermer təsərrüfatlarına zərər vurub

Mayın sonlarından başlayaraq iyunun birinci yarımədək davam edən qeyri-sabit hava şəraiti Azərbaycanın xüsusilə dağlıq rayonlarında ciddi fəsadlara yol açmaqdadır. Son 3 gündür yağan güclü leysan yağışları, dolu, sel, daşqınlar əkin sahələrinə, fərdi və fermer təsərrüfatlarına zərər vurub. Tovuz, Gədəbəy, Qax, İsmayıllı, Zaqatala, Daşkəsən, Quba, Qusar, Lerik və digər rayonlarda meyvə bağları, əkin sahələri ilə yanaşı, fərdi yaşayış sahələri də zərər çəkib.

İyunun 12-dən başlayandan yağan dolu Tovuzun 10-a yaxın kəndində kartof sahələrinə ciddi zərər vurub. Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətindən virtualaz.org saytına bildirilə ki,

təsərrüfatlarla yanaşı, fərdi yaşayış evləri və obyektlərə də ziyan vurub.

"Bəzi kəndlərdə evlərin dam örtüyü dağılıb. Hazırda komissiya tərəfindən dəymiş zərərin miqyası dəqiqləşdirilir", - icra hakimiyyətindən söyləyiblər. Hava şəraitinin qeyri-sabit keçməsi kartofun məhsuldarlığına ciddi zərər vuracaq.

Gədəbəy rayonunun dağ kəndlərini dolu vurub, əsasən kar-

tof əkin sahələrinə ziyan deyib. Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətindən deyilib ki, səhər saatlarından başlayan yağış ara verib: **"Hələlik təsərrüfatlara dəymiş zərərlə bağlı məlumat daxil olmayıb. Buna baxmayaraq, dağlıq kəndlərlə əlaqə saxlanılır"**.

Quba, Qusar və Şabranda isə aramsız leysan yağışlar, meyvə bağlarında məhsulları zay edib. Tut, giləs, albalı, erik ağacları ziyan çəkib. **"Meyvələr**

zay oldu, ilboyu çəkdiyimiz əziyyət hədəf getdi", - Şabran rayon sakini belə deyib.

Quba Rayon İcra Hakimiyyətindən deyilib ki, leysanın yağdığını, lakin hələ də zərərin müəyyənləşdirilmədiyini deyiblər.

Bərdə rayonundan isə bildirilib ki, havaların qeyri-sabit keçməsi təsərrüfatlara ziyan vurub. Xüsusilə kəndlərdə fərdi təsərrüfatlar zərər çəkib. Ekspertlər isə güclü leysan və dolu nəticəsində məhsuldarlı-

ğın, xüsusilə meyvə-tərəvəzin azalacağını proqnozlaşdırıblar.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən bildirilə ki, iyunun 12-si axşamdan 13-ü səhərədək ölkə ərazisində hava şəraiti qeyri-sabit keçib, yağış yağıb, bəzi yerlərdə leysan xarakterli olub. Leysan və dolu nəticəsində Böyük Qafqazın Qafqaz-Böyük Çaylarında suyun səviyyəsi artıb. Yağının miqdarı Qazax-Gəncə zonasında 2-21mm təşkil edib.

"Bizim qonaq"

Türkiyənin tanınmış iş adamı, Cocuq Oyunları və Spor Klubları Federasiyası başkanı Mehmet Mutlu Azərbaycanda səfərdədir. İlk dəfə ölkəmizə gələn hörmətli qonağı professor İsmayıl Hakkı Eraslan və köməkçisi Simgə Çorbacıoğlu müşayiət edir. Onlar tanışlıq məqsədilə müxtəlif instansiyalarla görüşüblər. Qardaş ölkədən gəlmiş dəyərli qonaqlar "Yeni Müsavat"ı ziyarət etmişken bir sıra suallarımıza cavab almaq istədik. "Yeni Müsavat" Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlunun və jurnalist həmkarımız Aygün Muradxanlının iştirak etdiyi söhbətin davamını sizlərə təqdim edirik:

(əvvəli ötən sayımızda)

Rauf Arifoğlu:

- Güneydoğu bölgəsinə sizin bir yanaşmanız var: dövlət terrorçunun ailəsindəki uşağı xoşbəxt etsə, onun valideynlərini həmin yoldan daşındıra, çəkindirə, tərəddüdə sala bilər, deyər. Bu, bir növ "Sizif əməyi" deyilmə? Bu layihənin reallaşması ehtimalı varmı və bu baxış özünü doğruldurmu?

- Biz hökumət olaraq bir çözüm prosesi başladırıq. Amma bu çözüm prosesini Güneydoğudakı terror dediyimiz bu kəsim çox fərqli qarşıladı və təhlükəsizliyimizi təhdid etdi. Ancaq indi baxdıq ki, bu işlər artıq masada çözüle bilməyəcək. Təbii, bəlkə bizim də Güneydoğu ilə əlaqədar xətlərimiz olub. Bəlkə orada həll prosesində söz sahibləri ilə daha sıx əlaqələr qura bilsəydik, onların vasitəsilə ordakı etnik qruplarla təmasa keçsəydik, bəlkə daha başanlı olacaqdı. Təbii ki, biz çözüm prosesinin nəticə verəcəyinə ümid edirdik, amma bu, olmadı. Həmin qüvvələr bunu başa düşməzlər, onlar xarici dəstəklə qurulan təşkilatlardır. Bu qüvvələrin ölkədəki barış, əmin-amanlıqla bağlı problemlərinin olduğunu güman etmirəm, yəni onların belə bir dərdləri yoxdur. Ölkə onların vecinə də deyil. Onlar ancaq qovğadan, öldürməkdən bəslənən məxluqlardır, onların insan olduğunu söyləmək belə günahdır. Terror təşkilatlarının biri bitir, biri çıxır. Dünyanın başına İŞİD adlı terror təşkilatı belə oldu. Təbii ki, bunların da mütləq maliyyə qaynaqları var, onları layihələndirən güclərin olduğuna inanıram. Əslində bütün dünyanın, bütün insanlığın bir yerdə bunlarla mübarizə aparması lazımdır. Yoxsa biz 40 ildir mücadilə edirik, aşağı-yuxarı 35-40 min insanımız bu mübarizədə şəhid olub. Həminə Allahdan rəhmet diləyirəm. Ciddi bir sınıqdır. Ona görə də son zamanlar mən Uşaq Federasiyasının rəhbəri olaraq terror bölgəsindəki yaşayış məntəqələrində uşaqlarla əlaqədar bir layihə həyata keçirmək istədim. Bunun da çox yaxşı olacağını düşünürəm. Çünki oradakı uşaqlara bir formada yaxınlaşsaq, onun

"Böyük insanların xətlərinin bütün əziyyətini uşaqlar çəkir" - Mehmet Mutlu

Cocuq Oyunları və Spor Klubları başqanının əsas şüarı budur: "Cocuq oyunla, dünya da cocuqla böyüyür"

Mehmet Mutlu: "Azərbaycan və Türkiyə hər zaman qardaşdır"

ata-anası terrorçu olsa belə, bəlkə imana gələr, bir gün deyər mən bu gün silahımı atım, dağa çıxmayım, deyər. Belə ümidimiz var. Əslində biz ölkə insanı olaraq onlara qarşı bütün yaxınlığı edirik, amma onların bu münasibətdən anladıklarını ne? Bunlar təbii ki, çox önəmli şeylərdir. Terrorun təkə ölkəmizdə deyil, bütün dünyada bitməsi üçün əlimizdən nə gəlsə, insanlıq olaraq etmək lazımdır. Amma nə qədər bacaraçağıq... Hər halda, qiyamətə

qədər terrorla mübarizənin mövcud olacağını düşünürəm. - Allah yardımımız olsun! Bizim də terror problemi var: erməni terroru Azərbaycanda 30 min insanı qətlə yetirib, ölkəmizin ərazisinin yüzdə iyirmi faizini işğal ediblər. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi var, "torpaqlar boşaldı" deyər. Öz yurtdan, öz torpağından köçkün düşən 1 milyon insanımız var. Bilirik ki, siz Suriya qaçqınlarına, onla-

Aygün Muradxanlı:

- Sizin bir şüarınız da var: "Cocuq oyunla, dünya da cocuqla böyüyür".

- Bəli, belə bir şüarımız var. Mən əslində məsələyə belə baxıram. Bəzən hansısa ölkələrin başqa ölkələrdən torpaq alması mənə çox qəribə gəlir. Deyirəm ki, bütün dünyanı sənə versəm, nə olacaq? Bu dünyanın da, yaşadığımız Yer kürəsinin də bir sonu var. Hazırkı zamanda bu Yer kürəsi yaşlanmış durumdadır. 20-30 il sonra dünyada çox ciddi təbii fəlakətlər başlayacaq. Onun üçün biz o təbii fəlakətlərlə əlaqədar indidən tədbir görmək əvəzinə, hələ də savaşa aparırıq. Nəyə görə? Mən onun torpağını alım, sən bunun torpağını al və s. Gözü-

navarlıqdır? Onun üçün hər kəs öz sərhədlərinə çəkilib öz sərhədləri daxilindəki məmləkətinə vətəninə, millətine faydalı olacaq bir şəkildə həyatını sürməkdənsə, onun gözü bunun malında, ölkəsində, bunun digərinin gözü başqasının ölkəsində... Bunun sonu yoxdur ki.

- Mehmet bəy, bir sualımız daha var: buraya gələndə qardaş Azərbaycanı izləyirdinizmi? Bizim prezidentimiz, Azərbaycan rəhbərliyini tanıyırsınız?

-Təbii.

- Azərbaycan prezidentinin Türkiyə prezidenti və iqtidarı ilə yaxın əlaqələri var, bununla bağlı nə dərəcədə məlumatlısınız?

- Bilirəm ki, iki cümhurbaşqanı çox möhkəm dostdur. İkisi

Türkiyəli iş adamından Ermənistan rəhbərliyinə yönəlik suallar: "O torpaqda sənəni niyə gözün var? Oradakı cocuqların günahı nədir ki, onları qətlə yetirirsən? Sən necə bir insansan ki, önünə çıxanı uşaq, yaşlı demədən qətlə yetirə bilirsən?"

rin uşaqlarına çox ciddi yardımlar edirsiniz. Azərbaycan da az-çox tanıdınız, burada da qaçqın-köçkün olduğunu bildiniz. Azərbaycanla, onun köçkün uşaqları ilə əlaqədar hansısa layihələr gerçəkləşdirməyi düşünürsünüz mü?

- Mütləq! Bu ziyarətə gəlmədən mən də bunu düşündüm. İnşallah, Azərbaycanla, bu uşaqlarla əlaqədar mütləq bir proje həyata keçirəcəyik. Universitetlərlə, Gənclər və İdman Nazirliyi ilə görüşlərimizdə bu barədə danışırdıq. Təbii ki, müharibədən ən çox zərərçəkənlər uşaqlardır. Odur ki, uşaqlara sahib çıxmaq lazımdır. Çünki uşaqlar evrənin gələcəkdəki sahibləridir. Bu vəsillə ilə böyük insanların xətlərinin bütün əziyyətini uşaqlar çəkir, günahını uşaqlar daşıyır. Yəni onun üçün uşaqlarımıza necə bir dünya buraxacağımızı mən həqiqətən əndişə ilə izləyirəm. Uşaqlara əslində çox yaxşı bir dünya qoyub getmək əvəzinə, onlara xaos içində, yaşanmaz halda bir dünya buraxacağıq.

müz daim torpaqlardadır. Zə-tən bizlər hamımız torpaq olacağıq.

Rauf Arifoğlu:

- Kaş ki, bunları ermənilərə söyləmək fürsətiniz olaydı...

- Hamımızın sonu torpaqdır da. Bu, necə bir ehtirasdır?

- Erməni ehtirasıdır.

- Əslində bunu millətə aid etməmək lazımdır. Bu, terror təşkilatlarına da aiddir. İstədiyiniz nədir, qardaşım? Ortaya bir arqument qoysalar... İstədiyiniz nədir ki, siz bu hərəkətləri edirsiniz? Heç bir projeləri yox, heç bir sözləri yoxdur. Amma indi Ermənistan Qarabağı işğalda saxlayır. Bunlar çox ciddi məsələlərdir. Başqasının torpağını alsan nə olur, almasan nə olur, qardaşım? O torpaqda niyə sənəni gözün var? Oradakı insanların günahı nədir ki, onları qətlə yetirirsən, öldürürsən? Sən necə bir insansan ki, önünə çıxanı qətlə yetirə bilirsən? Belə bir durum çox ağırdır, çox vahiməlidir. İnsan insanı qətl etdiyi zamana gəldik. Bu, necə ca-

də türk millətinin nümayəndələridir. Onların abi-qardaş kimi olduqlarına inanıram. Allah o dostluqlarını daimi etsin, heç pozulmasın, inşallah! Artıq insan oğlunun pislilikləri bir kənara qoyması lazımdır. Pislilikdən, savaştan fayda gəlməyib. Bu günə qədər dünyada bu qədər savaşılar yaşanıb, hansı savaşı sülh, dostluq, barış gətirib ki? Ölənlərdə qalıb. İnşallah, insan oğlunun "mən nə edirəm" deyər, bir az düşünməsi lazımdır. İnşallah, bir gün gözəl düşüncələrlə savaşı, düşmənləri heç bir fayda gətirmədiyini düşünər və onu tətbiq edərlər, insanlıq da əmin-amanlıq içində yaşayar deyər, düşünürəm. Tək təmənnamiz budur. Amma Azərbaycan və Türkiyə hər zaman qardaşdır. Təbii ki, dünyada aşağı-yuxarı 300 milyon türk var. Bizim bunları da çox yaxşı koordine edib bir araya gəlməyimiz, tək varlıq olmağımız lazımdır. Çünki birlikdən, bərabərlikdən güc doğar. Mən sizə təşəkkür edirəm.

- Mehmet bəy, biz təşəkkür edirik, çox sağ olun!

□ Elşad PASASOY
FOTO: İlkin ZƏFƏRLİ

Rusiyanı son iki gündə etiraz aksiyaları bürüyüb. Martın 26-da ilk antikorupsiya əleyhinə keçirilən aksiyadan sonra ikinci belə mitinqlərin təşkil olunması diqqət çəkir.

Bir neçə ay əvvəlki aksiyada Rusiya müxalifətinin liderinə çevrilən blogger Aleksey Navalninin son mitinq başlayan ərzində həbs edilməsi bu şəxs ətrafında yeni müzakirələrə səbəb olub. Belə iddialar var ki, Qərb bir sıra ölkələrdə olduğu kimi, Navalninin əli ilə Rusiyada "məxməri inqilab" planını həyata keçirmək istəyir. Kremlə son 3 ildə tətbiq edilən sanksiyaların istənilən nəticəni vermədiyini gören Qərb onu daxildən çökdürmək siyasəti yürütdüyü deyilir.

Sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynli şimal qonşumuzda keçirilən aksiyaları başlanğıc sayır. O bununla bağlı axar.az-a açıqlamasında deyib: "Bundan öncə də vurğulamışdım ki, Rusiyada mitinqlər mütləq təkrarlanacaq və kütləvi hal alacaq, çünki əvvəlki çıxışlar, sadəcə, daha böyük aksiyaların məşqi idi. Göründüyü kimi, bu özünü doğrultdu və hazırda bütün Rusiyanı mitinq əhval-ruhiyyəsi bürüyüb. Rusiya əhalisi ölkədə yeridilən siyasətdən razı deyil və bu narazılıq daha da artacaq. Üstəlik, mitinqlərdə nümayişçilərə qarşı polislərin amansız hərəkatı vəziyyəti daha da gərginləşdirəcək. Həbslərə, repressiya tədbirlərinə baxmayaraq, mitinqlər daha da böyüyəcək. Hətta aksiyalar yaxın 2-3 ayda özünün ən pik nöqtəsinə çata bilər ki, bu zaman da inqilabi bir şərait yetişər. Rusiya tarixinə diqqət yetirərsək, görürük ki, bu cür inqilabi çıxışlar çoxaldıqda, güc və başqa strukturlar da inqilablaşır. Düzdür, hələ Rusiyada belə bir vəziyyət yetişməyib, ancaq proseslər buna doğru gedir. Çünki Rusiyada mövcud siyasəti dəyişdirmək şansı yoxdur. Bu səbəbdən də siyasi elita ilə xalq arasında narazılıqlar kəskinləşəcək və mitinqlər daha barışmaz hal alacaq".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə Qərb Navalninin əli ilə Rusiyada inqilab həyata keçirmək istəyi ilə bağlı deyilənlərlə razı deyil: "Qərb Navalninin əli ilə çevriliş etmək istəyi barədə yazılanlar və deyilənlər Rusiya KİV-lərinin uydurmasıdır və "xarici düşmən", "xaricdən müdaxilə" faktorunu qabartmaqla etirazçı təbəqənin tərki-silah olunmasına, qınaq hədəfinə çevrilməsinə xidmət edir. Navalni

Qərb Rusiyada "məxməri inqilab" hazırlayır

Qabil Hüseynli: "Aksiyalar yaxın 2-3 ayda özünün ən pik nöqtəsinə çata bilər"

Elçin Mirzəbəyli: "Ola bilsin ki, Navalninin başladığı hərəkat ciddi effekt verməsin, amma..."

ciddi siyasi və maliyyə dəstəyi olan, təşkilatlanmış partiya strukturuna malik bir siyasətçi deyil. Zənnimcə, Kreml texnologları əllərində olan total təbliğat imkanlarına rəğmən cəmi bir neçə nəfərin ölkənin müxtəlif regionlarında hərəkatə gəlməsi faktına diqqət yetirməlidir. Rusiya cəmiyyəti artıq ultramilletçilik əhval-ruhiyyəsinin yaratdığı ovqatdan qopmağa başlayıb. Çünki Xəzərdən Suriyaya atılan raketlər insanları doyurmaq mümkün deyil. Ola bilsin ki, Na-

valninin başladığı hərəkat ciddi effekt verməsin, amma bu hərəkat Rusiyanın siyasi hakimiyyətinin toxunulmazlıq pərdəsini azacıq da olsa yerindən tərpətdir. Rusiyada etirazların indikindən daha kütləvi xarakter almamasının əsas səbəblərindən biri mərkəzi hakimiyyətin güclü olması ilə bağlıdır. Beynəlxalq miqyasda Rusiyaya qarşı təzyiqlər artıqca mərkəzi hakimiyyətin mövqeləri də zəifləyir. Bu isə müəyyən bir zaman kəsiyindən sonra etirazların daha

da güclənə biləcəyi ehtimalını ortaya qoyur. Rusiyada "məxməri inqilab"ın baş verib-verməyəcəyini deyə bilmərəm. Lakin vəziyyət yaxşılaşmağa doğru deyilməmə, ciddi islahatlar aparılmırsa, şimal qonşumuzun tələtməli günlər gözləyə bilər".

Politoloq proseslərin davam edəcəyi düşüncəsindədir: "Bu başlanğıc deyil, amma son da deyil. Proses davam edəcək. Davam etdikcə isə Rusiya hakimiyyətinin diqqəti daxili problemlərdən yayındırmaq

üçün ölkə xaricində özələ nümayişi da artacaq. Putinin komandası seçkilərdəki nəyin bahasına olursa-olsun, onun postsovet məkanında həyata keçirmək istədiyi layihələrin reallaşması istiqamətində ən azı ciddi addımların atıldığını gö-rüntüləməyə çalışacaq. Bu kontekstdə də təzyiqlərinə də artıracaq. Bunun qarşılığında isə Qərb postsovet məkanında daha aktiv siyasət yürütməsinin şahidi ola bilərik. Daha öncə də qeyd etdiyim kimi, Navalni ciddi siyasi fiqur deyil. Bu isə o deməkdir ki, Rusiyadakı proseslərin şəxsiyyət faktoru bağlılığı azdır. Kremlə sət addımlar atmağa da sövq edən məhz bu faktordur. Çünki proseslərin nəzarətdən çıxmaq, idarəolunmaz hala gəlmək ehtimalı var. Şübhəsiz, Putinin nüfuzu yüksəkdir. Bu isə əsasən onun beynəlxalq müstəvidə nümayiş etdirdiyi qətiyyəti və sət mövqə ilə bağlıdır. Yəni Putinin nüfuzu xarici amillərdən asılıdır. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, bu nüfuzun zədələnməsi ehtimalı da kifayət qədər çoxdur. Navalniyə qarşı indikindən daha sət tədbirlərin həyata keçirilməsinə gözləmirəm. Doğrusu, istənilən çevriliş ziyanlı hesab edərəm. İnqilablar heç bir xalqa xeyir gətirməyib. Rusiyanı islahatlar yolu ilə tez bir zamanda daha sivil və demokratik bir ölkəyə çevirmək olar. Rusiyanın təbii ehtiyatları və rus xalqının həm təhsil, həm də mədəni səviyyəsi buna imkan verir. Rusiyanın demokratik və həm də güclü bir dövlət olması bütün region dövlətlərinin, xalqlarının marağına uyğundur. Demokratik Rusiya Avrasiyanın hamı tərəfindən qəbul olunacaq liderinə çevrilə bilər, indiki Rusiya isə "jandarma"lıqdan uzağa gedə bilməz".

□ Cavanshir ABBASLI

Qarabağın Rusiyaya tabe etdirilməsi mümkünmü?

Konfliktoloq: "Rusiya Qarabağı "işğal" edəcəyi halda Ermənistan və Azərbaycanı itirəcək"

Rusiyalı yazıçı Eduard Limonovun Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərinə qeyri-qanuni səfəri zamanı Dağlıq Qarabağdakı erməni məktəblərində Rusiya gerbinin, rus yazıçılarının portretlərinin asıldığını söyləməsi, ölkəsinə xitabən Qarabağı öz tərkibinə qatmağa çağırması Moskvanın belə bir planının olub-olmaması sualını aktuallaşdırıb. Hesab olunur ki, erməni separatçıları Abxaziya və Cənubi Osetiya separatçılarının getdiyi yolu təkrarlamaqla Azərbaycan ordusunun sarsıdıcı zərbələrindən xilas olmaq, torpaqların zəbtini uğurla başa çatdırmaq istəyirlər. Düzündür, Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, amma Limonovun sayıqlamalrı şübhələrə yol açır.

Dağlıq Qarabağın Rusiya tabeçiliyinə keçirilməsi cəhdi Moskva tərəfindən ola bilərmi? Bu, mümkünmü? Abxaziya və Cənubi Osetiya ilə Dağlıq Qarabağı eyniləşdirmək nə dərəcədə düzgün və məntiqli olar?

Konfliktoloq Əvəz Həsənov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiyanın birmənalı olaraq Dağlıq Qa-

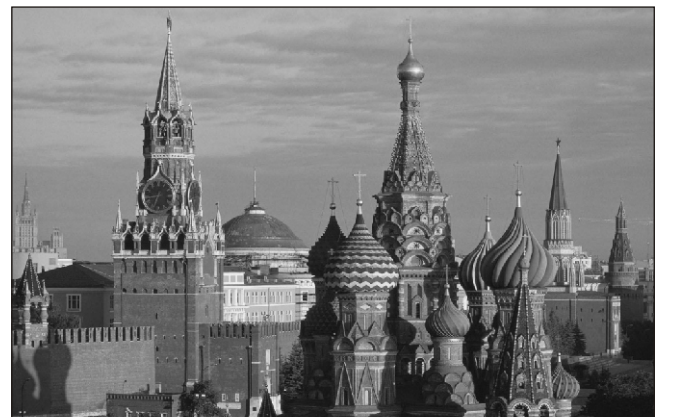
rabağ münaqişəsində əsas marağı bu bölgəni özünün anklav ərazisi kimi qəbul etməkdir, bununla da Azərbaycan və Ermənistan arasında özünün yerləşməsinə nail olmaqdır. Rusiyanın bütün dövrlərdən gələn siyasi kursu buna yönəlmişdi. Putin bu siyasətdən kənarda duracaq bir siyasətçi deyil. Əksinə, onun dö-

nəmində Rusiyanın bütün keçmiş SSRİ ölkələrində maraqları daha aydın nəzərə çarpır: "Qərbi bürüyüb" kimi, nə Azərbaycan, nə də Ermənistan nəinki Dağlıq Qarabağın Rusiyaya tabe olmasına, eləcə də orada Rusiya "sülhəramlamlarının" yerləşdirilməsinə belə razı deyillər. Rusiya adından kim Qarabağ, Ermənistan və Azərbaycana səfər edərək "Dağlıq Qarabağ Rusiyaya tabe olsa yaxşı olar" kimi oxşar bəyanatları səsləndirərsə, bu, birmənalı olaraq Rusiyanın ümumi maraqlarından irəli gələn bəyanatdır. Mənə elə gəlir ki, Rusiyanın Qarabağı "özününküleşdirmək" siyasətinə Azərbaycanla paralel olaraq Ermənistan heç cür razı ola bilməz. Rusiyanın belə istəyi o za-

man reallaşar ki, o, Ermənistanı və Azərbaycanı itirməklə mümkün olacaq. Rusiya Qarabağı "işğal" edəcəyi halda Ermənistan və Azərbaycanı itirəcək və yaxud hərmin respublikaları da işğal etməli olacaqdır. Bu isə indi mümkünsüz görünür. Rusiya özünün bu bölgədə işğal siyasətini cilovlamağı bacarmalıdır".

Ekspert vurğuladı ki, Azərbaycan hər zaman Qərb marağında olan bir ölkədir. Bizim ölkəmiz Gürcüstan kimi Qərb üçün demokratiyanın inkişaf etdiyi bölgə olmasa da buranın iqtisadi perspektivi on illərlə Qərb üçün ölkəmizi maraqlı edir və Rusiyanın hansısa cəhdinə Qərb də seyrçi qalmaz.

Bir sıra ekspertlər isə hesab

edir ki, Qarabağda Rusiyanın protektoratlığını təmin etmək və Xankəndini Kremlə tabe etdirmək ideyası yeni deyil. Lakin Gürcüstanla 2008-ci ildəki məlum 5 günlük müharibə nəticəsində Cənubi Osetiya və Abxaziyanın müstəqilliyini elan etməklə, daha sonra beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmayan subyektləri özünə birləşdirmək ssenarisi Qarabağda təkrarlamaq o qədər də uğurlu resept sayıla bilməz. Çünki hər bir münaqişənin özünəməxsus tarixi səbəbləri, inkişaf dinamikası və əhatə dairəsi mövcuddur. Gürcüstan nümunəsindən fərqli olaraq, Qarabağda müharibənin rəsmi tərəfləri Ermənistan və Azərbaycandır. Deməli, Abxaziya və

Cənubi Osetiyanın Moskvadan kənar aid olduğu siyasi suveren subyekt mövcud deyil. İkincisi, Moskvanın qanlı müharibələr baş verən əraziləri özünə birləşdirməklə "həll yolu" tapması qətiyyətlə uğurlu yol sayıla bilməz. Çünki belə də həmin hərbi toqquşmaların və destruktivizmin avtomatik rus məkanına keçməsinə şərait yaranır. Çoxmillətli bir dövlət üçün bunun nə demək olduğunu hamı yaxşı başa düşür. Çeçen milli azadlıq vuruşmalarını böyük hərbi vasitələr və itkilər hesabına həll edən, şimal hissəsini bununla da dini terror və separatçı qüvvələrdən xilas edən bir ölkə yeni sarsıntı məkanlarına sahib dura bilməz.

□ E.SEYİDAĞA

Azərbaycanda həbsdə olan blogger Aleksandr Lapşinin barəsində başlanmış cinayət işinin materialları baxılmaq üçün məhkəməyə göndərilib. "Trend" in əldə etdiyi məlumatlara görə, cinayət işi Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Ələvsət Abbasovun icraatına verilib.

Yaxın günlərdə iş üzrə məhkəmə prosesinin hazırlıq iclasının vaxtı müəyyən ediləcək.

İttihama görə, ayrı-ayrı dövlətlərin vətəndaşlığını daşıyan A.Lapşin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində yaşayan digər şəxslərlə qabaqcadan əlbir olub cinayət əlaqəsinə girərək, "Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında", "Pasportlar haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərini kobud surətdə pozmaqla Azərbaycanın mühafizə edilən ərazilərini müəyyən edilmiş sənədlər olmadan və nəzarət-buraxılış məntəqələrindən kənarda keçərək 2011-ci ilin aprel və 2012-ci ilin oktyabr aylarında işğal olunmuş ərazilərə daxil olub.

O, qanunsuz rejimin beynəlxalq səviyyədə təbliğ edilməsi məqsədilə internet sosial şəbəkəsində özünə məxsus "http://puerrtto.livejournal.com" sahifəsində səyahət etdiyi dövlətlər arasında Azərbaycan və Ermənistanla yanaşı, Dağlıq Qarabağı da müstəqil dövlət kimi qeyd etməklə, həmçinin 6 aprel və 29 iyun 2016-cı il tarixli müaciətlərində işğal olunmuş ərazilərdə qanunsuz fəaliyyət göstərən rejimin "müstəqilliyini" dəstəkləməklə Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazi bütövlüyünün parçalanmasına yönəlməli açıq çağırışlar edib.

Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə qanunsuz səfəri ilə əlaqədar A.Lapşinin adını "arzuolunmaz şəxslər" siyahısına daxil edib.

Azərbaycan Baş Prokurorluğunun məlumatında isə bildirildiyi ki, bir qrup şəxs

"Lapşin işi" məhkəmədə - Bakı və Moskva üçün yeni sınaq

Rusiya vətəndaşlığı olan bloggerə veriləcək hökm iki ölkə arasındakı münasibətlərə təsirsiz ötürülməyəcək; bu həbsə ÜAK-ın ləğvi ilə reaksiya verən şimal ölkəsi cəzanın ağır olacağı təqdirdə nə edə bilər?

cinayət əlaqəsinə girərək Azərbaycanın işğal olunmuş ərazisinə qanunsuz səfər və dövlət əleyhinə yönələn açıq çağırışlar etdiyi, dövlət sərhədini qanunsuz keçdiyini görə Belarusda həbs edilən A.Lapşinin ölkəmizə ekstradisiya olunması ilə əlaqədar zəruri tədbirlər görülüb. A.Lapşinin Azərbaycana ekstradisiya edilməsi üçün sənədlər Baş Prokurorluq tərəfindən Belarus hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim olunub. A.Lapşinin hərəkətlərində dövlət əleyhinə yönəlməli açıq çağırışlar və dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə əməllərinin tərkib elementləri olduğundan Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlər Dairə İşləri üzrə İstintaq İdarəsində fakta görə Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 281.2 (dövlət əleyhinə yönəlməli açıq çağırışlar) və 318.2-ci (Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz olara

raq keçmə) maddələri ilə cinayət işi qaldırılıb və barəsində dövlətlərarası axtarış elan edilib.

Belarus Baş Prokurorluğu bu il yanvarın 17-də A.Lapşinin Azərbaycana ekstradisiyası barədə qərar verib.

Qeyd edək ki, A.Lapşin bir müddət əvvəl səhəti ilə bağlı Bakı İstintaq Təcridxanasının rəhbərliyinə müraciət edib. O, təcridxana nəzarətçilərinin müşayiəti ilə Bakıdakı özəl klinikalardan birinə aparılıb və orada müayinə olunub. Müayinə zamanı ona "ürəyin taxikardiyası" diaqnozu qoyulub. Müayinələrəndən sonra Lapşin təcridxanasının tibb məntəqəsinə köçürülüb.

Lapşinin həbsdən ən çox narahət olan Rusiya olub ki, bu aylar ərzində XİN rəsmiləri səviyyəsində bu məsələyə münasibət bildirilib. Rusiya tərəfi bu həbsə dəfələri qıcıqlı reaksiyasını gizlətməyib. Ümumiyyətlə, bu həbsdən sonra Rusiya-Azərbaycan münasi

bətlərində bir gərginlik sezilməkdədir. Məsələn, Ümumrusiya Azərbaycanlılar Konqresinin qeydiyyat probleminin yaranmasının ötən ilin dekabrında-Lapşinin Azərbaycanın açdığı cinayət işi əsasında Belarusa tutulmasından sonra başlaması maraq doğurmaya bilməz. Mayın 15-də Rusiyanın Ali Məhkəməsinin Ədliyyə Nazirliyinin ÜAK-ın qeydiyyatının ləğvinə dair iddiasını təmin edərək müvafiq qərar çıxarmasının da "Lapşin işi" nə görə olması iddiaları var. Aydındır ki, başlayacaq məhkəmə prosesi

Demokratikləşmə dalğası Rusiyadan başlayır?

Xəlil KAZIMLI

Demokratikləşmə prosesi dünyəvi prosesdir. Bir ölkənin demokratikləşməsi istər-istəməz onun qonşularına da təsir göstərir və uğurlu alınarsa, politologiyada adına "yığılan domino daşları effekti" deyilən proses başlayır.

Ötən əsrin 80-ci illərində, dünyada, eləcə də Avropada demokratik dövlətlərin sayı bu qədər deyildi. Dünyanın ən böyük imperiyası SSRİ-yə, sosialist düşürgəsinə, onun dışında qalan Yuqoslaviyaya daxil olan respublikaların hamısında totalitar kommunist diktaturası hökm sürürdü.

1987-ci ildən etibarən qlobal demokratikləşmə prosesi başladı və Şərqi Avropa ölkələrinin əksəriyyətində, SSRİ respublikalarının isə bir qisminə demokratik rejimlər bər-qərar oldu. Bu rejimlər Baltıqyanı ölkələrdə dönməz səciyyə alsa da, Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan, Moldova kimi respublikalarda isə süquta uğradı.

Bununla paralel olaraq on illərlə Latin Amerikasının ölkələrindəki diktatura rejimləri də bir-birinin ardınca çökdü. Çili-də Pinoçet rejimi flasa uğradı, Nikaraquada Orteqa hakimiyyətə gətirdi və s. O ölkələrdə şəffaf, qanuni, azad seçkilər keçirildi, ölkələrin çoxu demokratikləşdi.

Elə görünürdü ki, proses geridönməz xarakter alıb və o, bütün dünyaya sirayət edəcək, dünyada müstəbid rejimlər qalmayacaq, avtoritarizm arxivə verəcək.

Ancaq elə olmadı. Dünyanı idarə edən güdrətli demokratik dövlətlərin rəhbərləri "dövlət mənafeyi" ardınca düşüdürlər, öz korporativ maraqlarını güddülər, qlobal demokratikləşmə prosesinə dəstək verib, onu sona çatdırmadılar. Onların əlində tutarlı bir səbəb-bəhanə də vardı: "Bəzi ölkələr demokratiyaya hazır deyil".

Ancaq necə ola bilərdi ki, Ukrayna demokratiyaya hazırdır, amma Belarus hazır deyil, yaxud Gürcüstan hazırdır, Ermənistan yox.

Demək, bu ölkələrin demokratiyaya hazır olub-olmaması öz himayədarlarının, strateji müttəfiqlərinin - Rusiyanın istəyindən, kaprizindən, neoimperiya ambisiyasından asılı idi.

Əslində Rusiya xalqı hələ 2000-ci illərdə demokratiyaya hazır idi, azad seçki keçirə, ard-arda 3-4 hakimiyyət komandası dəyişdikdən sonra, nəhayət, normal bir hakimiyyət formalaşdıra bilərdi. Ancaq Rusiyanın yeni rəhbərliyi demokratiyanı "Qərbin tələsi" hesab edərək rədd etdi və əli çatan hər yerdə avtoritar rejimləri dəstəkləməyə başladı.

Putin hakimiyyətdə olduğu 17 ildə bir dəfə də olmayıb ki, Kreml hansısa bir demokratikləşmə prosesinə dəstək versin. Bu dövlət Svazilənddə, Zimbabvedə belə diktatorun tərəfini tutur.

Rəsmi Moskvanın demokratik seçki keçirərək hakimiyyət formalaşdırmaq istəyən Ukrayna və Gürcüstanı düşmənlər münasibət bəsləməsinin sirri bundadır. Kreml hesab edir ki, bu ölkələr demokratik seçki keçirilsə, demək, Qərbin tərəfindədir və həlledici anlarda onun yanında olmayacaqlar.

1987-95-ci illərdəki qlobal demokraikləşmə prosesinin ardından başlanan ikinci dalğanın (2002-2009) süquta uğramasında, hətta faciələrlə bitməsində Rusiyanın böyük payı var.

Əslində ABŞ və bəzi Avropa ölkələri də həmin dalğadan öz mənafehləri üçün sui-istifadə edirdilər, amma Rusiya çox səmimi olaraq, həmişəki kimi, diktatorların tərəfini tutdu, demokratikləşmə dalğasının genişlənməsinə, başqa müstəbid rejimlərə sirayət etməsinə imkan vermədi.

Hazırda Rusiya öz daxilində ictimai-siyasi katalizmlərlə üz-üzədir. Xüsusilə də yeni nəsillər, gənclər indi də qədər yaşadıqları kimi yaşamaq istəyirlər və hesab edirlər ki, dövlət rəhbərliyi onları köhnə qaydalarla idarə edə bilməz. Onların artıq liderləri də var - Aleksey Navalni. Növbəti mərhələ ciddi şəkildə təşkilatlanmaq və hakim "Vahid Rusiya" Partiyasının qarşısına xalq gücü çıxarmaqdır.

Bu, son otuz ildə start götürən 3-cü demokratikləşmə dalğasının başlanğıcı ola bilər. Əgər Rusiya xalqı kütləvi etiraz aksiyalarını intensivləşdirsə və daha izdihamlı keçirə bilsə, ən əsası, Putin komandasının 17-18 illik dövrünə son qoya bilsə, bu, dünya diktatorlarının baş pasibanı olan Kremlin imperiya ambisiyalarına balta vuracağı və dünyada qlobal demokratikləşmə prosesinə töhfə verəcəkdir.

Bu regionun, Avrasiyanın, bütövlükdə dünyanın gələcəyi və təhlükəsizliyi Rusiyada gedən demokratikləşmə prosesində çox asılıdır.

Azərbaycan XİN-dən xəbərdarlıq: "Ora getməyin..."

"Bu il 14-17 sentyabr tarixində Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində beynəlxalq gənclər konfransının keçirilməsi planlaşdırılır. Ermənistanın İdman və Gənclərlə İş üzrə Nazirliyi tərəfindən təşkil ediləcək konfransın məqsədi guya gənc mütəxəssislərin iş-tirakı ilə qondarma rejimin tanınmasının problem və perspektivlərini müzakirə etməkdir.

Adətən bu kimi tədbirlərin əsas iştirakçıları əsasən Ermənistan vətəndaşları və digər ölkələrdən olan iki-üç nəfər erməni

əssili şəxslər təşkil etsə də, burada Ermənistanın əsl məqsədi si-

yasi təxribat, qondarma rejimi təşviq etmək və dövlət olun

şəxsləri özünün siyasi təbliğat alətinə çevirməkdir".

APA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev deyib.

O bildirib ki, Azərbaycan XİN konfransa dəvət olunan xarici ölkə vətəndaşlarını Ermənistanın bu yalanına uymamağa və rəsmi İrəvanın əlində təbliğat alətinə çevrilməməyə, işğal olunmuş ərazilərə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və qanunlarının pozulması ilə müşayiət olunan qeyri-qanuni səfərlərdən çəkinməyə çağırır: "Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərinə qanunsuz səfərlər hüquqi məsuliyyət ehtiva edir. Vətəndaşları sözügedən tədbirə dəvət olunmuş ölkələri öz vətəndaşlarının bu konfransda qeyri-qanuni iştirakının qarşısını almaq üçün təsirli addımlar atmağa çağırıraq".

Rusiyada korrupsiya əleyhinə mitinqlər ölkəni tədricən bürüməkdədir. Mitinqlərin təşkilatçısı olan müxalifətin isə yeni parlaq lideri meydana çıxıb - 41 yaşlı Aleksey Navalni. Artıq dünyanın ən nəhəng telekanalları, informasiya agentlikləri ondan danışır, onu "parlayan siyasi ulduz" adlandırırlar. Keçmişdə vəkil olmuş Navalnının üzünə bu ilin aprel ayında yaşıl maye atılması və nəticədə bir gözünün kor olması, bundan əvvəl həbs olunması, iyunun 12-də təşkil etdiyi mitinqə gedərkən isə evinin yanında növbəti dəfə həbs olunması və etiraz nümayişlərinin təşkil olunması ilə bağlı qanunun dəfələrlə pozulması ittihamı ilə 30 gün inzibati həbs cəzasına məhkum edilməsi isə onun nüfuzunu daha da artırır. Navalnının internet üzərindən bir çağırışı yəni ki, Rusiya kimi nəhəng dövlətin dörd bir yanında insanlar küçələrə çıxsin.

O, sisteme qarşı faktiki təkbaşına mübarizə aparır, həbslərdən və çoxsaylı məhkəmə çəkişmələrindən qorxmur, sistemin üstünə gedir və tərəfdarlarının sayını getdikcə artırır. Moskvada icazəli yürüşün səmtini dəyişməklə Rusiya hakimiyyətini "Rusiya günü" bayram əhval-ruhiyyəsindən məhrum etdi. Hamı bayramdan danışmaq əvəzinə Navalnıdan danışır.

Yaxın qonşuluğumuzdakı Rusiyada cərəyan edən proseslərin Azərbaycana da təsiri həmişə olub. Bəs Azərbaycan müxalifətinin "Naval-

miqyasına, formasına görə Rusiyada indi müşahidə olunan aktivlikdən aşağı olmayıb. Hazırda Azərbaycan siyasi müxalifəti kütləvi aksiyalar sahəsində proseslərə təsir məsələsində ən böhranlı dövrünü yaşayır. Rusiya isə yalnız son bir ildə müşahidə olunan siyasi aktivliyi çıxsaq, belə dövrü yalnız 2000-ci illərin birinci 10 illiyində keçib. Ölkənin miqya-

derlərini də aid etmək olar. O baxımdan, prinsip etibarilə hansısa siyasi liderlərin meydana çıxmasını da heç vaxt istisna etmək olmaz. Siyasi fəallıq anlarında, siyasi proseslərin aktivləşməsi fazasında Azərbaycanda hazırda ortada olan siyasətçilər sırasında Navalnıdan da mübariz və təcrübəli siyasətçilərimiz var ki, prosesini aparmaq iqtidarındadırlar".

na gəlincə, Navalni prosesə təkən verən və prosesini təşkil edən qüvvədir. Amma Navalni Rusiyanın gələcək prezidenti deyil. Hətta seçkilər olsa belə, Navalni bu prosesə qatılmaz. Navalni, sadəcə, dinamikliyi təşkil eləyən vətəndaş cəmiyyəti lideridir. Azərbaycanda da bu tipli proseslər ola bilər, müxtəlif adamlar meydana çıxıb

Azərbaycan müxalifətindən "bizdə də Navalni meydana çıxacaq" bəyanatları

Pənah Hüseyn: "Navalnıdan da mübariz və təcrübəli siyasətçilərimiz var ki, prosesini aparmaq iqtidarındadırlar"

nısı" varmı və olması gözlənilirmi?

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseyn bildirdi ki, Azərbaycanda müxalifətinin zaman-zaman ciddi yüksəliş dövrləri olub və böyük mitinqlər təşkil etdiyi zamanlar kifayət qədərdir: "Azərbaycan müxalifətinin 2005-ci ilə qədərki, 2012-2013-cü illərdəki aktivliyi heç də özünün

sını, əhalinin sayını da nəzərə almaq lazımdır. Azərbaycan miqyasına və əhalisinin sayına görə Rusiyadan çox fərqlidir. Azərbaycanda indi müşahidə olunan siyasi passivlik müvəqqəti haldır. Azərbaycan siyasi müxalifətinin sıralarındakı liderlərin əksəriyyəti xalq hərəkatının önündə getmiş şəxslərdir. Amma yeni nəsil də gəlir. Bura gənclik hərəkatı li-

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə isə bildirdi ki, Azərbaycanda da Rusiyadakı kimi proses və bu prosesin "Navalni"si meydana çıxıb bilər: "Rusiyada gedən siyasi proseslərin ölkəmizə təsir imkanları bu gün də var. Rusiyadakı mitinqlərin Azərbaycana təsirinin olmadığını görməmək doğru olmaz. Navalnının ortaya çıxması-

lər. Amma biz ciddi siyasi institut kimi vətəndaş liderliyinə yox, ölkəni siyasi hakimiyyətinə iddia edirik və hakimiyyət uğrunda mübarizə aparırıq. O proseslərdən sonra keçiriləcək seçkinin qalibi ola bilərik. Amma Navalnının rolunu burada oynaya biləcək kifayət qədər başqa insanlar ola bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Gürcüstandakı mühacirlərimiz Avropaya qaçırırlar-şok iddia

Natiq Cəfəri: "Hadisədən istifadə edən insanlar Avropa ölkələrinə köçməyə çalışacaqlar"

Zəlimxan Məmmədli: "O qorxu qalacaq"

Gürcüstana sığınan azərbaycanlı mühacirlərin bu ayın əvvəllərindən başlayaraq kütləvi şəkildə bu ölkəni tərk etdikləri barədə xəbərlər yayılıb. Mayın 29-da jurnalist Əfqan Muxtarlının həbsindən sonra bu halın baş verdiyi bildirilir.

Bu həbsin qonşu ölkədə şəkəllənən Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı olan müxalif qüvvələr arasında xof yaratdığı, bunun üçün də həmin qüvvələrin çıxış yollarını Avropa ölkələrinə üz tutmaqda gördükləri iddia olunur. Baş verən hadisədən sui-istifadə edildiyi vurğulanır. Reallıqdır ki, Ə.Muxtarlı olayından sonra Gürcüstandan istənilən Avropa ölkəsinə gedən azərbaycanlı mühacirin oturmaq almaq şansları kifayət qədər yüksəkdir. Çünki bu həbs tək Azərbaycan və Gürcüstan daxilinə deyil, dünyaya da yayıldı.

Əslən Gürcüstandan olan iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri hesab edir ki, Əfqan Muxtarlının həbsi əslində

qonşu ölkədəki mühacirlərimizin qorunmasına yol açıb: "Bu həbs Gürcüstan üçün ciddi başağrısına çevrilib. Çünki ciddi araşdırmalar gedir. Dünya və Gürcüstanda bununla bağlı gedən söhbətlər sənətimdir. Gürcü müxalifəti də bu faktdan istifadə edərək, hökumətə qarşı apardıqları kampaniyaları genişləndirir. Burada söhbət heç də Əfqan Muxtarlının hüquqlarının pozulub-pozulmamasından getmir. Demokratik ölkələrdə bu tipli hadisələrdən həmin ölkələrin müxalifətləri hökumətə qarşı istifadə edirlər. Bu baxımdan, bundan sonra Gürcüstanın bu tipli hadisələrə yol verəcəyini düşünürəm. Əksinə, düşünürəm ki, Gürcüstanda yaşayan, özünün

siyasətlə məşğul olduğunu iddia edən insanların daha yaxşı qorunması bundan sonra mümkün olacaq. Bu əməliyyatla sanki orada yaşayan azərbaycanlıların qorunmasına şərait yaradıldı. Belə problemlərin bir daha yaşanacağını zənn etmirəm. Amma orada kimsə qanunları pozacaqsa, məhkəmə vasitəsilə bu sübut olunacaqsa, o insanlara qarşı hər hansı bir tədbir görülməlidir və bu normaldır. Açıq,

belə faktlarla qarşılaşmamışam ki, Əfqan Muxtarlı olayından sonra hər hansı bir təqiblər olsun, yaxud da insanların Gürcüstandan kütləvi şəkildə köçürülmələri müşahidə edilsin. Sadəcə, bir şey baş verə bilər ki, bu hadisədən istifadə edən insanlar Avropa ölkələrinə köçməyə və orada siyasi sığınacaq almağa çalışacaqlar. Bu olay bir növ onlara şans yaradacaq, Gürcüstandan Avropaya köçmək üçün. Amma bu-

nun kütləvi hal alacağını düşünürəm. Bir daha deyirəm ki, bu hadisə daha çox Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların güclü qorunmasına səbəb olacaq. Doğrudan da hökumət belə əməliyyat keçirib, orada məskunlaşan azərbaycanlıların şəbəkəsini dağıtmaq istəyirsə, tam əks effektə qarşılaşa bilər. Ona görə bu əməliyyatın ciddi effekt verəcəyini düşünürəm. Fərq etməz Gürcüstan və başqa ölkənin olmasının, eger Gürcüstanda bir şəxs öz əqidəsi uğrunda mübarizə aparırsa, bunun qarşısını bu cür yollarla almaq mümkün deyil. Sadəcə, Azərbaycan hakimiyyəti düşünməlidir ki, nə üçün qonşu ölkədə buranı tərk edib gələnlərin yaşamaqlarına, işləmələrinə şərait yaradılıb. Eger 2014-cü ildə QHT-lərin fəaliyyəti ilə bağlı problemlər yaşanmasaydı, heç bu problemlər də ortaya çıxmazdı. Qanunlar sərbəstləndən sonra bu fəaliyyətlə məşğul olanlar Gürcüstanda məskunlaşıb, orada fəaliyyət göstərməyə məcbur oldular. Əgər deyəsək, bu problemi Azərbaycan tərəfinin özünü yaratdı. İqtidar çalışmalıdır ki, qanunvericilik 2013-cü il səviyyəsinə qayıtsın. Sivil toplum ölkəmizdə fəaliyyət göstərsin, hakimiyyət də nəzarət etsin. Əslində hökumət burada maraqlı olmalıdır. Bura-

da qazanan Gürcüstan oldu. Hökumət ölkəyə valyuta axınının olmasını istəyirsə, bu sahədəki əngəlləri aradan qaldırmalıdır. Ölkəyə ildə 15 milyon vəsaitin gəlməsi potensialı var. Nəticədə iş yerlərinin sayını artırmaq olar. Son 25 ildə qrant layihələrinə 2 milyarddan çox vəsait ayrılıb. Bunun da çoxu dövlət qurumlarına ayrılıb. Eger təhlükəli idisə, niyə hökumət orqanları alırdılar? Hökumət nəzarət etmək istəyirsə, bu onun haqqıdır. Təhlükəsizlik baxımından normal qarşılanmalıdır".

"Borçalı" Cəmiyyətinin sədri Zəlimxan Məmmədli yayılan xəbərlərə bu cür münasibət sərgilədi: "Gürcüstan regionun hegemon dövlətlərindən sayılmalıdır. Amma bu hadisə ilə Gürcüstanın imicinə ciddi zərər dəydi. Avropanın diqqətini cəlb edən hadisəyə çevrildi. Bu olayla mənim Gürcüstanı girişimin yasaq olunması arasında heç bir fərq yoxdur. Göz gördüyümdən qorxur, eger bu hadisə baş veribsə, buna aydınlıq gətirilməyib, hətta açıqlamalar kifayət qədər real deyilsə, təbii ki, o qorxu qalacaq. Orada təhlükə realdır. Amma bizdə ora mühacirətə gedib, son günlərdə oradan da Avropaya axın edilməsi barədə məlumat yoxdur".

□ **Cavansir ABBASLI**

ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin bölgəyə budəfəki səfəri maraqlı və həssas bir dönmə təsadüf edir. Söhbət Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında müharibə riskinin heç vaxt olmadığı qədər artması ilə bərabər, daha bir mühüm gəlişmədən gedir.

Bu da ondan ibarətdir ki, vasitəçilər regiona yetişər-yetişməz Azərbaycan və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Naxçıvanda növbəti birgə taktiki hərbi təlimləri başlayıb. Tiflis yaxınlığında isə xüsusi təyinatlı qüvvələrin iştirakı ilə üç qonşu ölkənin - Gürcüstan, Türkiyə və Azərbaycanın ortaq hərbi manevrləri davam edir.

Yeni həmsədrələrin səfəri bu hərbi təlimlərin fonunda reallaşmaqdadır. Bundan əlavə, vasitəçilər İrəvanda ikən Türkiyə Quru Qoşunlarının baş komandanı, ordu generalı Saleh Zeki Çolakın Bakı səfəri diqqətdən yayınmayıb. Türkiyəli general Azərbaycanın müdafiə naziri Zakir Həsənovla görüşüb. Görüşdə iki qarşılıqlı ölkənin silahlı qüvvələri arasında hərbi əməkdaşlıq və döyüş təcrübəsi mübadiləsi ilə bağlı müzakirələr aparılıb, hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığı daha da genişləndirməyin zəruriliyi xüsusi qeyd olunub.

Azərbaycan və Türkiyə arasında hərbi sahədə əlaqələrin daha da dərinləşməsinin, o cümlədən iki ölkə arasında, həmçinin Gürcüstanla birgə davam edən üçlü hərbi təlimlərin şübhəsiz ki, Qarabağ məsələsinə bilavasitə təsir var. Bu, əslində elə vasitəçilərə bir xəbərdarlıq mesajıdır ki, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ məsələsində tək deyil və ərazilərimizin Ermənistan tərəfindən ilhaqı ilə heç vaxt barışmayacaq, eyni zamanda ərazilərin azad edilməsi üçün güc variantı hər an işə düşə bilər.

Belə bir mesajın verilməsi həm də ona görə yerinə düşür ki, nəhayət, həmsədrələr regionda müharibə ehtimalının nə dərəcədə böyük olduğunu ciddiyyə alıb da, sülh danışıqlarının konstruktiv məcrada bərpasına səylər göstərsinlər. Bundan ötrü isə ilk növbədə İrəvanı "başla salmaq", ağıla gətirmək tələb olunur, nəinki işğalçı ilə işğala məruz qalan tərəfə bərabər gözlə baxmaq taktikasını davam etdirmək.

Bu yanlış taktika atəşkəs dövründə artıq bir dəfə - ötən ilin aprelində ağır hərbi texnika vasitələrinin iştirakı ilə kifayət qədər böyük hərbi toqquşmaya gətirib və böyük müharibəni çox çətinliklə dayandıрмаq mümkün olub. Növbəti dəfə belə cəhdlər nəticəsiz qal bilər. O üzdən nə qədər gec deyil, sülhün alternativini hesab olunan müharibənin gündəmdən çıxması üçün təcili gərəkən addımlar atılmalıdır.

Bu xüsusda Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun status-kvonu dəyişməyin zəruriliyi barədə son açıqlaması bir daha həmsədrələrin diqqətini vəziyyətin kritikliyinə yönəltməklə yanaşı, sülh danışıqlarını intensivləşdirmək imperativi qarşısında qoyur.

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövcud sənəd üzərində danışıqları davam etdiririk". Bunu Azərbaycanın baş diplomatı Estoniyanın xarici işlər naziri Sven Mikserlə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib. Nazir bildirib ki, Sankt-Peterburq görüşündə, aprel 29-da Moskva görüşündə də eyni sənəd üzərində danışıqlar aparılıb.

"Həmin sənədə əsasən münaqişənin həlli istiqamətdə irəliləməyin yollarını müzakirə etdik. Biz istəyirik ki, danışıqlar substantiv olsun. Azərbaycanın mövqeyi bəllidir. Status-kvo-nu dəyişməyin vaxtı çatıb. Prezidentlər və həmsədrələr də deyir ki, status-kvo qəbul edilməlidir", - deyərək qeyd edib.

Məsələ də ondadır ki, status-kvonu kim və necə dəyişəcək. Əgər status-kvo indiki münaqişə ətrafında hazırkı durumun daha da pisləşməsi yönündə olarsa, daha doğrusu, dolayısı ilə işğal rejiminin uzanmasına, qanuni torpaqlarımızda ikinci saxta erməni dövlətinin yaradılmasına xid-

Vasitəçilərin səfəri fonunda ortaq təlimlər: Bakı və Ankaranın mesajı

Azərbaycan ərazilərinin azad edilməsi üçün güc variantı hər an işə düşə bilər; status-kvonu dəyişməyin vaxtı çatıb, ancaq onu kim və necə dəyişəcək?..

mət edəcəksə, yəni Azərbaycanın ərazi bütövlüyü üçün daha böyük təhlükə kəsb edəcəksə, təbii ki, Bakı heç vaxt bununla razılaşmayacaq və belə danışıqlarda iştirak etməyəcək.

Qıscası, Azərbaycana sırf status-kvonun formal dəyişməsi də lazım deyil. Əsas hədəf - konfliktin müstəsna olaraq, beynəlxalq hüquq normaları və BMT sənədləri əsasında, ədalətli həllinə kurs götürülməsidir. Yoxsa ki, status-kvonu Azərbaycan ordusu dəyişməli olacaq. Müharibə isə bütün tərəflər üçün, xüsusən də işğalçı tərəf üçün böyük itkilər və dağıntılar deməkdir. Eyni zamanda vasitəçi ölkələrin bölgədəki maraqları ciddi zərər görə bilər.

Bu arada təmas xəttindəki gərginlikdən NATO da narahat olmağa başlayıb.

"NATO-ya üzv bütün ölkələr Cənubi Qafqaz regionunda silahlanmanın artmasından narahatdır". Bu sözləri Ermənistan səfərdə olan NATO baş katibinin Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionu üzrə xüsusi nümayəndəsi Ceyms Appaturay deyib (APA). Onun sözlərinə görə, belə vəziyyət siyasi gərginliyə səbəb olur. "Bildiyiniz kimi, NATO-ya üzv iki ölkə - ABŞ və Fransa Minsk Qrupunun həmsədrələridir. Onlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli prinsipi-nə sadıqdırlar. Bu sahədə al-yansın mövqeyi aydındır. Biz

gərginliyin azaldılması, hərbi fəaliyyətlərin səviyyəsinin məhdudlaşdırılması və sülh prosesinin aparılmasını istəyirik".

Şimali Atlantika blokunun təmsilçisi regionda təhlükəsizlik məsələsini yaxından izlədiklərini də söyləyib: "Hazırda NATO ölkələri arasında narahatlıq kifayət qədər yüksəkdir. Bu yaxınlarda bu ərazidə toqquşmalar baş verib, kəskin bəyanatlar səsləndirilib, xəsarət alanlar olub. NATO birbaşa prosesə cəlb olunmayıb. Bizim mövqeyimiz Minsk Qrupuna kömək etməkdir. NATO tərəflər və Minsk Qrupu həmsədrləri tərəfindən problemin sülh yolu ilə həlli istiqamətində atılan addımlara kömək göstərməyə davam edəcək".

Əlavə edək ki, eyni narahatlıq vaxtaşırı digər beynəlxalq qurumların rəsmiləri tərəfindən də səslənir. Amma əfsuslar olsun ki, nəticə - sülh prosesində real dönüş hələ ki gözə dəymir. Bunun da əsas səbəbi konfliktin həllinə cəlb olunmuş iki superdövlət - Rusiya və ABŞ-in vasitəçi dövlətlər kimi öz missiyalarını yerinə yetirməyə tələsməməsi, münaqişənin ədalətli həllinə maraq göstərməməsi, daha bətəri, hətta təcavüzkar gizli-aşkar rəğbət bəsləməsidir.

Demək, müharibə faktoru öz aktuallığını saxlayır. Demək, Azərbaycan öz hərbi

qüdrətini və döyüş təcrübəsini həm də NATO üzvü Türkiyənin sayəsində daha da artırmaqda ən doğru yolu tutub. Müharibə Azərbaycanın istəyi deyil. Ancaq əgər onu işğalçı istəyəcək və həmsədrələr də buna indiki kimi biganə qalmaqda davam edəcəksə, onda onu - müharibəni mütəlak alacaqlar.

"Həmsədrələr bölgədədir, ancaq yeni heç nə yoxdur". Musavat.com xəbər verir ki, bu sözləri sosial şəbəkədə yerləşdiriyi videoçarxda politoloq Elxan Şahinoğlu deyib. Siyasi şərhçi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində heç bir irəliləyişin olmamasını indiki dönmədə təhlükəli hesab edib.

"Həmsədrələrin bölgəyə səfərində iki məqsədləri var: atəşkəsə daim riayət olunması və prezidentləri qısa müddətdə görüşdürmək. Onlar bu il martın sonlarında bölgəyə səfər etmişdilər və apreldə savaşa başlaya biləcəyindən qorxurdular. İndi də vəziyyətin gərginləşməsindən narahatdırlar. Bu qorxudan qurtulmağın bir yolu var: o da mərhələli həll planını Ermənistan qəbul etməkdir. Bu baş verməyənədək isə atəşkəs pozulacaq, çünki status-kvo Azərbaycanın maraqlarına cavab vermir" - politoloq bildirib.

O qeyd edib ki, həmsədrələr ikinci məqsədlərinə də çatmayacaqlar: "Əgər danışıqlarda irəliləyiş və yeni ele-

mentlər yoxdursa, prezidentlərin görüşünə də ehtiyac yoxdur. Artıq ilin yarısı keçib, ötənlik gözləntilər də özünü doğrultmadı. Böyük dövlətlər Ermənistan hakimiyyətinə təzyiq etmək istəməsələr də, narahatlıqları var. Bu narahatlıqla bağlı iki faktor diqqət çəkir. Estoniyanın xarici işlər naziri Azərbaycana rəsmi səfər edib və mətbuat konfransında belə bir fikir işlədib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hərbi yolu ilə həlli yoxdur. Azərbaycan isə status-kvonu qəbul etmir və dəyişməsinə tələb edir. Status-kvo da danışıqlarla dəyişmir. Demək, status-kvonu dəyişməyin yeganə yolu var və onu da avropalı nazirlər inkar edirlər. NATO-dan da bir açıqlama gəldi ki, alyans Dağlıq Qarabağ ətrafında vəziyyətin gərginləşməsindən narahatdır. Yəqin, həm hiss edirlər, həm də kəşfiyyət məlumatları var ki, yay aylarında vəziyyət yenidən gərginləşə bilər. Bunun üçün də ciddi əsaslar var".

Ekspert birinci səbəb kimi danışıqlar prosesində heç bir irəliləyişin olmamasını göstərir: "İkincisi, Ermənistan tənqibatlarını davam etdirir. Ona görə də toqquşma ehtimalı artır və bunun qarşısını almaq üçün məhz bu cür açıqlamalar verirlər. Bu açıqlamalarla münaqişənin həllini sürətləndirmək mümkün deyil. Real fəaliyyət lazımdır, ancaq çox təəssüf ki, biz də böyük dövlətlərin əməlinə bunu görmürük".

Hacı Zeynalabdin Tağıyev, Novxanı kəndi, Saray və Ceyranbatan qəsəbəsində yaşayan 2-7 yaş aralığında olan 119 uşağın zəhərlənməsi 1 həftədir ki, gündəm mövzusu olaraq qalır. Hamı uşaqların konkret olaraq nədən zəhərləndiklərinin açığlanmasını gözləyir. Dövlət qurumlarından isə birmənalı cavab yoxdur. Bu müddət ərzində zəhərlənmənin rotavirus infeksiyasından baş verdiyi haqda məlumat verilib. Rotavirusun uşaqların bədəninə hansı yolla düşməsi isə birmənalı şəkildə bilinmir.

Səhiyyə Nazirliyinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzindən verilən açıqlamalarda qeyd olunur ki, rotavirusun zəhərlənən uşaqların bədənində su ilə düşməsinə ehtimal edirlər. **Mərkəz rəsmisi İmran Abdullayev** deyir ki, xəstələrin evlərində sorğular aparılıb, qəbul etdikləri qidalarla maraqlanıblar: "Həmişə ona gətirib çıxarı ki, biz gəlib rotavirusun sudan yayılması ehtimalının üzərində dayanmışıq".

Mərkəz rəhbəri virusa yoluxmanın mağazadan alınan keyfiyyətsizət, süd məhsulları və digər qidalardan baş verməsi ehtimalını yoxlamadıqlarını deyir: "Keyfiyyətsizətdən hazırlanan kolbasa bişir və o zaman tərkibində mikroorqanizmlər qala bilməz. Bu halda kolbasanın tərkibində rotavirus qala bilməz. Yəni bu hadisə bağçada baş versəydi, biz həməm qidadan şübhələnərdik".

"Azərsu" ASC isə rotavirusun su ilə yayılmasını təsdiqləmir. "Yeni Müsavat" əməkdaşının suallarını cavablandıran ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Cəbrayılı deyir ki, ASC-nin nəzarətindəki şəbəkədə suyun keyfiyyətində heç bir kənarlaşma yoxdur: "Araşdırmışığı ki, xəstəxanaya aparılan

uşaqların yaşadığı əraziyə 3 fərqli mənbədən su verilir. Şollar su kəməmindən, 2-ci Bakı kəməmindən və Ceyranbatan su anbarından həmin ərazi su ilə təmin olunur. Əgər iddia olunduğu kimi, rotavirus su ilə yayılıbsa, deməli, hər 3 mənbə rotavirusla çirklənib. Bu halda yalnız bir ərazidə yaşayanlar deyil, digər ərazilərdə yaşayanlar da həmin virusa yoluxmalı idilər. Deyirlər ki, suya guya kanalizasiya suyu qarışmış. Əgər əraziyə 1 mənbədən su verilsə idi, haradasa bunu qəbul etmək olardı. Fakt odur ki, əraziyə 3 fərqli mənbədən, istiqamətdən su verilir. Əgər rotavirus suda olsaydı, Bakıya qədər yayılırdı. Məsələn, Şollar mənbəyindən Bakıya çəkilmiş su Tağıyev qəsəbəsinə, Müşfiqabad qəsəbəsinə, Xırdalanın bir hissəsinə, Sulutəpəni keçməklə Yasamal su anbarına tökülür və Bakı şəhərinə paylanır. Rotavirus suda olsaydı, bu ərazilərdə də yayılırdı".

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Liya Bayramova mətbuata verdiyi açıqlamasında bildirib ki, qan analizləri nəticəsində uşaqlarda rotavirus infeksiyası aşkar edilib.

Rotavirusların əsasən məişət əlaqələri nəticəsində

Kütləvi zəhərlənmə dövlət qurumlarını qarışdırıb

Virusun yayılması yolu haqda birmənalı rəy verilmir; ekspert "məsələ ciddi araşdırılmalıdır" deyir

çirklə ellər, yaxşı yuyulmamış qidalar, su vasitəsilə fekal-oral yolla yoluxmasına baxmayaraq, bəzi hallarda virus hava-damcı yolu ilə də yayıla bilər.

İçməli su anbarlarının mühafizəsi ilə bağlı "Trend"-in suallarını cavablandıran **təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Elmar Nuraliyev** də bu məsələnin insanların həyatı və təhlükəsizliyi üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edib. Ekspertin sözlərinə görə, su hövzələri və su anbarlarının təhlükəsizliyi, mühafizəsi

oloji normaları və hidrotexniki və sutəmizləyici qurğuları da im yoxlanılmalıdır".

Su anbarlarının qapısı həmişə bağlı olmalı və buna xüsusi nəzarət olunmalıdır. Hər hansı su anbarının qapısının nəinki açıq, hətta zədəli olması içməli suya müəyyən heyvan, həşərat və ya külək, hava yolu ilə zərərli bitkilərin düşməsinə səbəb ola bilər. Bu da çürümə nəticəsində suda hansısa zərərli maddələr yaradar ki, həmin sudan istifadə edən əhəlinin həyatına təhlükə yaranar".

E.Nurəliyev deyir ki, Azərbaycanda içməli su anbarları aidiyyəti mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən yüksək təhlükəsizliklə qorunur: "Bizdə su anbarlarının ətrafında yaşillıq zolağı var, ətrafda işıqlandırma sistemi və səslə qoruyucu vasitələri quraşdırılıb. Bununla yanaşı, su anbarının ərazisini müşahidə edən nəzarət kameraları da var ki, həmin kameralarla anbarlara ciddi nə-

zarət olunur. Buna görə də bu virusun su anbarlarından yayılması ehtimalı sıfır faizə yaxındır. Ola bilər ki, mərkəzi su anbarlarından içməli su hansısa qəsəbəyə verildikən paylayıcı anbara vurulur. Məsələn, Ceyranbatan Su Anbarından içməli su hansısa yaşayış məntəqəsinə verilən paylayıcı anbara vurulur. Əgər zəhərlənmə də həmin ərazidə baş veribsə, həmin anbarı yoxlamaq daha məqsədəuyğun olar. Ola bilər ki, həmin anbarın ağzı açıq qalıb, düzgün mühafizə olunmayıb və suya hansısa bir maddə qarışmış. Ola bilər ki, həmin anbarda hansısa qaydaya əməl olunmayıb. Çünki virus əsasən bir yaşayış məntəqəsində baş verir. Əgər mərkəzləşdirilmiş anbardan olsaydı, bu hadisə daha bir neçə yaşayış məntəqəsində baş verərdi. Buna görə də paylayıcı anbar yoxlanılmalı, məsələ ciddi araşdırılmalıdır".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Türkiyədəki zəlzələ Azərbaycanda təkrarlana bilməz - seysmoloqlar

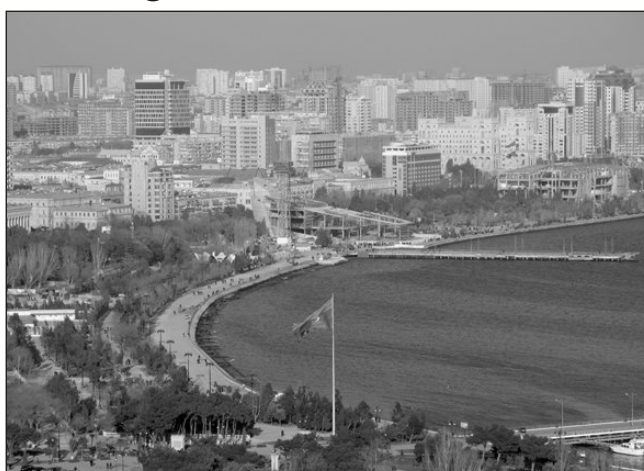
Mütəxəssislərə görə, Azərbaycan üçün belə ehtimal yoxdur və 9-10 bal gücündə təkanlara tab gətirəcək binalar tikilir...

Iyunun 12-də Türkiyənin Egey dənizində güclü zəlzələ baş verib. İzmir, Bursa, Çanaqqala, Təkirdağ, İstanbulda hiss edilən zəlzələnin 6,2 bal gücündə olduğu bildirilir. Zəlzələnin İzmir şəhərində 6,96 km dərinlikdə baş verdiyi bildirilir. Təkanlar Lesbos adasında dağıntıya səbəb olub.

Bəs Türkiyədəki yeraltı təkanlar Azərbaycandakı zəlzələ ocaqlarını da oyada bilərmi? Əgər Türkiyədəki kimi zəlzələ baş versə, dağıntı və tələfat ola bilərmi?

Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetirmişli ölkəmizdə bununla bağlı hansısa narahatçılığa əsas görmədiyini dedi: "Yaxın müddəti götürdükdə Azərbaycanda Türkiyədəki kimi zəlzələ olma ehtimalı yoxdur. Bölgələrdə isə seysmoloji ocaqlarda fon səviyyəsində olan təkanlar baş verir. Ümumilikdə son 6 ay ər-

zində 2-3 minə yaxın təkan qeydə alınıb ki, bunların əksəriyyəti fon səviyyəsindədir. Hansı ki, güclü aktivlik görsənir. Yeni nəşə bir əsas vermir ki, deyək ki, hansısa bölgədə güclü zəlzələ ehtimalı olsun. Zəif təkanlara gəlincə, bu, hiss olunanda biz məlumat veririk. Bu yaxınlarda Gürcüstan ərazisində zəlzələ baş vermişdi və bu, Balakən, Qazağa yaxın hissələrdə də hiss edilmişdi. Amma təhlükəli deyildi. Türkiyədə və ya başqa yerdə baş verən zəlzələ bizim zəlzələ ocaqlarını oyada bilməz".

Ekoloq Telman Zeynalov yer kürəsində iki nəhəng zəlzələ ocağının olduğunu dedi: "Dünyanın hansısa nöqtəsində zəlzələ baş versə, bu, o demək deyil ki, Azərbaycana da toxunacaq. Yer kürəsində iki

nəhəng zəlzələ ocağı var: biri cənub bölgəsində, digəri də şimaldadır. Hər ikisi Azərbaycandan yan keçir. Buna görə də Yer kürəsinin cənub bölgəsində zəlzələ baş versə, bu, o demək deyil ki, şimal bölgəsinə

gəlib çıxa bilsin. Bizim mütəxəssislərimiz digər mütəxəssislərə nisbətən güclüdür. Zəlzələ baş vermədən 2-3 saat qabaq camaata xəbər verə və onları təhlükəsiz bir yerə çıxarda bilər. Yəni orada heç bir qorxu yoxdur. Bundan başqa, bizdə 9-10 bal güc zəlzələyə tab gətirə bilən binalar tikilir. İnsanların hazırda narahatlığına əsas yoxdur. Kimse ola bilər ki, camaatı qorxudur. Amma buna əsas yoxdur. Bu işə cavabdeh olan müvafiq qurumlar bu barədə işləyirlər. Bu qurumlarda da güclü mütəxəssislər oturur. Zəlzələ ilə bağlı mütəxəssislərimiz çox güclüdür".

Ekoloq Azərbaycanda 22 minə yaxın kiçik zəlzələ baş verdiyini bildirdi: "Azərbaycan, ümumiyyətlə, seysmik zona hesab edilir. Burada 22 minə yaxın xırda zəlzələlər baş verir. 2000-ci ildə Bakıda 6,8 gücündə zəlzələ olmuşdu. Amma heç dağıntı olmamışdı. Türkiyədə 6,2 bal gücündə zəlzələ baş verib, ne qədər dağıntı olub. Çünki oradakı binalar xırda binalardır. Hər kəs özü üçün bina tikib və zəlzələnin gücünü hesablamayıblar. Ancaq nəhəng binalar tikəndə zəlzələnin gücü hesablanır".

Qeyd edək ki, dünyada 2 seysmik qurşaq var. Alp-Hima-

lay qurşağı və Sakit okean qurşağı. Yer qabığının dərinliklərində toplanan potensial enerjinin təsiri ilə Yer səthinin ani vaxt ərzində titrəməsinə zəlzələ deyilir. Zəlzələlər əmələ gəlmə şəraitinə görə 2 yerə ayrılır: vulkanik mənşəli zəlzələlər (vulkan püskürməsindən) və tektonik mənşəli zəlzələlər (litosfer tavalının sərhədindəki daxili gərginlikdən). Zəlzələ 12 ballıq Rixter şkalası ilə ölçülür. 10 dəqiqə davam edən 7 ballıq zəlzələ 25000 TNT-nin eyni vaxtda partlamasına bərabərdir. 10 ballıq zəlzələ 100/km-i 32 saniyəyə qət edir. Dərinlik xüsusiyyətinə görə zəlzələlər 4 qrupa bölünür. Səth zəlzələləri (hiposentr 10 km-ə qədər dərinlikdə yerləşir); normal zəlzələlər (hiposentr 10-60 km dərinlikdə yerləşir); dərinlik zəlzələləri (hiposentr 60-300 km dərinlikdə yerləşir); çox böyük dərinlikli zəlzələləri (hiposentr 300-700 km dərinlikdə yerləşir).

Yer kürəsində baş verən zəlzələlər daha çox səth və normal zəlzələlərdir. Çox böyük dərinlikli zəlzələlər adətən Sakit okean "Odlu qövsü"ndə baş verir. Zəlzələ ocağı nə qədər dərindirsə, dalğaların təsir etdiyi ərazi də bir o qədər geniş olur.

□ **Günəl MANAFLI**

Prezident kimi fəaliyyətə başladığı gündən baş qalmaqlardan açılmayan Donald Tramp ilk dəfə hökumət komandasını bir araya toplayıb. Ağ Evdə keçirilən toplantıda Tramp komandasının bütün üzvləri iştirak edib. Toplantıda diqqət çəkən başqa bir detal isə komandasının Trampa həddən artıq iltifat göstərməsi, onu tərifləməsi olub.

Məsələ burasındadır ki, Tramp son zamanlar yenidən sıxışdırılır, hətta öten gün ilk dəfə ona qarşı məhkəmə iddiası qaldırıldığı haqda xəbərlər yayılıb. Belə bir vaxtda Trampın komandasını toplaması diqqət çəkir. Belə görünür, ABŞ prezidenti komandasının onun ətrafında, ona sadıq olduğunu nümayiş etdirməyə və əngəlləri aşmağa çalışacağı mesajını vermək istəyib.

Siyasi şərhçi Şahin Cəfərlinin fikrincə, ABŞ dövlət aparatı Trampı sıxmaqda davam edəcək, çünki yeni prezidenti hələ də qəbul etmir: "Andiçmə mərasimindən bu yana Donald Trampın prezidentlik fəaliyyətini belə ifadə etmək olar: iqtidar oldu, amma müqəddir ola bilmədi. Yeni bir tərəfdən o, çox geniş səlahiyyətlərə malik olan prezidentlik institutunun başındadır, amma digər tərəfdən, bu səlahiyyətlərdən tam mənası ilə istifadə edərək öz planlarını həyata

keçirməkdə çətinlik çəkir. ABŞ-ın 1787-ci il tarixli Konstitusiyasında dövlətin qurucu ataları tərəfindən "checks and balances" prinsipinə əsaslanan hakimiyyət bölgüsü müəyyən edilib. Hakimiyyətin üç qolu bir-birindən həm ayrılır, həm də bir-birini məhdudlaşdırıcı, tarazlaşdırıcı mexanizmlərə malikdir. Tramp dövründə məhkəmə və qanunverici hakimiyyət qollarının icra qoluna nəzarətə daha çox müşahidə olunur. Bunun səbəbi aydındır: ilk dəfədir ki, sistemə yad bir şəxs ali icra hakimiyyətinin rəhbəri vəzifəsini tutub".

Ekspert deyir ki, Tramp öz hərəkətləri ilə bilərəkdən və ya bilməyərəkdən həm yazılı qanunlara, həm də ölkədə onillər boyu formalaşmış siyasi ənənələrə, sistemin oyun qaydalarına zidd davranışlar sərgiləyir, onları sınağa məruz qoyur: "Belə məqamlarda sistemin qo-

Vaşinqtonda Trampın ciddi rəqibləri var

Şahin Cəfərlisi: "Bugünkü şərtlər daxilində impiçment real görünür, amma..."

ruyucu mexanizmləri işə düşür və prezidenti öz səlahiyyət çərçivəsinə geri qayıtmağa məcbur edir. Məhkəmə hakimiyyətinin burada rolunu xüsusi qeyd etmək lazımdır".

Ş.Cəfərlisi görə, Merilend ştatının və Kolumbiya dairəsinin baş prokurorlarının Trampa qarşı məhkəmə iddiası qaldırması, eləcə də Rusiya işi ilə bağlı araşdırmalar onun üçün ciddi təhlükədir: "Prokurorlar prezidentin biznes fəaliyyətindən ayrılmadı və hələ də öz şirkətlərinin fəaliyyətinə nəzarət etdiyi, həmin şirkətlərin isə xarici dövlətlərlə əməkdaşlıqdan pul qazandığını və bunun Konstitusiyaya zidd olduğunu əsas gətiriblər. Şerti olaraq "Russiagate" adlandırılan məsələ üzrə xüsusi prokurorun təyin olunması faktını da əslində sistemin Trampı sıxışdırması kimi qiymətləndirmək olar. Bu fakt - Federal Təhqiqatlar Bürosunun sabiq rəhbəri Robert Müllərin "Rusiya işi" üzrə xüsusi

prokuror təyin olunması - ciddi hadisədir və Trampın necə dəyərlər, yuxulalarını qaçırır. Təsədüfi deyil ki, prezidentin hazırda Mülləri kənarlaşdırmağın yollarını axtardığı barədə məlumatlar yayılıb. Qanunverici hakimiyyət də işə-sapa yataz prezidentin "tormozlanması"na öz töhfəsini verir. Hazırda Konqresin hər iki palatası Rusiya məsələsi üzrə təhqiqatı davam etdirir. Xüsusən Senatın kəşfiyyət komitəsi bu sahədə çox fəaldır, çünki orada respublikaçı sədrlə onun demokrat müavini arasında həmrəylik və işbirliyi mövcuddur, onlar ardıcıl dinləmələr keçirirlər".

Ş.Cəfərlinin sözlərinə görə, bu məsələdə indi Konqresin hər iki palatası və eləcə də demokratlar və respublikaçılar Trampa qarşı müxalif mövqə sərgiləyir: "Tramp qanunvericilik təşəbbüslərini Nümayəndələr Palatasının üzvləri və senatorlarla razılaşdırmaq üçün xeyli əziyyət çəkməli olur. Eyni

zamanda prezidentin tabeliyindəki icra hakimiyyətinin - bürokratik aparatın içində də dövlət başçısına müqavimət var. Məsələn, Rusiyaya qarşı sanksiyaların zəiflədilməsi cəhdinə Dövlət Departamenti aparatı ciddi müqavimət göstərib. ABŞ-ın Rusiya-Ukrayna münaqişəsi başda olmaqla, bir çox istiqamət üzrə ənənəvi dövlət siyasətinin bu gün də davam etməsində Dövlət Departamentinin bürokratlarının rolu böyükdür. Əlbəttə ki, Pentaqon və kəşfiyyət strukturlarını da ənənəvi siyasətin qoruyucusu qismində qeyd etmək lazımdır".

Bütün bunların fonunda indi əsas sual Trampın hakimiyyətdən kənarlaşdırılmasının mümkün olub-olmamasıdır. **Ş.Cəfərlisi:** "Bu təhlükə "Domokl qılıncı" kimi Trampın başı üzərində asılı qalmaqda davam edir. Amma impiçment üçün çox ciddi hüquqi və siyasi əsaslar olmalıdır. Sabiq FBI direktoru

Ceyms Kominin ifadələrinə impiçment üçün nə dərəcədə əsas yaratdığı məsələsində mübahisələr gedir. Trampın həqiqətən FBI-nin apardığı təhqiqata mane olmağa çalışdığı barədə iddiaların sübuta ehtiyacı var. Sübut olmasın da epizod üzrə impiçmentin gerçəkləşməsi mümkün deyil. Amma xüsusi prokuror öz təhqiqatında bu epizodu da araşdıracaq. Əgər Robert Müllərin istintaqı nəticəsində istər bu məsələ, istərsə də Trampın yaxın çevrəsinin Rusiya ilə gizli sövdələşmələri barədə dəlillər əldə edilərsə, onda impiçment ehtimalı ciddiyləcək. İmpiçment həm də siyasi məsələdir və burada bir çox amil rol oynayır. Məsələn, prezidentin xalq arasındakı nüfuzu, reytingi bu baxımdan çox önəmlidir. Yəni bugünkü şərtlər daxilində impiçment real görünür, amma hadisələr o qədər sürətlə inkişaf edir ki, vəziyyət hər an dəyişə bilər".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin yeni mərhələsi nə vəd edir?

Elxan Şahinoğlu: "Amerika Azərbaycanı seçim qarşısında qoymaz"

Donald Trampın gəlişindən sonra ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində yeni mərhələnin başlayacağı ilə bağlı deyilənlər getdikcə özünü büruzə verməyə başlayır. Mayın 28-də Respublika günü və ondan bir həftə sonra XXIV Beynəlxalq "Xəzər Neft və Qaz-2017" sərgi və konfransı ilə əlaqədar Trampın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə göndərdiyi təbrik məktublarında bu özünü açıq şəkildə göstərdi.

Ağ Ev sahibi ölkəsinin Azərbaycanla əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə və əməkdaşlığın genişləndirilməsinə ciddi önəm verdiyini bildirdi. Bu məktublardan sonra iqtidaryönlü mətbuat orqanlarında Azərbaycan-Amerika əlaqələrinin əvvəlki prezident Barak Obama dövründən fərqli olaraq düzəldiyi, əlaqələrin getdikcə daha da genişləndiyi barədə yazılara tez-tez rast gəlməkdəyik. Başlanan yeni mərhələnin ölkəmiz adına müsbət təhvil verəcəyi vurğulanır.

Politoloq Elxan Şahinoğlu ABŞ-ın Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına çatdırılmasında maraqlı olduğunu söylədi: "Donald Tramp ABŞ prezidenti seçilməzdən

öncə Rusiya ilə münasibətləri normalaşdıracağını vəd edirdi. Hələ ki bu alınmır. Əksinə, münasibətlərdə sualların sayı artır. Tramp Rusiya siyasətində Konqresin, Pentaqonun və Mərkəzi Kəşfiyyət İdarəsinin mövqeyini nəzərə almaq məcburiyyətindədir. Bu qurumlar isə Rusiya ilə yaxınlaşmanın əleyhinədir. Bu arada ABŞ-Rusiya münasibətlərinin hazırkı vəziyyəti Azərbaycana nə vəd edir sualı aktuallaşır. Bir neçə il əvvəl Rusiya-Türkiyə münasibətləri gərgin idi və bu, Azərbaycanın maraqlarına cavab vermirdi. İndi də ABŞ-Rusiya münasibətləri gərgindir. Bu da Azərbaycanın maraqlarına cavab vermir. Rusiya və

ABŞ Azərbaycana tərəfdaş ölkələr sayılır. Amerika Azərbaycanı seçim qarşısında qoymaz, məsələn, deməz ki, "ya biz, ya Rusiya". Ancaq Rusiya bizi belə bir seçim qarşısında qoya bilər. Bu, Moskvanın ənənəvi siyasətinə uyğundur. Məsələn, Azərbaycan ordusu 2016-cı ilin aprelinde işğal altındakı torpaqlarda Ermənistan ordusuna qarşı hərbi əməliyyata başladığında rusiyalı rəsmilər və

ekspertlər dedilər ki, guya Cənubi Qafqazda vəziyyətin gərginləşməsi Türkiyənin planıdır və Azərbaycanı da müharibəyə guya Ankara təhrik edib. Çünki o dövrdə Rusiya-Türkiyə münasibətləri hələ normalaşmamışdı və prezidentlər hələ barışmamışdılar. Ona görə də Türkiyəni hədəf götürmək üçün istənilən bəhanədən istifadə edirdilər. Eləcə də növbəti müharibə başlasa, Moskva bu dəfə də Amerikani hədəf seçərək deyəcək ki, Azərbaycanı müharibəyə Vaşinqton təhrik edib. Amerika Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına çatdırılmasında maraqlıdır. Bu isə Rusiyadakı müxtəlif mərkəzlərin maraqlarına cavab vermir. Donald Tramp Azərbaycanın ünvanına xeyli isti mesajlar göndərib. Bu, rəsmi Bakını sevindirib. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Trampın Səudiyyə Ərəbistanındakı çıxışını yüksək qiymət-

ləndirib. Çünki Tramp həmin çıxışında vurğuladı ki, Amerika başqa ölkələrin daxili işlərinə qarışmayacaq. Rəsmi Bakı isə hər zaman məhz bu məsələdə şikayətlənib, Vaşinqtona işarə edərək Amerikanın Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmasından narahat idi. Rəsmi Bakı Barak Obama administrasiyasının bu siyasətindən narazı idi. İndi isə rəsmi Bakı durumun dəyişəcəyinə ümid edir. Bu ümidləri doğruldacaq Donald Trampın İlham Əliyevə göndərdiyi son iki məktub əsas göstərilir. Amerika prezidenti ilk məktubunu 28 may Respublika günü münasibətilə göndərdi. Həmin məktubda İlham Əliyevə Azərbaycanın ünvanına çox isti mesajlar yer almışdı. Bu məktubdan bir həftə sonra Donald Tramp İlham Əliyevə növbəti məktubunu göndərdi. Trampın Bakıda keçirilən 24-cü Beynəlxalq Neft və Qaz Sərgisinin rəsmi açılış mərasimi

mi ilə əlaqədar ünvanladığı məktubda da oxşar isti cümlələr yer almışdı: "ABŞ Cənub Qaz Dəhlizini dəstəkləyir"; "ABŞ sizinlə işləməyə hazırdır"; "ABŞ Azərbaycanla birgə həyata keçirilən layihələrə böyük önəm verir"; "Azərbaycanın inkişafını, enerji təhlükəsizliyinin qorunması yönündə səylərini dəstəkləyirəm".

Politoloq Trampın Azərbaycana göndərdiyi təbrik mesajlarındakı isti məqamların nədən qaynaqlandığına toxundu: "Məktubdakı isti mesajlar ondan xəbər verir ki, Tramp administrasiyası Azərbaycanın bölgədə oynadığı rola müsbət qiymət verir. Donald Tramp həm də biznesmandır və demək, onu Azərbaycan kimi ölkələrə əməkdaşlıqdan əldə olunaacaq siyasi və iqtisadi qazanc da maraqlandırır. Buna görə də rəsmi Bakı ümid edir ki, Donald Tramp administrasiyası Barak Obama administrasiyasından fərqli olaraq, Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmayacaq. Bu, Bakı ilə Vaşinqton arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafına dəstək verə bilər. Rəsmi Bakının Vaşinqtondan ən böyük gözləntisi yaxın illərdə İlham Əliyev ABŞ-a rəsmi səfərə dəvət etməsi olacaq. Buna baxmayaraq, Bakı çalışacaq ki, Azərbaycan-Amerika münasibətləri Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə zərər verməsin. Ancaq məsələ burasındadır ki, Rusiyadakı siyasi mərkəzlər özəri Azərbaycanla münasibətlərdə problemlər yaradırlar. Bunlardan haqqında ən çox danışıqları Ümumrusiya Azərbaycanlılar Konqresinin qeydiyyatının ləğvidir".

□ **Cavansir ABBASLI**

Əcnəbilər Bakıdan ev alır

İran vətəndaşlarının və ərəblərin Azərbaycan mənzil bazarına marağı artır

Dünyada turizm imkanları geniş olan əksər ölkələrdə, o cümlədən Türkiyədə iqtisadiyyatın əsas dayaqlarından biri də daşınmaz əmlak sektorudur. Qardaş ölkədə yalnız vətəndaşlar deyil, xaricilər də mənzil və torpaq almağa maraq göstərirlər. Artıq ölkəmizdə də xarici vətəndaşların mənzil alması halları artıb. Əgər əvvəllər Rusiya və İran vətəndaşı olan soydaşlarımız mənzil almağa üstünlük verirdilərsə, indi iranlılar və ərəblər də Bakıda və bölgələrdə mənzil əldə etməyə can atırlar.

Bəs görsən, xaricilərin ölkəmizdə mənzil əldə etməsinin hansı şərtləri var? Hansı hallarda onlara məhdudiyət qoyula bilər?

Bu tendensiyanın iqtisadiyyatımız üçün faydası nədir?

Bu sualı cavablandırın mənzil məsələləri üzrə ekspert Nüsrət İbrahimov bildirdi ki, istənilən yerli və xarici vətəndaş Azərbaycanda mənzil ala bilər: "Mənzillərin alınması ilə bağlı heç bir problem yoxdur. Məhdudiyət yalnız torpaq sahələrinin xarici vətəndaşlara satılması ilə bağlıdır. Heç bir xarici Azərbaycanda torpaq mülkiyyətçisi ola bilməz, yalnız icarəyə götürə bilər. Lakin xaricilərin mənzil alması, istənilən sektora investisiya yatırması ilə bağlı problem yoxdur. Bu tendensiyanın artması ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrinə müsbət təsir edir. Xaricilərin

Azərbaycanın mənzil sektoruna maraq göstərməsi ölkəyə pul axınının təminatçısı kimi görünür. Onlar ölkəyə valyuta gətirirlər, bu da daşınmaz əmlak bazarında pul kütləsinin artmasına gətirib çıxarır. Nəticədə bu pullar tikinti sektoruna yönəlir və o sektoru canlandırır. Təbii ki, bu yaxşı bir haldır. Xarici vətəndaşlar Azərbaycanda mənzil aldıqdan sonra biznes sektoruna da öz təsirlərini göstərirlər".

N. İbrahimov vurğuladı ki, bu tendensiyanın daha da güclənməsi üçün bəzi şərtlər yerinə yetirilməlidir: "İlk növbədə turizm sektoru inkişaf etməlidir. İkincisi, qanunvericilik bazası liberallaşdırılmalıdır. Təhsil sektoru inkişaf etməlidir ki, xarici tələbələr gəlib burada təhsil almağa üstünlük versinlər və mənzil almağa tələbat yaransın. Biznes mühiti liberallaşmalıdır, heç bir məhdudiyət olmamalıdır ki, xaricilər buraya investisiya qoymağa maraqlı olsunlar. İnfrastruktur maksimum inkişaf etməlidir".

Xaricilərin torpaq mülkiyyətçisi olmasına əksər ölkələrdə qadağa qoyulduğunu deyən ekspert bunun siyasi səbəblərinin olduğunu bildirdi: "Dünya ölkələrinin 90 faizinin qanunvericiliyində bu maddə var. Bu qanunun mahiyyəti odur ki, xarici vətəndaş torpaq sahəsi alırsa, artıq heç kim onun mülkiyyətinə toxuna bilməz. Bu isə dövlət içində dövlət qurmaq deməkdir. Ona görə də xarici vətəndaşın torpaq almaq hüququna əksər ölkələrdə məhdudiyət qoyulur".

Məsələyə münasibət bildiren hüquqşünas Müzəffər Baxış da əcnəbilərin Azərbaycanda mənzil sahibi olması ilə bağlı hüquqi şərtləri sadaladı. Bildirdi ki, əcnəbilərin Azərbaycanda mənzil alması ilə bağlı hər hansı problem yoxdur: "Torpaq haqqında" Qanuna görə, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər mənzil əldə edə bilməzlər. Ancaq torpaqdan başqa istənilən növ daşınmaz əmlak ala bilərlər. Məsələn, hər hansı bir xaricinin qohumu Azərbaycan vətəndaşdırsa, və rəsəlik qaydasında ona 50

sot torpaq qalıbsa, bizim qanunvericiliyimizə görə, 1 il müddətində həmin xarici vətəndaş torpağını özgeninkiləşdirməlidir. Həmçinin bu qanuna əsasən əcnəbilər Azərbaycanda heyət evi ala bilməz. Çünki həmin ev hansısa torpaq üzərində tikilir, o evə çıxarış verilir və həmin evin altındakı torpaq da xüsusi mülkiyyətə daxil olur. Bu baxımdan, əcnəbi heyət evi ala bilməz".

"Həmçinin Torpaq Məcəlləsində də əcnəbilərin torpaq mülkiyyətçisi olması qadağan edilir"- deyən hüquqşünas diqqətə çatdırdı ki, əcnəbilər torpaq sahələrini yalnız icarə hüququ əsasında əldə edə bilərlər: "Torpaq Məcəlləsinin 48.3-cü maddəsinə görə, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər, xarici hüquqi şəxslər, beynəlxalq birliklər və təşkilatlar, habelə xarici dövlətlər Azərbaycan Respublikasında torpaq sahələrini yalnız icarə hüququ əsasında əldə edə bilərlər. Həmin məcəllənin 49.4-cü maddəsində isə qeyd edilir ki, xarici hüquqi və fiziki şəxslərə torpaq sahələrinin və rəsəlik, bağışlama və ipoteka əqdli nəticəsində keçən mülkiyyət hüququ bir il müddətinə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun özgeninkiləşdirilir. Xarici hüquqi və fiziki şəxslər torpaq sahəsi üzərində olan mülkiyyət hüququnu qanunvericiliyə uyğun özgeninkiləşdirmədikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə torpaq sahəsini bu məcəllədə nəzərdə tutulmuş qaydada məcburi satın alır".

Azərbaycanda 30 yeni şəhər yarana bilər

"Hazırda Abşeron iqtisadi rayonunda olan qəsəbələrin sayı 69-a çatır. Onlardan 59-u Bakı şəhəri ətrafında, 8-i Abşeron rayonunda yerləşir, 2-si isə Sumqayıta tabədir". APA-nın xəbərinə görə, bunu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Coğrafiya İnstitutunun Azərbaycanın əhalisi və sosial inkişafı coğrafiyası şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, coğrafiya elmləri doktoru Zakir Eminov "Azərbaycanda torpaq idarəçiliyində kadastr və coğrafi informasiya məlumatlarından istifadənin elmi əsasları" mövzusunda elmi-praktik seminarında deyib.

Onun sözlərinə görə, Bakı şəhəri ətrafında yerləşən 4 qəsəbədə əhalinin sayı 50 min nəfərdən çoxdur. Elmi işçi qeyd edib ki, Qaraçuxur qəsəbəsində 84,5 min nəfər, Bakıxanov qəsəbəsində 73,7 min nəfər, Binə qəsəbəsində 55,3 min nəfər, Rəsulzadə qəsəbəsində 52,5 min nəfər əhali yaşayır: "Regionda 14 qəsəbənin əhalisi 20-50 min nəfər arasında, 12 qəsəbənin əhalisi 10-20 min nəfər arasındadır. Xızı rayonunda Altağac, Giləzi və Şurabad qəsəbələri vardır. Abşeron iqtisadi rayonunun kənd məskunlaşmasına Abşeron və Xızı rayonlarında yerləşən 20-yə yaxın kənd məntəqəsi aiddir. Bu məntəqələrdə 43,7 min nəfərə yaxın əhali yaşayır".

Z.Eminov vurğulayıb ki, əhalinin regionlardan olan miqrasiyası, nizamsız, qeyri-qanuni və plansız məskunlaşma qəsəbələrdə əhalinin həddən artıq çoxalmasına, məntəqələrin ərazicə genişlənməsinə gətirib çıxarır: "Bu isə əhalisinin sayı 10 min nəfərdən çox olan qəsəbələrə şəhər statusu verilməsini gündəmə gətirir. Belə vəziyyətdə 30-a qədər qəsəbəyə şəhər statusu verilməsi tələb olunur. Qəsəbələrin şəhər statusu alması onların sonrakı mərhələdə də inkişafına, ərazicə genişlənməsinə imkan verəcək. Bu isə regionda əlavə problemlər, regionların inkişaf səviyyəsində olan fərqlərin artması deməkdir".

İzrail ənənəsi əsasında özəl tibbi sahədə 20 illik təcrübə! XƏSTƏLİKDƏN ƏZAB ÇƏKƏN İNSANLARA ƏSASƏN KİŞİLƏRƏ! DİQQƏT!!! AXIRINCI ŞANS!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnoz təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmaybsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi keyfiyyətli müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenoması. Prostatitlər; Qipertrofiya və ya Atrofiya
- * Cinsi zəiflikdən tam impotensiyədək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və ya spermada qan;
- * Spermanın azalması və itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi və balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) inkişafdan qalması;
- * Hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq (kişi və qadınlarda);
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları; Enurez
- * 50 yaşdan sonra oynaqlarda və onurğada baş verən qeyri travmatik ağrılar və hərəkət çətinlikləri;
- * Seksual inamsızlıq, gərginlik və qorxu nevrozları.Yuxu pozğunluqları
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar. Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Xəbər
Ucarda
"Son zəng"
faciəsi -
şagirdlər
ağır
avtoqəza
törətdilər
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 15-16 iyun 2017-ci il Cümə axşamı № 128 (6742) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident Cəfər Qarayevlə
mühüm bəyanatlar verdi

İlham Əliyev işğaldan azad edilən kəndə baş çəkdi; dövlət başçısı xəbərdarlıq etdi

yazısı səh.3-də

Erməni generalın hədəsinə
azərbaycanlı polkovnikdən sərt cavab

yazısı səh.7-də

"Qafqaz" Konserv Zavodunda
bir gün - istehsal prosesi
jurnalistlərin gözündə

yazısı səh.10-də

Turizmdə nağd ödənişlər
dövrü qapandı...

yazısı səh.6-də

Tarixçi alim erməni yalanlarını
ifşa etdi - şok faktlar

yazısı səh.11-də

AXCP-dən istefalar -
Əli Kərimlinin gəncləri Rəsul
Quliyevin partiyasına qoşuldular

yazısı səh.4-də

Terrorçulara dəstək verən
ölkələr hansılardır...

yazısı səh.13-də

Neftin qiyməti Amerikadan asılı qalıb...

yazısı səh.6-də

Anasını öldürən 16 yaşında
qatil məhkəmə qarşısında

yazısı səh.14-də

Ramazan ayının 20-ci günü

İftar 20.29. İmsak 03.08-dək (QMİ)
20-ci günün duası: "İlahi, bu gün mənim üçün behişt qapılarını aç və cəhənnəm qapılarını bağla! Belə bir gündə məni Quran oxumağa müvəffəq et! Ey möminlərin qəlblərini sakitləşdirib Aram Edən!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!
Bu gün 2-ci Qədr gecəsidir.

Tamara Qriqoryeva Bakıya qarşı...

QƏRB AZƏRBAYCANLA BAĞLI HANSI PLANI HAZIRLAYIR-ŞOK TƏFƏRRÜATLAR

"Narınçı inqilablar" mövzusu arxa planı keçsə də, indi dünyada başqa bir eksperiment "uğurla" həyata keçirilməkdədir: "seçkilərə kənardan müdaxilə"; təəssüf ki, bəzi hallarda milli hisslərdən uzaq, Azərbaycana içində nifrət daşıyanlar ölkəmiz əleyhinə kampaniyanın ən fəal üzvlərinə çevrilirlər...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.5-də

Ermənilərin Naxçıvandan "ikinci cəbhə" xofu - düşmənin qorxulu röyası

"Kiçik torpaq" da Türkiyə-Azərbaycan ortaq təlimləri Ermənistanda təlaş daha da artırıb - əsas səbəb; azərbaycanlı politoloq: "Naxçıvan sizə indi 1992-ci ilin Kəlbəcəri deyil, oradan İrevana elə bir zərbə endirilə bilər ki..." yazısı səh.8-də

Mirmahmud Mirəlioğlu:
"Əsl seyidlərin
çoxunun
şəcərəsini
yandırdılar, özünü
məhv ediblər"
yazısı səh.4-də

Elçin Mirzəbəyli:
"Dünya Rusiya
kimi nəhəng nüvə
dövlətinin
parçalanmasına
hazır deyil"
yazısı səh.7-də

Qabil Hüseynli:
"Bölgədə gedən
proseslər
Azərbaycanın
xeyrinə
cərəyan edir"
yazısı səh.9-də

İlham Əliyev mərhum energetika nazirinin məzarını ziyarət etdi

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev mərhum energetika naziri, "Şöhrət" ordenli, Əməkdar mühəndis Natiq Əliyevin məzarını ziyarət edib. Prezident Fəxri xiyabanda Natiq Əliyevin məzarının önünə gül dəstələri qoyub, xatirəsinə dərin ehtiramını bildirib.

Prezident İlham Əliyev Natiq Əliyevin oğlu Fərhad Əliyevə bir daha başsağlığı verib. Fərhad Əliyev atasının xatirəsinə göstərilən ehtirama görə dövlət başçısına minnətdarlıq edib.

Prezidentdən Vüqar Səfərlə ilə bağlı sərəncam

Prezident İlham Əliyev Vüqar Səfərlinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kənd Təsərrüfatı və Suçuluq Nazirliyində Kənd Təsərrüfatı və Suçuluq Nazirliyinin İcraçı direktoru təyin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Unikal.org-un məlumatına görə, sərəncamda deyilir: "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 3 aprel tarixli 75 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kənd Təsərrüfatı və Suçuluq Nazirliyinin İcraçı direktoru təyin edilməsi haqqında Nizamnamə"nin 6.21-ci bəndinə uyğun olaraq qərara alıram:

Səfərlə Vüqar Müzəffər oğlu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kənd Təsərrüfatı və Suçuluq Nazirliyinin İcraçı direktoru təyin edilsin".

MDB dövlətlərinin gömrük xidməti rəhbərləri prezidentin qəbulunda

Prezident İlham Əliyev Bakıda keçiriləcək Müstəqil Dövlətlər Birliyi üzv dövlətlərinin Gömrük Xidməti Rəhbərləri Şurasının 65-ci iclasında iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olan Rusiyanın, Belarusun, Özbəkistanın, Qırğızstanın, Tacikistanın, Qazaxıstanın gömrük xidmətlərinin rəhbərlərini və MDB İcraiyyə Komitəsinin sədrini qəbul edib.

Azərbaycan MDB ölkələri arasında Rusiyadan səfərlərə görə liderdir

Azərbaycan 2017-ci ilin birinci rübündə rusiyalı turistlərin səfər etdiyi MDB ölkələri arasında ən yüksək artımı göstərən "Trend" bu barədə Rusiyanın "TurStat" analitika agentliyinə istinadən məlumat verir.

Bu ilin ilk 3 ayı ərzində Azərbaycana gələn rusiyalı turistlərin sayı 6,7 milyon nəfər təşkil edib. Bu ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 24 faiz çoxdur.

Azərbaycan və Gürcüstan rusiyalı turistlər arasında ən populyar istiqamətlərdir.

Milli Məclisin sonuncu iclası iyunun 30-da keçiriləcək

Milli Məclisin iyunun 13-də keçirilən növbədənəkar plenar iclasında 38 qanun layihəsi müzakirə edilib. Spiker Oqtay Əsədov bildirib ki, Milli Məclisin növbədənəkar sessiyasının sonuncu plenar iclası iyunun 30-da keçiriləcək.

İclasın gündəliyi hələlik məlum deyil.

İŞİD-ə dəstək verməkdə ittiham olunanların məhkəməsi başladı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində terrorçuluqda təqsirləndirilən Aydın Gülməmmədov və Əmrəh İmanovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayıb. Virtualaz.org saytının xəbərinə görə, prosesə hakim Səbuhi Hüseynov sədrlik edib.

İttiham görə, təqsirləndirilən şəxslər İŞİD-ə dəstək nümayiş etdirən video çəkərək internetə yerləşdirmək iş-tümayiş. A. Gülməmmədov və Ə. İmanov saxlanılsa da, Zaur və Fuad adlı şəxslərin barələrində axtarış elan edilib.

Məhkəmə prosesi iyunun 22-də davam edəcək.

Təqsirləndirilən şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 214 (terrorçuluq) maddəsinə əsasən ittiham olunurlar.

Vidadi Zeynalov dövlətə vurduğu ziyanın bir hissəsini ödəyib

Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin (RYTN) həbsdə olan sabiq aparat rəhbəri Vidadi Zeynalov dövlətə vurduğu ziyanın bir hissəsini ödəyib.

APA-nın məlumatına görə, V. Zeynalov bir neçə gün əvvəl 2 milyon manat ödəyib, onun hazırda ödəməli olduğu məbləğ 4 milyon 220 min manatdır.

Bundan əlavə, "Rabitə işi" üzrə təqsirləndirilən şəxslərdən Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin baş mühasibi olmuş Anar Mustafayev də dəymiş ziyanı ödəyib. Onun ödədiyi məbləğ 567 min manatdır.

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin sədri olmuş Beytulla Hüseynov dövlətə vurduğu 10 milyon manat məbləğində ziyanı ödəyib.

"Rabitə işi" üzrə məhkə-

mədə dövlət ittihamçısı təqsirləndirilən B. Hüseynovun 15 il, V. Zeynalovun 14 il, A. Cəfərov, S. Hübətov, B. Mustafayevin 8 il, Q. Bəybalayev, E. Məmmədov və N. Məmmədovun hər birinin 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

6 tələbənin ölümünə səbəb olan sürücünün məhkəməsi başlayıb

İyunun 14-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Sumqayıt yolunda ölümlə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi törətməkdə təqsirləndirilən Namiq Hüseynovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayıb.

APA-nın məlumatına görə, hakim Novruz Kərimovun sədrlik etdiyi iclasda təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib. Məhkəmənin baxış iclası iyunun 20-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, bu il martın 9-da Abşeron rayonunda Sumqayıt şəhər sakini Namiq Hüseynovun idarə etdiyi "Ford" markalı mikroavtomobil çarpılıb. Nəticədə mikroavtomobildə olan sərhəddən 6 nəfər ölüb, 21 nəfər xəsarət alıb. Sərhəddən Sumqayıt Dövlət Universitetinin tələbələri olub. Sürücüyə Cinayət Məcəlləsinin 263.3-cü (yol hərəkəti və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarının pozulması ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Azərbaycanda orta sutkalıq neft hasilatı 80 min barel azalıb

Mart ayı ilə müqayisədə 2017-ci ilin aprelində Azərbaycanın sutkalıq neft hasilatı 40 min barel artaraq orta hesabla 80 mln. barelə çatıb. "APA-Economics" OPEC-in hazırladığı "Neft bazarlarına dair aylıq hesabat"na istinadən xəbər verir ki, buna baxmayaraq, bu rəqəm ötən illə müqayisədə sutkalıq 80 min barel azdır.

Hesabatda bildirilir ki, Xəzər Azəri-Çıraq-Günəşli yataqlar blokunda hasilatın 16%-dən çox azalması ümumi hasilatın aşağı düşməsinə səbəb olub.

Bütövlükdə, bu il Azərbaycanda sutkalıq neft hasilatının ötən illə müqayisədə 60 min barel azalaraq orta hesabla 0,78 mln. barelə çatacağı proqnozlaşdırılır.

Tibb Universitetinin tələbəsi 4-cü mərtəbədən yığılaraq öldü

Abşeron rayonunun Xırdalan şəhərində bir nəfərin ölümü ilə nəticələnən bədbəxt hadisə baş verib. "Report"un xəbərinə görə, Xırdalan şəhəri, 26-cı məhəllədəki binalardan birində yaşayan 1993-cü il təvəllüdü İsmayilzadə Nurəne İsmayıl qızı evin pəncərəsini silən zaman 4-cü mərtəbədən yerə yıxılıb.

Nəticədə ağır xəsarət alan qız xəstəxanaya yerləşdirilib. Yaralı orada dünyasını dəyişib.

Azərbaycan Tibb Universitetinin Müalicə işi fakültəsində təhsil alan N.İsmayilzadə nişanlı olub.

Faktla bağlı hüquq-mühafizə orqanlarında araşdırma aparılır.

Bu gün İlqar Məmmədovun doğum günüdür

"Aysel beşinci doğum günündə atasını yenə həbsdə görəəcək"

İyunun 14-də REAL Hərəkətinin həbsdəki sədri İlqar Məmmədovun 47 yaşı tamam olur. Artıq hərəkət rəhbəri beşinci doğum gününü həbsdə qeyd edir. Onun həyat yoldaşı Vəfa Məmmədova hər il olduğu kimi, doğum gününün REAL-ın ofisində qeyd olacağını bildirdi:

"Bu günü onsuz keçirmək bizim üçün çox ağırdır. Lakin çox da üzgün deyilik. Çünki bilirik ki, bu insan hansı amallar uğrunda mübarizə aparır. O öz prinsiplərinin, ideyalarının arxasındadır. Əgər özü bu yolu seçsə, biz ona heç nə deyə bilmərik. Təbii ki, biz də onun ailəsinin yanında olmalıyıq, ad gününü bizimlə birgə keçirməyi istərdik. Amma inşallah, ümid edirik ki, gələn doğum gününün evində, ailəsi ilə birlikdə qeyd edəcək. İlqar həbs olunduğu gündən başlayaraq, onun hər doğum gününü REAL-ın ofisində qeyd olunur. Biz də ailə olaraq, hər ad günündə yanına gedirik, birlikdə qeyd edirik. Ayın 15-də qızım Ayselə yanına gedəcəyəm, onu təbrik edəcəyəm. Qızımın 14 yaşı var. Övlad olaraq atasını həbsdə görmək istəməzdim. Atasının doğum günündə onu həbsdə təbrik etmək ona da çox ağırdır. Az müddət deyil, bu gün-sabah İlqarın həbsdə olmasının beş ili tamam olacaq. Aysel beşinci doğum günündə atasını yenə həbsdə görəəcək. O da atasının nə üçün orada olduğunu yaxşı bilir. Deməzdim ki, atasını həbsdə görəndən sonra çox üzülür. Qızım atası ilə heç vaxt ayılməsini istəyir. Aysel də son beş doğum gününü atasız qeyd edib".

Müsahibimiz həyat yoldaşının həbsdə olduğunu illər ərzində onlara dəstək olan hər kəsə təşəkkür etməyi də unutmadı: "Son beş ildə dostlar, yaxın insanlar daim yanımda olublar. Sadəcə, dostlar deyil, İlqarı uzaqdan tanıyan, ona rəğbət besləyən insanlar da dəstək olublar. Belə insanların sayı da durmadan artır. İlqarı sevenlər azalmır, əksinə, onu tanıdıqca çoxalırlar. Onların hər birinə təşəkkür edirəm ki, indiyə qədər İlqarın yanındadırlar. Gənclər İlqarı daha çox dəstəkləyirlər. Onlara seçimlərinə dolaylı minnətdarlığımı bildirim. Əminəm ki, bundan sonra da o insanlar bizim yanımda olacaqlar".

Qeyd edək ki, İlqar Məmmədov 2013-cü il fevralın 4-dən həbsdədir. O, həmin il yanvarın 23-24-də İsmayilzadə baş vermiş hadisələrdə zamanı həbs olunub, 7 il azadlıqdan məhrum edilib.

□ Cavansir ABBASLI

2015-ci ilin oktyabrında MTN-də baş tutan əməliyyatdan sonra Eldar Mahmudovun sahibkarlara qarşı qanunsuzluqlarını ictimailəşdirənlərdən ilk şəxs Maqşud Mahmudov olmuşdu. O, sahibkar olaraq MTN-də başına götürülən müsibətlər haqda "Yeni Müsavat"a videomüsaibə <https://www.youtube.com/watch?v=rQ2ceVJIY4w> verərək qeyd etmişdi ki, MTN-dəki "təmizləmələr" in haqq-ədələtin öz yerini tapacağına gətirib çıxaraacağına ümid edir.

O, MTN-çilər tərəfindən şantajla, hədə-qorxu ilə əlindən alınan əmlaklarının geri qaytarılması üçün məhkəmələrdə iddia qaldırıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsi, ardından Bakı Apelyasiya Məhkəməsi əmlaklarının qanunsuz olaraq əlindən alınmasını əsas götürərək özünə qaytarılmasını qət edib. Hazırda iş Ali Məhkəmədədir.

M.Mahmudov deyir ki, 2016-cı ilin əvvəlində o, ləğv olunmuş nazirliyin müstəntiqi Cavid Quluzadə və Azad İsmayılova qarşı iddia qaldırıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsinə iddia ərizəsi ilə müraciət edən iş adamı qeyd edib ki, Bakı-Sumqayıt yolunda yerləşən "Las Veqas" restoran kompleksini və "Mercedes C 300" markalı, qara rəngli, Az 90 ZD 650 nömrə nişanlı maşını MTN əməkdaşları tərəfindən ondan zorla alınıb. Maşını müstəntiq Cavid Quluzadə əvvəlcə öz adına keçirib. İşin mahiyyəti budur ki, 2015-ci ilin əvvəlində iş adamı Maqşud Mahmudov "Texnikabank" a müraciət edərək 1 milyon 500 min manat kredit alıb və özünə də bilmədən "MTN çetesi"nin diqqət mərkəzinə düşüb. İş adamı həmin kreditin alınması üçün Bakı-Sumqayıt yolunda yerləşən "Las Veqas" restoran kompleksini girov qoyub. Kreditin alınmasından 3 ay sonra M.Mahmudovu "Texnikabank"ın Müşahidə Şurasının sədri vəzifəsini icra edən Ayaz Gərayzadə və müavini, Beynəlxalq Bankın sədri Cahangir Hacıyevin bacı-

İş adamı Eldar Mahmudovun adamlarının əməllərindən nazirə şikayət etdi

Maqşud Mahmudov: "Hakimin həyat yoldaşı mənim avtomobilimi və restoranımı hədə-qorxu ilə əlimdən alan Cavid Quluzadə ilə yaxın münasibətlərə malikdir"

Maqşud Mahmudov

sı oğlu Cəmin Hacıyev çağırıb. İş adamına qarşı aqilasığmaz tələb irəli sürülüb.

Ondan reket qaydasında 2020-ci ilədək geri qaytarmalı olduğu krediti 3 günə geri ödəmək tələb olunub. 3 gün sonra isə o, MTN-in istintaq şöbəsinin müstəntiqi Cavid Quluzadənin müşayiəti altında "Texnikabank" a, Cəmin Hacıyevin hüzuruna aparılıb. İş adamı MTN-ə aparılmaqla təhdid edilib, başına oyun açılacağı deyilib. Bundan sonra iş adamı pulu ödəmək iqtidarında olmadığını söyləyib. Onu MTN-çi müstəntiq və digərlərinin əhatəsində təhdid altında Sumqayıt şəhərində yerləşən notariyalardan birinə aparıblar. Orada "Las Veqas" restoran kompleksini özləri ilə gətirdikləri Azad İsmayılovun adına rəsmiləşdiriblər. Cəmin Hacıyev bununla da kifayətlənməyib, iş adamına hesabına 115 min dollar köçürtdürüb. Bundan başqa, M.Məmmədovun qardaşı oğlunun adına olan "Mercedes C 300" markalı, qara rəngli, Az 90

ZD 650 nömrə nişanlı maşın müstəntiq Cavid Quluzadənin adına rəsmiləşdirilib. 2015-ci ilin oktyabrında MTN-də məlum "təmizləmə"lərdən sonra iş adamı məhkəməyə üz tutub. O, restoranının, maşınının və əlindən alınan 115 min dolların geri qaytarılması iddiası ilə Nərimanov Rayon Məhkəməsinə müraciət edib. Nərimanov Rayon Məhkəməsinin hakimi Abbas Əliyev iddianı araşdırıb və təmin edib. Hökmə görə, 2015-ci ildə "Las Veqas" restoranının M.Mahmudovun adından A.İsmayılovun adına rəsmiləşdirilməsi haqda müqavilə ləğv olunub. Müstəntiq Cavid Quluzadə barəsində xüsusi qərarla çıxarılan Baş Prokurorluğa göndərilib.

Həmin hökmə 2015-ci il sentyabrın 17-də M.Mahmudovun qardaşı oğluna məxsus avtomobilinin C.Quluzadənin adına keçirilməsi haqda müqavilə də qanunsuz hesab edilərək ləğv olunub. 1981-ci il təvəllüdü Cəmin Hacıyev "Texnikabank" rəhbərliyinə Beynəlxalq Bankdan transfer olunub. 2012-ci ildə baş tutan bu transfer vasitəsilə Cahangir Hacıyev "Texnikabank"ı nəzarətdə saxlayıb. Hökmdən narazı qalan qarşı tərəf apelyasiya şikayəti verib. Şikayətə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə hakim Sidqi Məmmədovun sədrliyi ilə baxılıb və 8 dekabr 2016-cı ilə təmin edilməməsi haqda qətnamə çıxarılib. M.Mahmudov deyir ki, həmin qətnamə qüvvəyə minmədən, onun əmlakları özünə qaytarıl-

mır.

İyunun 6-də iş üzrə Ali Məhkəmədə araşdırılma aparılmalı olsa da, hakim Mehparə Əhmədova heç bir səbəb göstərmədən prosesini iyunun 30-na qədər təxirə salıb. İş adamı hesab edir ki, təxirəsalınma sifarişlidir və qanunsuz olaraq qarşı tərəfin xeyrinə qərar çıxarılmasına xidmət edir. Ona görə də ədliyyə naziri Fikrət Məmmədova və Ali Məhkəmənin sədri Ramiz Rzayevə müraciət edib. M.Mahmudov müraciətində Ali Məhkəmənin Mülki Kollegiyasının hakimi Mehparə Əhmədovanın qarşı tərəflə əlaqəsi haqda bunları yazır: **"Mehparə Əhmədovanın həyat yoldaşı ləğv olunmuş MTN-in polkovniki olub və hazırda səərəncəmdir. Əmlaklarını təzyiq yolu ilə ələ keçirən keçmiş MTN işçisi Quluzadə Cavid Məhəbbət oğlu ilə sıx münasibətləri olub. C.Quluzadə keçmiş MTN-in istintaq idarəsində işləyib. Bu şöbənin rəisi Vüsal Ələkbərov isə məlum hadisələrlə bağlı həbs olunub"**.

Zərərcəkən iş adamı qeyd edib ki, xanım hakimin həyat yoldaşı avtomobilini və restoranını hədə-qorxu ilə əlindən alan Cavid Quluzadə ilə yaxın münasibətlərə malikdir: **"Mən artıq heç nə istəmirəm, sadəcə, dama-dama qurduğum, qazandığım şəxsi əmlakımı geri qaytarınlar. Ümid edirəm haqq-ədələt öz yerini tapacaq, 30 iyun tarixində məndən oğurlanan bütün əmlakım geri qaytarılacaq"**.

□ E.HÜSEYNOV

Ziya Məmmədovun qardaşının villası satışa çıxarıldı

Eks nazir Ziya Məmmədovun dünyasını dəyişən qardaşı Nəriman Məmmədovun villası satışa çıxarılib. Sfera.az saytına daxil olan məlumata görə, eks nazirin dünyasını dəyişən qardaşının Biləcəri qəsəbəsi, Yəhya Hüseynov küçəsində yerləşən villası satılıb.

Villanın həyətyanı sahəsi 8 soddur. Satış qiyməti isə məlum deyil.

Digər məlumata əsasən, sözügedən villanın özünəməxsus adı da var. Villaya "Qırmızı kirəmit" deyilir.

Baş Prokurorluq deputatı təkzib etdi

Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirovun Muxtarlı Əfqan Sabir oğlunun guya Azərbaycan və Gürcüstanın xüsusi xidmət orqanlarının birgə fəaliyyəti nəticəsində Tiflisdə tutularaq Azərbaycana gətirilməsi barədə kütləvi informasiya vasitələrinə verdiyi informasiyalar həqiqəti əks etdirmir.

Bu barədə Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Açıqlamada qeyd olunur ki, Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları Gürcüstan xüsusi xidmət və digər hüquq-mühafizə orqanları ilə Ə.Muxtarlının tutulması ilə bağlı əməkdaşlıq etməmiş və bu barədə Gürcüstan tərəfinə hər hansı müraciət olunmamışdır.

Açıqlamada bildirilir: "Əvvəllər də bildirildiyi kimi, ilkin istintaq araşdırılmasına əsasən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Əfqan Muxtarlı 29 may 2017-ci il tarixdə saat 22:40-da Balakən rayonu ərazisində Azərbaycan Respublikasının mühafizə olunan dövlət sərhədini üzərində şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd olmadan nəzarət-buraxılış məntəqələrindən kənarda Gürcüstandan Azərbaycan Respublikasına qanunsuz olaraq keçdikdən sonra qaçmağa cəhd edərkən Dövlət Sərhəd Xidmətinin əməkdaşları tərəfindən saxlanılmışdır.

Ə.Muxtarlının xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları tərəfindən Tiflis şəhərində tutularaq Azərbaycan tərəfinə təhvil verilməsi barədə ayrı-ayrı kütləvi informasiya vasitələrində yayılan məlumatlar uydurma xarakter daşıyır və ictimai rəyi çəşdirərkən məqsədi güdür.

Hazırda cinayət işi üzrə Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq idarəsində istintaq davam etdirilir və işin halları tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırılmaqla Ə.Muxtarlının əməllərinə hüquqi qiymət verilməsi təmin ediləcəkdir".

zay oldu, ilboyu çəkdiyimiz əziyyət hədəf getdi", -Şabran rayon sakini belə deyib.

Quba Rayon İcra Hakimiyyətindən deyiblər ki, səhər saatlarından başlayan yağış ara verib: **"Hələlik təsərrüfatlara dəymiş zərərle bağlı məlumat daxil olmayıb. Buna baxmayaraq, dağılıq kəndlərlə əlaqə saxlanılır"**.

Quba, Qusar və Şabranda isə aramsız leysan yağışlar, meyvə bağlarında məhsulları zay edib. Tut, giləs, albalı, erik ağacları zıyan çəkib. **"Meyvələr**

təsərrüfatlarla yanaşı, fərdi yaşayış evləri və obyektlərə də ziyan vurub.

"Bəzi kəndlərdə evlərin dam örtüyü dağılıb. Hazırda komissiya tərəfindən dəymiş zərərin miqyası dəqiqləşdirilir", - icra hakimiyyətindən söyləyiblər. Hava şəraitinin qeyri-sabit keçməsi kartofun məhsuldarlığına ciddi zərər vuracaq.

Gədəbəy rayonunun dağıntı kəndlərini dolu vurub, əsasən kar-

Rayonlarda yağış və sel-fermerlər ciddi ziyanda

Son 3 gündə yağın güclü leysan yağışları, dolu, sel, daşqınlar əkin sahələrinə, fərdi və fermer təsərrüfatlarına zərər vurub

Mayın sonlarından başlayaraq iyunun birinci yarımədək davam edən qeyri-sabit hava şəraiti Azərbaycanın xüsusilə dağlıq rayonlarında ciddi fəsadlara yol açmaqdadır. Son 3 gündür yağın güclü leysan yağışları, dolu, sel, daşqınlar əkin sahələrinə, fərdi və fermer təsərrüfatlarına zərər vurub. Tovuz, Gədəbəy, Qax, İsmayıllı, Zaqatala, Daşkəsən, Quba, Qusar, Lerik və digər rayonlarda meyvə bağları, əkin sahələri ilə yanaşı, fərdi yaşayış sahələri də zərər çəkib.

İyunun 12-dən başlayandan yağın dolu Tovuzun 10-a yaxın kəndində kartof sahələrinə ciddi zərər vurub. Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətindən virtualaz.org saytına bildiriblər ki,

şəhər saatlarından başlayan yağış ara verib: **"Hələlik təsərrüfatlara dəymiş zərərin miqyası dəqiqləşdirilir"**, - icra hakimiyyətindən söyləyiblər. Hava şəraitinin qeyri-sabit keçməsi kartofun məhsuldarlığına ciddi zərər vuracaq.

Gədəbəy rayonunun dağıntı kəndlərini dolu vurub, əsasən kar-

ğın, xüsusilə meyvə-tərəvəzin azalacağını proqnozlaşdırıblar.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən bildiriblər ki, iyunun 12-si axşamdan 13-ü səhərədək ölkə ərazisində hava şəraiti qeyri-sabit keçib, yağış yağıb, bəzi yerlərdə leysan xarakterli olub. Leysan və dolu nəticəsində Böyük Qafqazın Qafqaz böyüklərində suyun səviyyəsi artıb. Yağının miqdarı Qazax-Gəncə zonasında 2-21mm təşkil edib.

İyunun 13-də Milli Məclisin növbədənənar sessiyasının ilk iclası keçirildi. İclasda sədrlik edən spiker Oqtay Əsədov bildirdi ki, iclasın gündəliyində 38 məsələ var, ona görə də birbaşa məsələlərin müzakirəsinə keçildi.

Milli Məclisin Gənclər və idman komitəsinin sədri Fuad Muradov müzakirəyə çıxarılan "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında" qanunlara nəzərdə tutulan dəyişiklik barədə məlumat verərək bildirdi ki, dəyişiklik əsasən idmanda dopinqlə bağlı olan məsələdir. Deputat Qüdrət Həsənzadə qeyd etdi ki, dopinqdən istifadə edən insanların ekranda təbliğ edilməsi normal deyil, dünya təcrübəsində də belədir.

Deputat Fazil Mustafa da bu problemdən bəhs etdi: "Bəzən məlum olur ki, idmançı 3, 5 və 7 il öncə dopinqdən istifadə edib. Ölkə prezidenti isə onlara etimad göstərərək mükafat verilməsini təmin edib. Niyə bu pullar havaya getsin? Həmin idmançılar cəmiyyəti, prezidenti, idman ictimaiyyətini aldadıblar. Bir qism adamlar var ki, pullar onlara getdi. Ona görə də bu məsələyə diqqət yetirmək lazımdır".

Müzakirələrin yekunu olaraq qanuna dəyişiklik qəbul edildi.

"İşsizlikdən sığorta haqqında" yeni qanun layihəsi barədə Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri H. Rəcəbli məlumat verdi. H. Rəcəbli bildirdi ki, qanun layihəsi işsizliyin qarşısının alınması, ixtisasların olmaması üçün nəzərdə tutulub.

Qüdrət Həsənzadə bu qanunun qəbuluna ehtiyac olmadığını bildirdi: "Bu qanun sığorta təşkilatlarına pul qazandıracaq. Qanun layihəsində qeyd olunub ki, sığorta ödənişi alan bir şəxs iki dəfə iş təklifindən imtina edəcəksə, o, işsizliyə görə müavinət hüququndan məhrum olacaq. Azərbaycanda əhalinin gəlirlərinin 49%-i vergi və sosial sığorta haqlarının ödənilməsinə yönəldilir. Bu çox yüksəkdir. Məhz buna görə də "qara mühasibatlıq" var və sahibkarlar işçiləri ilə əmək müqaviləsi bağlamaqda maraqlı deyil. Hesab edirəm ki, onlar işsizliyə görə müavinət ödəməli olsalar, bu halların sayı daha da artacaq".

Qənirə Paşayeva xeyli sayda insanın əmək müqaviləsi olmadan işlədilməsindən narahət olduğunu dedi: "Bundan başqa, insanların əmək haqları azaldılır. Məsələn, 500 manat məvacib alan insanın maaşı dəfələrlə azaldılır. Həm əmək müqaviləsi olmadan işləyənlərin, həm də məvacibləri azaldılan insanların pensiyası necə olacaq? Belə çıxır ki, bu qanun əmək müqaviləsi olan insanların xeyrinə olacaq. Biz əmək müqaviləsi bağlamadan fəaliyyət göstərən şirkətlərin cərimələnməsini görmürük".

Milli Məclisin birinci vitse-spikeri Ziyafət Əsgərov bildirdi ki, qanun layihəsinin məqsədi əhalinin sosial müda-

Parlament növbədənənar

toplandı

Bir sıra qanun layihələrinə düzəliş olundu; partiyaaların maliyyə hesabatı verməməsi yenidən gündəmə gətirildi

fiesinin gücləndirilməsinə təminat verməkdir. Qanun layihəsi I oxunuşda səsə qoyularaq qəbul edildi.

İclasın növbəti hissəsinə sədrlik edən Milli Məclisin sədr müavini Bahar Muradova müzakirələr zamanı bəzi deputatlara iclasda sakitliyə riayət etmələrinə görə irad tutub: "Kimin özəl söhbəti varsa, çölə çıxsın! Burada səsizdən iclasdakı müzakirələri eşidə bilmirik".

Cinayət Məcəlləsinə dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı söz alan deputat Qüdrət Həsənzadə Bakıda gedən məhkəmə prosesində bəzi obyektlərin və mülklərin hansı qiymətə alındığını şahidi olmağımız barədə danışdı: "Bu gün bazar dəyərindən dəfələrlə ucuz qiymətə 60-70 min manata alınıb. Ancaq bunun real qiyməti haradansa 10 milyon manat civarında olub. Bu, müsadirə olunmalıdır. Ancaq bununla belə, mülk müsadirə edilən zaman vətəndaşa dəyən ziyan da kompensasiya edilə bilər və qanunda bu da öz əksini tapıb".

Q. Həsənzadə əlavə etdi ki, vətəndaşlar da bu məsələdə ayıq olmalıdır: "Bilməlidir ki, haradan və hansı mülkü alır. Bəha yerdən ucuz qiymətə mülk alanda sonda hansı problemlərlə üzləşəcək". Deputat ilginclik bir məqamı vurğuladı. Bildirdi ki, bu gün bəzi dövlət obyekti simvolik olaraq 1 dollara da sahibkara satılır: "Bunlar ona görə edilir ki, həmin obyektə sərmaye yatırılacaq. Ona görə də məcəllədə nəzərdə tutulan dəyişiklik tamamilə doğrudur və yerində olan dəyişiklikdir. Bir daha tək-

rar edirəm ki, vətəndaş mülk alanda aldığı mülkün real qiymətini əvvəlcədən bilməlidir ki, sonda hər hansı problemlə üzləşməsin".

Daha sonra deputatlar "Terrorçuluğa qarşı mübarizə haqqında" Qanunda dəyişiklikləri müzakirə etdilər.

Deputat Siyavuz Novruzov dedi ki, terrorizm anlayışının açıqlanması düzgün verilməyib: "Hesab edirəm ki, BMT bununla bağlı ayrıca konvensiyaya qəbul etməlidir". O qeyd etdi ki, Azərbaycan prezidenti bununla bağlı bir neçə il öncə məsələ qaldırıb. Deputat indi terrorizmin hədəflərinin dəyişdiyini bildirdi: "Əvvəllər terrorizm fərdlərə qarşı yönəldilsə, indi dövlətə, əhaliyə qarşı yönəlib. Məsələn, vaxtilə ASALA Türkiyə diplomatlarını hədəf seçirdisə, indi uşaq bağçaları hədəf seçilir. İranda törədilən son teraktlar göstərdi ki, bu, parlamentə qarşı yönəldilib".

S. Novruzov iclasda bir sıra siyasi partiyaaların maliyyə mənbələrini gizlətməsindən də danışdı. Dedi ki, hər bir məsələnin mərkəzində maliyyə dayanır: "Əgər maliyyə təminatı olursa bu və ya digər şəkildə cinayətə əl atmış olurlar. Biz həm siyasi partiyaaların, həm QHT-lərin maliyyələşməsi ilə bağlı bəzi qanunlara baxmalıyıq. Baş Prokurorluq bu yaxınlarda açıqladı ki, bəzi siyasi partiyaaların maliyyə mənbələri haqqında məlumat vermirlər. Biz vaxtilə bir sıra qanunlara dəyişiklik etdikdə Avropa strukturları və mətbuat bizim haqqımızda yazılar yazmağa başladı. Bu yaxınlarda bir partiya sədrinin müavininin bir il ərzində neçə dəfələrlə başqa

ölkələrə səfərlər etməsi, banklardan pul çıxarması məsələsi gündəmə gəldi. Kim öz nizamnamə tələblərindən çıxırsa, onun haqqında da çox ciddi şəkildə qərar qəbul etməliyik. Partiyalar maliyyə hesabatından "0" rəqəmi göstərilir. Amma görürsən ki, aparatında kifayət qədər adam çalışır, cəngüdənləri, maşınları var. Ona görə də bəzi qanunlarda sertişdirmə aparmalıyıq".

Digər deputat Elman Nəsirov bildirdi ki, BMT "beynəlxalq terrorizm nədir" sualına hələ də cavab tapmayıb: "İran kimi təhlükəsizliyə xüsusi diqqət yetirən dövlətdə baş verən son hadisələr göstərdi ki, heç bir dövlət terrorordan sığortalanmayıb".

İclasda yaz sessiyasında yenidən işlənmək üçün geri qaytarılan Torpaq Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsinə də baxıldı.

Layihəyə əsasən, ictimai çimərliklərdə sahılboyu 20-50 metrlik zolağın altında olan tor-

paq sahəsinin dənizin sahilinə gediş-gəlişi məhdudlaşdırmaq şərti ilə hasara alınma yolu ilə və ya digər üsullarla bağlanması o halda yol verilir ki, hasar və ya bağlanma üçün istifadə edilən tikinti konstruksiyaları qəfəslə olmaqla, sahil tərəfdən dənizin və onun sahilində su ilə qurunun təmas xəttinin görünməsinə məhdudlaşdırılması və həmin hasarın və ya tikinti konstruksiyasının sahılboyu uzunluğunun hər 200 metrindən bir dövlət sərhədinin mühafizəsinin təmin olunması məqsədi ilə nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün yeterli olan eni 6 metrdən az olmayaraq sahile birbaşa keçid təmin olunsun. Məcəllədə dəyişiklik dəqiqləşdirmə xarakteri daşıyır və ictimai çimərliklərin hüquqi aktların tələblərinə və normalara uyğun olaraq yaradılması tələb edir. Layihə səsverməyə çıxarılaraq qəbul olundu.

Deputat Zahid Oruc vətəndaşları narahət edən məsələyə diqqət çəkdi: "Yeni hündürlükdəki binalarda mənzil-ti-

Bir də 5-7 ildən bir binanın fəsadını yeniləyirlər, əvəzində xeyli pul alınır". Digər deputatlar da MTK-ların sakinlərdən pul yığılmasına etiraz etdilər.

"Təhsil haqqında" Qanuna dəyişiklik məsələsi də ciddi müzakirələrə səbəb oldu. Qanuna nəzərdə tutulan dəyişiklik barədə məlumat verən Elm və təhsil komitəsinin sədri müavini Bəxtiyar Əliyev bildirdi ki, üç dəyişiklik nəzərdə tutulur: "Birinci dəyişikliyin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, ali və orta ixtisas məktəblərində hazırlıq kursları müvafiq icra hakimiyyəti tərəfindən təşkil olunacaq. Bildiyiniz kimi, ildə 70-80 min abituriyent imtahan verir, ancaq onların heç də hamısı ali və orta ixtisas məktəblərinə qəbul oluna bilmirlər. Onlar müəyyən bal toplasa da bakalavr pilləsinə qəbul oluna bilmirlər. Qanuna nəzərdə tutulan dəyişikliyin də məqsədi imtahan zamanı müəyyən bal toplayan abituriyentlərin təhsildən kənar qalmamasını təmin etməkdir. Bu şəxslər ha-

reytinqli ali məktəblər deyil. Ora üz tutanların valideynləri də sonradan onlara maddi dəstək vermək üçün ciddi problemlərlə üzləşirlər. Ona görə də qanuna dəyişikliyi təqdir edirəm". Deputat sonda onu da bildirdi ki, Azərbaycan region ölkələri arasında tələbə sayına görə sonuncu yerdədir və bu say artırılmalıdır.

Azərbaycanda məhkumların cinayət yolu ilə əldə etdiyi əmlak hədiyyə kimi veriləcəkdir. Bu barədə məsələ Milli Məclisdə müzakirəyə çıxarılan Cinayət Məcəlləsinə dəyişiklikdə öz əksini tapıb. Dəyişikliyə əsasən, məhkumun cinayət yolu ilə əldə etdiyi pul vəsaitləri və ya digər əmlak, habelə həmin pul vəsaitləri və ya digər əmlak hesabına əldə edilmiş gəlirlər (qanuni sahibinə qaytarılmalı olan pul vəsaitləri və ya digər əmlak və ondan əldə edilmiş gəlirlər istisna olmaqla) və terrorçuluğun, qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı

sını almağa xidmət edir. Burada digər məqam ondan ibarətdir ki, hazırlıq kursunu bitirən abituriyentin ali məktəbə imtahnəzərində qəbulu nəzərdə tutulmur. Hazırlıq kursunu bitirənlər üçün də yekunda imtahan verməsi nəzərdə tutulur".

Qüdrət Həsənzadə də qanuna nəzərdə tutulan dəyişikliyi təqdir edərək bildirdi ki, bunlarla da külli miqdarda valyuta ölkədə qalacaq: "Bu gün Azərbaycanda ali məktəbə qəbul olmayanlar xarici ölkələrə üz tutur. Hansı ki, həmin ölkələrdəki ali məktəblər də elə də

Parlament rəhbərliyindən deputatlara sərt xəbərdarlıq: "Kimin özəl söhbəti varsa, çölə çıxsın!"

zırlıq kurslarına cəb olunacaq. Hazırlıq kursları bitirən şəxslər müvafiq icra hakimiyyəti tərəfindən buraxılış imtahanları müəyyən ediləcək. Hazırlıq kurslarının müvəffəqiyyətlə bitirənlərin ali və orta ixtisas məktəblərinə qəbul məsələsi müvafiq icra hakimiyyəti tərəfindən müəyyən ediləcək". B. Əliyev onu da əlavə etdi ki, hazırlıq kurslarının ödənişli olması nəzərdə tutulur.

Vahid Əhmədovun hazırlıq kurslarını bitirən abituriyentlərin ali məktəbə test və ya testsız qəbul edilməyəcəyi ilə bağlı qaldırdığı məsələyə spiker Oqtay Əsədov reaksiya verdi: "Nə üçün biz istənilən məsələdə hansısa xoşagəlməz məqamlar axtarıb? İldə 70-80 min abituriyent imtahan verir və onun hardasa 40 mini tələbə adını qazanır. Qalana isə kənar qalır. Məsələn, ötən il 40 min abituriyent tələbə adını ala bilməyib. Onların 20 mini xarici ölkələrə üz tutub. Hazırlıq kurslarının da təşkil olunması məhz xaric axının qarşı-

birləşmələrin və ya qrupların, mütəşəkkil dəstələrin və ya cinayətkar birliklərin (cinayətkar təşkilatların) maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulan və ya istifadə olunan əmlak müsadirə edilməli olan əmlak istifadə edildiyi, özgəninkiləşdirildiyi və ya başqa səbəblərlə dövlət nəfəsinə alınma bilindəyi halda həmin əmlakın dəyəri məbləğində məhkuma məxsus olan digər əmlak müsadirə edilir. Əlavəyə əsasən, nəzərdə tutulan əmlak məhkum tərəfindən hədiyyə kimi verildikdə və ya öz bazar dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə aşağı qiymətə satıldıqda vicdanlı sahiblərinin hüquqlarına xələl gətirmədən müsadirə edilir. Layihədə qeyd olunub ki, 3-cü şəxsə verilmiş əmlakın bağışlandığı və ya bazar dəyərindən aşağı satıldığı halda vicdanlı sahibkarın hüquqları qorunmaqla hər bir halda müsadirə üçün əsaslar müəyyən edilir. Dəyişiklik səsə qoyularaq qəbul edildi.

Q. Həsənzadə əlavə etdi ki, vətəndaşlar da bu məsələdə ayıq olmalıdır: "Bilməlidir ki, haradan və hansı mülkü alır. Bəha yerdən ucuz qiymətə mülk alanda sonda hansı problemlərlə üzləşəcək". Deputat ilginclik bir məqamı vurğuladı. Bildirdi ki, bu gün bəzi dövlət obyekti simvolik olaraq 1 dollara da sahibkara satılır: "Bunlar ona görə edilir ki, həmin obyektə sərmaye yatırılacaq. Ona görə də məcəllədə nəzərdə tutulan dəyişiklik tamamilə doğrudur və yerində olan dəyişiklikdir. Bir daha tək-

Q. Həsənzadə əlavə etdi ki, vətəndaşlar da bu məsələdə ayıq olmalıdır: "Bilməlidir ki, haradan və hansı mülkü alır. Bəha yerdən ucuz qiymətə mülk alanda sonda hansı problemlərlə üzləşəcək". Deputat ilginclik bir məqamı vurğuladı. Bildirdi ki, bu gün bəzi dövlət obyekti simvolik olaraq 1 dollara da sahibkara satılır: "Bunlar ona görə edilir ki, həmin obyektə sərmaye yatırılacaq. Ona görə də məcəllədə nəzərdə tutulan dəyişiklik tamamilə doğrudur və yerində olan dəyişiklikdir. Bir daha tək-

"Bizim qonaq"

Türkiyənin tanınmış iş adamı, Cocuq Oyunları və Spor Klubları Federasiyası başkanı Mehmet Mutlu Azərbaycanda səfərdədir. İlk dəfə ölkəmizə gələn hörmətli qonağı professor İsmayıl Hakkı Eraslan və köməkçisi Simge Çorbacıoğlu müşayiət edir. Onlar tanışlıq məqsədilə müxtəlif instansiyalarla görüşüblər. Qardaş ölkədən gəlmiş dəyərli qonaqlar "Yeni Müsavat"ı ziyarət etmişken bir sıra suallarımıza cavab almaq istədik. "Yeni Müsavat" Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlunun və jurnalist həmkarımız Aygün Muradxanlıın iştirak etdiyi söhbətin davamını sizlərə təqdim edirik:

(əvvəli ötən sayımızda)

Rauf Arifoğlu:

- Güneydoğu bölgəsinə sizin bir yanaşmanız var: dövlət terrorçunun ailəsindəki uşağı xoşbəxt etsə, onun valideynlərini həmin yoldan daşındıra, çəkindirə, tərəddüdə sala bilər, deyər. Bu, bir növ "Sizif əməyi" deyilmə? Bu layihənin reallaşması ehtimalı varmı və bu baxış özünü doğruldurmu?

- Biz hökumət olaraq bir çözümlə prosesə başladırıq. Amma bu çözümlə prosesini Güneydoğudakı terror dediyimiz bu kəsim çox fərqli qarşıladı və təhlükəsizliyimizi təhdid etdi. Ancaq indi baxdıq ki, bu işlər artıq masada çözümlə bilməyəcək. Təbii, bəlkə bizim də Güneydoğu ilə əlaqədar xətlərimiz olub. Bəlkə orada həll prosesində söz sahibləri ilə daha sıx əlaqələr qura bilsəydik, onların vasitəsilə ordakı etnik qruplarla təmasa keçsəydik, bəlkə daha başanlı olacaqdı. Təbii ki, biz çözümlə prosesinin nəticə verəcəyinə ümid edirdik, amma bu, olmadı. Həmin qüvvələr bunu başa düşməzlər, onlar xarici dəstəklə qurulan təşkilatlardır. Bu qüvvələrin ölkədəki barış, əmin-amanlıqla bağlı problemlərinin olduğunu güman etmirəm, yəni onların belə bir dərdləri yoxdur. Ölkə onların vecinə də deyil. Onlar ancaq qovğadan, öldürməkdən bəslənən məxluqlardır, onların insan olduğunu söyləmək belə günahdır. Terror təşkilatlarının biri bitir, biri çıxır. Dünyanın başına İŞİD adlı terror təşkilatı belə oldu. Təbii ki, bunların da mütləq maliyyə qaynaqları var, onları layihələndirən güclərin olduğu inanıram. Əslində bütün dünyanın, bütün insanlığın bir yerdə bunlarla mübarizə aparması lazımdır. Yoxsa biz 40 ildir mücadilə edirik, aşağı-yuxarı 35-40 min insanımız bu mübarizədə şəhid olub. Hamısına Allahdan rəhmet diləyirəm. Ciddi bir sınıqdır. Ona görə də son zamanlar mən Uşaq Federasiyasının rəhbəri olaraq terror bölgəsindəki yaşayış məntəqələrində uşaqlarla əlaqədar bir layihə həyata keçirmək istədim. Bunun da çox yaxşı olacağını düşünürəm. Çünki oradakı uşaqlara bir formada yaxınlaşsaq, onun

"Böyük insanların xətlərinin bütün əziyyətini uşaqlar çəkir" - Mehmet Mutlu

Cocuq Oyunları və Spor Klubları başqanının əsas şüarı budur: "Cocuq oyunla, dünya da cocuqla böyüyür"

Mehmet Mutlu: "Azərbaycan və Türkiyə hər zaman qardaşdır"

ata-anası terrorçu olsa belə, bəlkə imana gələr, bir gün deyər mən bu gün silahımı atım, dağa çıxmayım, deyər. Belə ümidimiz var. Əslində biz ölkə insanı olaraq onlara qarşı bütün yaxınlığı edirik, amma onların bu münasibətdən anladıklarını? Bunlar təbii ki, çox önəmli şeylərdir. Terrorun təkə ölkəmizdə deyil, bütün dünyada bitməsi üçün əlimizdən nə gəlsə, insanlıq olaraq etmək lazımdır. Amma nə qədər bacaraçağıq... Hər halda, qiyamətə

qədər terrorla mübarizənin mövcud olacağını düşünürəm. - Allah yardımımız olsun! Bizim də terror problemi var: erməni terroru Azərbaycanda 30 min insanı qətlə yetirib, ölkəmizin ərazisinin yüzdə iyirmi faizini işğal ediblər. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi var, "torpaqlar boşaldı" deyər. Öz yurtdan, öz torpağından köçkün düşən 1 milyon insanımız var. Bilirik ki, siz Suriya qaçqınlarına, onla-

Aygün Muradxanlı:

- Sizin bir şüarınız da var: "Cocuq oyunla, dünya da cocuqla böyüyür".

- Bəli, belə bir şüarımız var. Mən əslində məsələyə belə baxıram. Bəzən hansısa ölkələrin başqa ölkələrdən torpaq alması mənə çox qərribə gəlir. Deyirəm ki, bütün dünyanı sənə versəm, nə olacaq? Bu dünyanın da, yaşadığımız Yer kürəsinin də bir sonu var. Hazırkı zamanda bu Yer kürəsi yaşlanmış durumdadır. 20-30 il sonra dünyada çox ciddi təbii fəlakətlər başlayacaq. Onun üçün biz o təbii fəlakətlərlə əlaqədar indidən tədbir görmək əvəzinə, hələ də savaşa aparırıq. Nəyə görə? Mən onun torpağını alım, sən bunun torpağını al və s. Gözü-

navarlıqdır? Onun üçün hər kəs öz sərhədlərinə çəkilib öz sərhədləri daxilindəki məmləkətinə vətəninə, millətine faydalı olacaq bir şəkildə həyatını sürməkdənsə, onun gözü bunun malında, ölkəsində, bunun digərinin gözü başqasının ölkəsində... Bunun sonu yoxdur ki.

- Mehmet bəy, bir sualımız daha var: buraya gələndə qardaş Azərbaycanda izləyirdinizmi? Bizim prezidentimiz, Azərbaycan rəhbərliyini tanıyırsınız?

-Təbii.

- Azərbaycan prezidentinin Türkiyə prezidenti və iqtidarı ilə yaxın əlaqələri var, bununla bağlı nə dərəcədə məlumatlısınız?

- Bilirəm ki, iki cümhurbaşqanı çox möhkəm dostdur. İkisi

Türkiyəli iş adamından Ermənistan rəhbərliyinə yönəlik suallar: "O torpaqda sənənin niyə gözün var? Oradakı cocuqların günahı nədir ki, onları qətlə yetirirsən? Sən necə bir insansan ki, önünə çıxanı uşaq, yaşlı demədən qətlə yetirə bilirsən?"

rin uşaqlarına çox ciddi yardımlar edirsiniz. Azərbaycan da az-çox tanınmış, burada da qaçqın-köçkün olduğunu bildiniz. Azərbaycanla, onun köçkün uşaqları ilə əlaqədar hansısa layihələr gerçəkləşdirməyi düşünürsünüz mü?

- Mütləq! Bu ziyarətə gəlmədən mən də bunu düşündüm. İnşallah, Azərbaycanla, bu uşaqlarla əlaqədar mütləq bir proje həyata keçirəcəyik. Universitetlərlə, Gənclər və İdman Nazirliyi ilə görüşlərimizdə bu barədə danışırdıq. Təbii ki, müharibədən ən çox zərərçəkənlər uşaqlardır. Odur ki, uşaqlara sahib çıxmaq lazımdır. Çünki uşaqlar evrənin gələcək sahibi-ridir. Bu vəsile ilə böyük insanların xətlərinin bütün əziyyətini uşaqlar çəkir, günahını uşaqlar daşıyır. Yəni onun üçün uşaqlarımıza necə bir dünya buraxacağımızı mən həqiqətən əndişə ilə izləyirəm. Uşaqlara əslində çox yaxşı bir dünya qoyub getmək əvəzinə, onlara kaos içində, yaşanmaz halda bir dünya buraxacağıq.

müz daim torpaqlardadır. Zə-tən bizlər hamımız torpaq olacağıq.

Rauf Arifoğlu:

- Kaş ki, bunları ermənilərə söyləmək fürsətiniz olaydı...

- Hamımızın sonu torpaqdır da. Bu, necə bir ehtirasdır?

- Erməni ehtirasıdır.

- Əslində bunu millətə aid etməmək lazımdır. Bu, terror təşkilatlarına da aiddir. İstədiyiniz nədir, qardaşım? Ortaya bir arqument qoysalar... İstədiyiniz nədir ki, siz bu hərəkətləri edirsiniz? Heç bir projeləri yox, heç bir sözləri yoxdur. Amma indi Ermənistan Qarabağı işğalda saxlayır. Bunlar çox ciddi məsələlərdir. Başqasının torpağını alsan nə olur, almasan nə olur, qardaşım? O torpaqda niyə sənənin gözün var? Oradakı insanların günahı nədir? Oradakı cocuqların günahı nədir ki, onları qətlə yetirirsən, öldürürsən? Sən necə bir insansan ki, önünə çıxanı qətlə yetirə bilirsən? Belə bir durum çox ağırdır, çox vahiməlidir. İnsan insanı qətl etdiyi zamana gəldik. Bu, necə ca-

də türk millətinin nümayəndələridir. Onların abi-qardaş kimi olduqlarına inanıram. Allah o dostluqlarını daimi etsin, heç pozulmasın, inşallah! Artıq insan oğlunun pislilikləri bir kənara qoyması lazımdır. Pislilikdən, savaştan fayda gəlməyib. Bu günə qədər dünyada bu qədər savaşılar yaşanıb, hansı savaşı sülh, dostluq, barış gətirib ki? Ölənlərdə öldüyündə qalıb. İnşallah, insan oğlunun "mən nə edirəm" deyər, bir az düşünməsi lazımdır. İnşallah, bir gün gözəl düşüncələrlə savaşı, düşmənləri heç bir fayda gətirmədiyini düşünər və onu tətbiq edərlər, insanlıq da əmin-amanlıq içində yaşayar deyər, düşünürəm. Tək təmənnamiz budur. Amma Azərbaycan və Türkiyə hər zaman qardaşdır. Təbii ki, dünyada aşağı-yuxarı 300 milyon türk var. Bizim bunları da çox yaxşı koordine edib bir araya gəlməyimiz, tək varlıq olmağımız lazımdır. Çünki birlikdən, bərabərlikdən güc doğar. Mən sizə təşəkkür edirəm.

- Mehmet bəy, biz təşəkkür edirik, çox sağ olun!

□ Elşad PASASOY
FOTO: İlkin ZƏFƏRLİ

Rusiyanı son iki gündə etiraz aksiyaları bürüyüb. Martin 26-da ilk antikorupsiya əleyhinə keçirilən aksiyadan sonra ikinci belə mitinqlərin təşkil olunması diqqət çəkir.

Bir neçə ay əvvəlki aksiyada Rusiya müxalifətinin liderinə çevrilən blogger Aleksey Navalnının son mitinq başlayan ərzində həbs edilməsi bu şəxs ətrafında yeni müzakirələrə səbəb olub. Belə iddialar var ki, Qərb bir sıra ölkələrdə olduğu kimi, Navalnının əli ilə Rusiyada "məxməri inqilab" planını həyata keçirmək istəyir. Kremlə son 3 ildə tətbiq edilən sanksiyaların istənilən nəticəni vermədiyini gören Qərbin onu daxildən çökdürmək siyasəti yürütdüyü deyilir.

Sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynli şimal qonşumuzda keçirilən aksiyaları başlanğıc sayır. O bununla bağlı axar.az-a açıqlamasında deyib: "Bundan öncə də vurğulamışdım ki, Rusiyada mitinqlər mütləq təkrarlanacaq və kütləvi hal alacaq, çünki əvvəlki çıxışlar, sadəcə, daha böyük aksiyaların məşqi idi. Göründüyü kimi, bu özünü doğrultdu və hazırda bütün Rusiyanı mitinq əhval-ruhiyyəsi bürüyüb. Rusiya əhalisi ölkədə yeridilən siyasətdən razı deyil və bu narazılıq daha da artacaq. Üstəlik, mitinqlərdə nümayişçilərə qarşı polislərin amansız hərəkəti vəziyyəti daha da gərginləşdirəcək. Həbslərə, repressiya tədbirlərinə baxmayaraq, mitinqlər daha da böyüyəcək. Hətta aksiyalar yaxın 2-3 ayda özünün ən pik nöqtəsinə çata bilər ki, bu zaman da inqilabi bir şərait yetişər. Rusiya tarixinə diqqət yetirərsək, görürük ki, bu cür inqilabi çıxışlar çoxaldıqda, güc və başqa strukturlar da inqilablaşır. Düzdür, hələ Rusiyada belə bir vəziyyət yetişməyib, ancaq proseslər buna doğru gedir. Çünki Rusiyada mövcud siyasəti dəyişdirmək şansı yoxdur. Bu səbəbdən də siyasi elita ilə xalq arasında narazılıqlar kəskinləşəcək və mitinqlər daha barışmaz hal alacaq".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə Qərbin Navalnının əli ilə Rusiyada inqilab həyata keçirmək istəyi ilə bağlı deyilənlərlə razı deyil: "Qərbin Navalnının əli ilə çevriliş etmək istəyi barədə yazılanlar və deyilənlər Rusiya KİV-lərinin uydurmasıdır və "xarici düşmən", "xaricdən müdaxilə" faktorunu qabartmaqla etirazçı təbəqənin tərki-silah olunmasına, qınaq hədəfinə çevrilməsinə xidmət edir. Navalnı

Qərb Rusiyada "məxməri inqilab" hazırlayır

Qabil Hüseynli: "Aksiyalar yaxın 2-3 ayda özünün ən pik nöqtəsinə çata bilər"

Elçin Mirzəbəyli: "Ola bilsin ki, Navalnının başladığı hərəkət ciddi effekt verməsin, amma..."

ciddi siyasi və maliyyə dəstəyi olan, təşkilatlanmış partiya strukturuna malik bir siyasətçi deyil. Zənnimcə, Kreml texnoloqları əllərində olan total təbliğat imkanlarına rəğmən cəmi bir neçə nəfərin ölkənin müxtəlif regionlarında hərəkətə gəlməsi faktına diqqət yetirməlidir. Rusiya cəmiyyəti artıq ultramillətçilik əhval-ruhiyyəsinin yaratdığı ovqatdan qopmağa başlayıb. Çünki Xəzərdən Suriyaya atılan raketlər insanları doyurmaq mümkün deyil. Ola bilsin ki, Na-

valnının başladığı hərəkət ciddi effekt verməsin, amma bu hərəkət Rusiyanın siyasi hakimiyyətinin toxunulmazlıq pərdəsini azacıq da olsa yerindən tərpətdir. Rusiyada etirazların indikindən daha kütləvi xarakter almamasının əsas səbəblərindən biri mərkəzi hakimiyyətin güclü olması ilə bağlıdır. Beynəlxalq miqyasda Rusiyaya qarşı təzyiqlər artıq mərkəzi hakimiyyətin mövqeləri də zəifləyir. Bu isə müəyyən bir zaman kəsiyindən sonra etirazların daha

da güclənə biləcəyi ehtimalını ortaya qoyur. Rusiyada "məxməri inqilab"ın baş verib-verməyəcəyini deyə bilmərəm. Lakin vəziyyət yaxşılaşmağa doğru dəyişməyə, ciddi islahatlar aparılmasa, şimal qonşumuzun tələtməli günlər gözləyə bilər".

Politoloq proseslərin davam edəcəyi düşüncəsindədir: "Bu başlanğıc deyil, amma son da deyil. Proses davam edəcək. Davam etdikcə isə Rusiya hakimiyyətinin diqqəti daxili problemlərdən yayındırmaq

üçün ölkə xaricində özəle nümayiş da artacaq. Putinin komandası seçkilərdəki nəyin bahasına olursa-olsun, onun postsovet məkanında həyata keçirmək istədiyi layihələrin reallaşması istiqamətində ən azı ciddi addımlar atıldığını gö-rüntüləməyə çalışacaq. Bu kontekstdə də təzyiqlərin də artıracaq. Bunun qarşılığında isə Qərbin postsovet məkanında daha aktiv siyasət yürütməsinin şahidi ola bilərik. Daha öncə də qeyd etdiyim kimi, Navalni ciddi siyasi fiqur deyil. Bu isə o deməkdir ki, Rusiyadakı proseslərin şəxsiyyət faktoru bağlılığı azdır. Kreml sət addımlar atmağa da sövq edən məhz bu faktordur. Çünki proseslərin nəzarətdən çıxmaq, idarəolunmaz hala gəlmək ehtimalı var. Şübhəsiz, Putinin nüfuzu yüksəkdir. Bu isə əsasən onun beynəlxalq müstəvidə nümayiş etdirdiyi qətiyyəti və sət mövqe ilə bağlıdır. Yəni Putinin nüfuzu xarici amillərdən asılıdır. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, bu nüfuzun zədələnməsi ehtimalı da kifayət qədər çoxdur. Navalniyə qarşı indikindən daha sət tədbirlərin həyata keçiriləcəyini gözləmirəm. Doğrusu, istənilən çevriliş ziyanlı hesab edərim. İnqilablər heç bir xalqa xeyir gətirməyib. Rusiyanı islahatlar yolu ilə tez bir zamanda daha sivil və demokratik bir ölkəyə çevirmək olar. Rusiyanın təbii ehtiyatları və rus xalqının həm təhsil, həm də mədəni səviyyəsi buna imkan verir. Rusiyanın demokratik və həm də güclü bir dövlət olması bütün region dövlətlərinin, xalqlarının marağına uyğundur. Demokratik Rusiya Avrasiyanın hamı tərəfindən qəbul olunacaq liderinə çevrilə bilər, indiki Rusiya isə "jandarma"lıqdan uzağa gedə bilməz".

□ Cavanshir ABBASLI

Qarabağın Rusiyaya tabe etdirilməsi mümkünmü?

Konfliktoloq: "Rusiya Qarabağı "işğal" edəcəyi halda Ermənistan və Azərbaycanı itirəcək"

Rusiyalı yazıçı Eduard Limonovun Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərinə qeyri-qanuni səfəri zamanı Dağlıq Qarabağdakı erməni məktəblərində Rusiya gerbinin, rus yazıçılarının portretlərinin asıldığını söyləməsi, ölkəsinə xitabən Qarabağı öz tərkibinə qatmağa çağırması Moskvanın belə bir planının olub-olmaması sualını aktuallaşdırıb. Hesab olunur ki, erməni separatçıları Abxaziya və Cənubi Osetiya separatçılarının getdiyi yolu təkrarlamaqla Azərbaycan ordusunun sarsıdıcı zərbələrindən xilas olmaq, torpaqların zəbtini uğurla başa çatdırmaq istəyirlər. Düzdür, Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, amma Limonovun sayıqlamaları şübhələrə yol açır.

Dağlıq Qarabağın Rusiya tabeçiliyinə keçirilməsi cəhdi Moskva tərəfindən ola bilərmi? Bu, mümkünmü? Abxaziya və Cənubi Osetiya ilə Dağlıq Qarabağı eyniləşdirmək nə dərəcədə düzgün və məntiqli olar?

Konfliktoloq Əvəz Həsənov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiyanın birmənalı olaraq Dağlıq Qa-

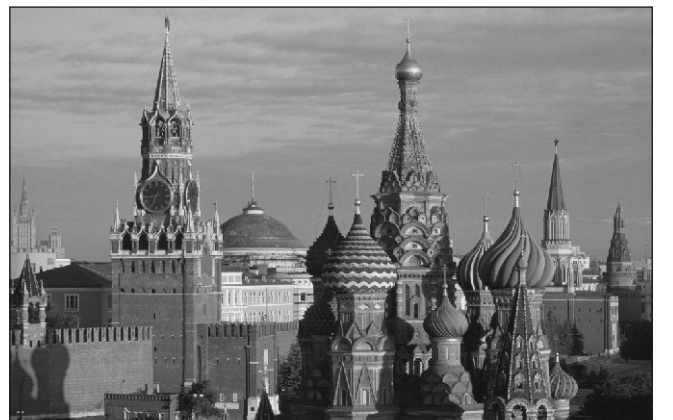
rabağ münafiqəsində əsas marağı bu bölgəni özünün anklav ərazisi kimi qəbul etməkdir, bununla da Azərbaycan və Ermənistan arasında özünün yerləşməsinə nail olmaqdır. Rusiyanın bütün dövrlərdən gələn siyasi kursu buna yönəlmişdi. Putin bu siyasətdən kənarda duracaq bir siyasətçi deyil. Əksinə, onun dö-

nəmində Rusiyanın bütün keçmiş SSRİ ölkələrində maraqları daha aydın nəzərə çarpır: "Qərbi buraşındadır ki, nə Azərbaycan, nə də Ermənistan nəinki Dağlıq Qarabağın Rusiyaya tabe olmasına, eləcə də orada Rusiya "sülhməramlılarının" yerləşdirilməsinə belə razı deyillər. Rusiya adından kim Qarabağ, Ermənistan və Azərbaycana səfər edərək "Dağlıq Qarabağ Rusiyaya tabe olsa yaxşı olar" kimi oxşar bəyanatları səsləndirərsə, bu, birmənalı olaraq Rusiyanın ümumi maraqlarından irəli gələn bəyanatdır. Mənə elə gəlir ki, Rusiyanın Qarabağı "özününküləşdirmək" siyasətinə Azərbaycanla paralel olaraq Ermənistan heç cür razı ola bilməz. Rusiyanın belə istəyi o za-

man reallaşar ki, o, Ermənistanı və Azərbaycanı itirməklə mümkün olacaq. Rusiya Qarabağı "işğal" edəcəyi halda Ermənistan və Azərbaycanı itirəcək və yaxud hərmin respublikaları da işğal etməli olacaqdır. Bu isə indi mümkünsüz görünür. Rusiya özünün bu bölgədə işğal siyasətini cilovlamağı bacarmalıdır".

Ekspert vurğuladı ki, Azərbaycan hər zaman Qərbin marağında olan bir ölkədir. Bizim ölkəmiz Gürcüstan kimi Qərb üçün demokratiyanın inkişaf etdiyi bölgə olmasa da buranın iqtisadi perspektivi on illərlə Qərb üçün ölkəmizi maraqlı edir və Rusiyanın hansısa cəhdinə Qərb də seyri qalmaz.

Bir sıra ekspertlər isə hesab

edir ki, Qarabağda Rusiyanın protektoratlığını təmin etmək və Xankəndini Kremlə tabe etdirmək ideyası yeni deyil. Lakin Gürcüstanla 2008-ci ildəki məlum 5 günlük müharibə nəticəsində Cənubi Osetiya və Abxaziyanın müstəqilliyini elan etmə, daha sonra beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmayan subyektləri özünə birləşdirmək sənarisini Qarabağda təkrarlamaq o qədər də uğurlu resept sayıla bilməz. Çünki hər bir münafiqənin özünəməxsus tarixi səbəbləri, inkişaf dinamikası və əhatə dairəsi mövcuddur. Gürcüstan nümunəsindən fərqli olaraq, Qarabağda müharibənin rəsmi tərəfləri Ermənistan və Azərbaycanıdır. Deməli, Abxaziya və

Cənubi Osetiyanın Moskvadan kənar aid olduğu siyasi suveren subyekt mövcud deyil. İkincisi, Moskvanın qanlı müharibələr baş verən əraziləri özünə birləşdirməklə "həll yolu" tapması qətiyyətlə uğurlu yol sayıla bilməz. Çünki belə də həmin hərbi toqquşmaların və destruktivizmin avtomatik rus məkanına keçməsinə şərait yaranır. Çoxmillətli bir dövlət üçün bunun nə demək olduğunu hamı yaxşı başa düşür. Çətin milli azadlıq vuruşmalarını böyük hərbi vasitələr və itkilər hesabına həll edən, şimal hissəsini bununla da dini terror və separatçı qüvvələrdən xilas edən bir ölkə yeni sarsıntı məkanlarına sahib dura bilməz.

□ E.SEYİDAĞA

Azərbaycanda həbsdə olan blogger Aleksandr Lapşinin barəsində başlanmış cinayət işinin materialları baxılmaq üçün məhkəməyə göndərilib. "Trend" in əldə etdiyi məlumata görə, cinayət işi Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Ələvsət Abbasovun icratına verilib.

Yaxın günlərdə iş üzrə məhkəmə prosesinin hazırlıq iclasının vaxtı müəyyən ediləcək.

İttihama görə, ayrı-ayrı dövlətlərin vətəndaşlığını daşıyan A.Lapşin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində yaşayan digər şəxslərlə qabaqcadan əlbir olub cinayət əlaqəsinə girərək, "Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında", "Pasportlar haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərini kobud surətdə pozmaqla Azərbaycanın mühafizə edilən dövlət sərhədini müəyyən edilmiş sənədlər olmadan və nəzarət-buraxılış məntəqələrindən kənarda keçərək 2011-ci ilin aprel və 2012-ci ilin oktyabr aylarında işğal olunmuş ərazilərə daxil olub.

O, qanunsuz rejimin beynəlxalq səviyyədə təbliğ edilməsi məqsədilə internet sosial şəbəkəsində özünə məxsus "http://puerrtto.livejournal.com" səhifəsində səyahət etdiyi dövlətlər arasında Azərbaycan və Ermənistanla yanaşı, Dağlıq Qarabağı da müstəqil dövlət kimi qeyd etməklə, həmçinin 6 aprel və 29 iyun 2016-cı il tarixli müraziyətlərində işğal olunmuş ərazilərdə qanunsuz fəaliyyət göstərən rejimin "müstəqilliyini" dəstəkləməklə Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazi bütövlüyünün parçalanmasına yönələn açıq çağırışlar edib.

Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə qanunsuz səfəri ilə əlaqədar A.Lapşinin adını "arzuolunmaz şəxslər" siyahısına daxil edib.

Azərbaycan Baş Prokurorluğunun məlumatında isə bildirilib ki, bir qrup şəxslə

"Lapşin işi" məhkəmədə -

Bakı və Moskva üçün yeni sınaq

Rusiya vətəndaşlığı olan bloggerə veriləcək hökm iki ölkə arasındakı münasibətlərə təsirsiz ötüşməyəcək; bu həbsə ÜAK-ın ləğvi ilə reaksiya verən şimal ölkəsi cəzanın ağır olacağı təqdirdə nə edə bilər?

cinayət əlaqəsinə girərək Azərbaycanın işğal olunmuş ərazisinə qanunsuz səfər və dövlət əleyhinə yönələn açıq çağırışlar etdiyi, dövlət sərhədini qanunsuz keçdiyinə görə Belarusda həbs edilən A.Lapşinin ölkəmizə ekstradisiya olunması ilə əlaqədar zəruri tədbirlər görülüb. A.Lapşinin Azərbaycana ekstradisiya edilməsi üçün sənədlər Baş Prokurorluq tərəfindən Belarus hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim olunub. A.Lapşinin hərəkətlərində dövlət əleyhinə yönələn açıq çağırışlar və dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə əməllərinin tərkib elementləri olduğundan Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlər Dairəsi iş üzrə İstintaq İdarəsində fakta görə Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 281.2 (dövlət əleyhinə yönələn açıq çağırışlar) və 318.2-ci (Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz ola-

raq keçmə) maddələri ilə cinayət işi qaldırılıb və barəsində dövlətlərarası axtarış elan edilib.

Belarus Baş Prokurorluğu bu il yanvarın 17-də A.Lapşinin Azərbaycana ekstradisiyası barədə qərar verib.

Qeyd edək ki, A.Lapşin bir müddət əvvəl səhəti ilə bağlı Bakı İstintaq Təcridxanasının rəhbərliyinə müraciət edib. O, təcridxana nəzarətçilərinin müşayiəti ilə Bakıdakı özəl klinikalardan birinə aparılıb və orada müayinə olunub. Müayinə zamanı ona "ürəyin taxikardiyası" diaqnozu qoyulub. Müayinələrəndən sonra Lapşin təcridxanasının tibb məntəqəsinə köçürülüb.

Lapşinin həbsindən ən çox narahat olan Rusiya olub ki, bu aylar ərzində XİN rəsmiləri səviyyəsində bu məsələyə münasibət bildirilib. Rusiya tərəfi bu həbsə dəfələrlə qıcıqlı reaksiyasını gizlətməyib də. Ümumiyyətlə, bu həbsdən sonra Rusiya-Azərbaycan münasi-

betlərində bir gərginlik sezilməkdədir. Məsələn, Ümumrusiya Azərbaycanlılar Konqresinin qeydiyyat probleminin yaranmasının ötən ilin dekabrında-Lapşinin Azərbaycanın açdığı cinayət işi əsasında Belarusda tutulmasından sonra başlaması maraqlıdır. Mayın 15-də Rusiyanın Ali Məhkəməsinin Ədliyyə Nazirliyinin ÜAK-ın qeydiyyatının ləğvinə dair iddiasını təmin edərək müvafiq qərar çıxarmasının da "Lapşin işi" nə görə olması iddiaları var. Aydın ki, başlayacaq məhkəmə prosesi

Demokratikləşmə dalğası Rusiyadan başlayır?

Xalid KAZIMLI

Demokratikləşmə prosesi dünyəvi prosesdir. Bir ölkənin demokratikləşməsi istər-istəməz onun qonşularına da təsir göstərir və uğurlu alınarsa, politologiyada adına "yığılan domino daşları effekti" deyilən proses başlayır.

Ötən əsrin 80-ci illərində, dünyada, eləcə də Avropada demokratik dövlətlərin sayı bu qədər deyildi. Dünyanın ən böyük imperiyası SSRİ-yə, sosialist düşərgəsinə, onun dışında qalan Yuqoslaviyaya daxil olan respublikaların hamısında totalitar kommunist diktaturası hökm sürürdü.

1987-ci ildən etibarən qlobal demokratikləşmə prosesi başladı və Şərqi Avropa ölkələrinin əksəriyyətində, SSRİ respublikalarının isə bir qisminə demokratik rejimlər bərqərar oldu. Bu rejimlər Baltıqyanı ölkələrdə dönməz səciyyə alsada, Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan, Moldova kimi respublikalarda isə süquta uğradı.

Bununla paralel olaraq on illərlə Latin Amerikasının ölkələrində diktatura rejimləri də bir-birinin ardınca çökdü. Çili-də Pinoçet rejimi flasa uğradı, Nikaraquada Orteqa hakimiyyətdən getdi və s. O ölkələrdə şəffaf, qanuni, azad seçkilər keçirildi, ölkələrin çoxu demokratikləşdi.

Elə görünürdü ki, proses geridönməz xarakter alıb və o, bütün dünyaya sirayət edəcək, dünyada müstəbid rejimlər qalmayacaq, avtoritarizm arxivə verəcək.

Ancaq elə olmadı. Dünyanı idarə edən güdrətli demokratik dövlətlərin rəhbərləri "dövlət mənafeyi" ardınca düşdülər, öz korporativ maraqlarını güddülər, qlobal demokratikləşmə prosesinə dəstək verib, onu sona çatdırmadılar. Onların əlində tutarlı bir səbəb-bəhanə də vardı: "Bəzi ölkələr demokratiyaya hazır deyil".

Ancaq necə ola bilərdi ki, Ukrayna demokratiyaya hazırıdır, amma Belarus hazır deyil, yaxud Gürcüstan hazırıdır, Ermənistan yox.

Demək, bu ölkələrin demokratiyaya hazır olub-olmaması öz himayədarlarının, strateji müttəfiqlərinin - Rusiyanın istəyindən, kaprizindən, neoimperiya ambisiyasından asılı idi.

Əslində Rusiya xalqı hələ 2000-ci illərdə demokratiyaya hazır idi, azad seçki keçirə, ard-arda 3-4 hakimiyyət komandası dəyişdikdən sonra, nəhayət, normal bir hakimiyyət formalaşdırıla bilərdi. Ancaq Rusiyanın yeni rəhbərliyi demokratiyanı "Qərbin tələsi" hesab edərək rədd etdi və əli çatan hər yerdə avtoritar rejimləri dəstəkləməyə başladı.

Putin hakimiyyətdə olduğu 17 ildə bir dəfə də olmayıb ki, Kreml hansısa bir demokratikləşmə prosesinə dəstək versin. Bu dövlət Svazilənddə, Zimbabvedə belə diktatorun tərəfini tutur.

Rəsmi Moskvanın demokratik seçki keçirərək hakimiyyət formalaşdırmaq istəyən Ukrayna və Gürcüstanla düşmən münasibət bəsləməsinin sirri bundadır. Kreml hesab edir ki, bu ölkələr demokratik seçki keçirilsə, demək, Qərbin tərəfindədirlər və həlledici anlarda onun yanında olmayacaqlar.

1987-95-ci illərdəki qlobal demokraikləşmə prosesinin ardından başlanan ikinci dalğanın (2002-2009) süquta uğramasında, hətta faciələrlə bitməsində Rusiyanın böyük payı var.

Əslində ABŞ və bəzi Avropa ölkələri də həmin dalğadan öz mənafevləri üçün sui-istifadə edirdilər, amma Rusiya çox səmimi olaraq, həmişəki kimi, diktatorların tərəfini tutdu, demokratikləşmə dalğasının genişlənməsinə, başqa müstəbid rejimlərə sirayət etməsinə imkan vermədi.

Hazırda Rusiya öz daxilində ictimai-siyasi katalizmlərlə üz-üzədir. Xüsusilə də yeni nəsillər, gənclər indi qədər yaşadıkları kimi yaşamaq istəmir və hesab edirlər ki, dövlət rəhbərliyi onları köhnə qaydalarla idarə edə bilməz. Onların artıq liderləri də var - Aleksey Navalni. Növbəti mərhələ ciddi şəkildə təşkilatlanmaq və hakim "Vahid Rusiya" Partiyasının qarşısına xalq gücü çıxarmaqdır.

Bu, son otuz ildə start götürən 3-cü demokratikləşmə dalğasının başlanğıcı ola bilər. Əgər Rusiya xalqı kütləvi etiraz aksiyalarını intensivləşdirsə və daha izdihamlı keçirə bilsə, ən əsası, Putin komandasının 17-18 illik dövrünə son qoya bilsə, bu, dünya diktatorlarının baş pasibanı olan Kremlin imperiya ambisiyalarına balta vuracaq və dünyada qlobal demokratikləşmə prosesinə töhfə verəcək.

Bu regionun, Avrasiyanın, bütövlükdə dünyanın gələcəyi və təhlükəsizliyi Rusiyada gedən demokratikləşmə prosesində çox asılıdır.

Azərbaycan XİN-dən xəbərdarlıq: "Ora getməyin..."

"Bu il 14-17 sentyabr tarixində Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində beynəlxalq gənclər konfransının keçirilməsi planlaşdırılır. Ermənistanın İdman və Gənclərlə İş üzrə Nazirliyi tərəfindən təşkil ediləcək konfransın məqsədi guya gənc mütəxəssislərin iştirakı ilə qondarma rejimin tanınmasının problem və perspektivlərini müzakirə etməkdir.

Adətən bu kimi tədbirlərin əsas iştirakçıları əsasən Ermənistan vətəndaşları və digər ölkələrdən olan iki-üç nəfər erməni

əsil şəxslər təşkil etsə də, burada Ermənistanın əsl məqsədi siyasi təxribat, qondarma rejimi təşviq etmək və dövlət olunan

şəxsləri özünün siyasi təbliğat alətinə çevirməkdir".

APA-nın məlumatına görə, bunu Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev deyib.

O bildirib ki, Azərbaycan XİN konfransa dəvət olunan xarici ölkə vətəndaşlarını Ermənistanın bu yalanına uymağa və rəsmi İrəvanın əlində təbliğat alətinə çevrilməyə, işğal olunmuş ərazilərə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və qanunlarının pozulması ilə müşayiət olunan qeyri-qanuni səfərlərdən çəkinməyə çağırır: "Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərinə qanunsuz səfərlər hüquqi məsuliyyət ehtiva edir. Vətəndaşları sözügedən tədbirə dəvət olunmuş ölkələri öz vətəndaşlarının bu konfransda qeyri-qanuni iştirakının qarşısını almaq üçün təsirli addımlar atmağa çağırıraq".

Canavarlar və ədalət

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Avstriyanın paytaxtı Vyanadakı Baytarlıq Təbabəti Universitetinin alimləri itlər və canavarlar üzərində apardıqları yeni elmi eksperimentin nəticələrini açıqlayıblar. Eksperiment haqda az sonra, bir az bu heyvan sevgisi temasında fikirlərimi yazım, fürsət düşüb.

Görün camaat insan təbabətini öyrənib artıq hansı mərhələyə keçib - heyvanların sağaldılmasını ayrıca universitetdə tədris edirlər. Bizdə isə hələ də peşəsini yaxşı bilməyən həkimə "baytar" deyərək ləqəbi kimi idiotizm var. Bunun dialoq formasını həyatında azı bir dəfə eşitməmiş adam yoxdur: "Necəsən? - Nəyinə gerek, həkimsən? - Hə, baytaram". Məncə, baytara münasibət 21-ci əsrdə xalqlar haqda fikir, rəy formalaşdırmağın önəmli lakmus kağızıdır. Hansı xalq baytar peşəsini lağa qoyursa, demək hələ ibtidai icma quruluşunda yaşayır, idarəedici dinovavrlardan qorunmaq üçün mağaraya sığınır. Örnək üçün, bir çox dünyada tanınan it cinslərini, sizcə, kim yetişdirir? Ovcarkadan tutmuş rotveylərə, dobermanpudələ qədar - hamısı Almaniya ortaya çıxarılıb. It cinsləri yetişdirmək, it saxlamaq özü də bir mədəniyyət hadisəsidir. Az qala kino çəkmək kimi. Burada bir az söz oyunu ələmək istədim, çünki itlər haqda elmə kinologiya deyilir.

Bir-iki ay qabaq hansısa rayonda bir iş adamı öz itinə toy mərasimi düzəltdi. Əcəb də ələmişdi. Ancaq cəmiyyət bu ad hadisəni görməmiş hay-küylə qarşıladı, hətta Aşıqlar Birliyi adlı, Vəzirov demışkən, "bambılı" QHT bəyanat yaydı, dedilər, itin toyunda saz çalan aşıq bizim özümüz deyil, zurnaçalı özümüz idi, onu da qovduq. Dedilər, itin toyunda çalılıb-oxumaq guya mentalitetimizə, mənəviyyətimizə, milli dəyərlərimizə zidd imiş.

Halbuki bəşər tarixində bəzi insanlardan daha yararlı itlər saysızdır. Adlarını çəksəm, kitab yazmaq lazım gələr. Elmin inkişafı yolunda təcübələrə qurban gedən itlər, kosmosa bizdən qabaq uçan itlər, mina axtaran, cinayətkar tutan, əlillərə qulluq edən... Hansını yazasan? Məmurların restoran məclislərində sazı qulağı ilə, boynunun dalında çalan yalıt Azərbaycan QHT-si isə itin toyunda saz çalmağı ayıb saymışdı.

İt insanın dostudur, iddialara görə ilk əhliləşdirilən ev heyvanı da elə it olub. Canavardan törəmiş it öz sosial xarakteri ilə də başqa heyvanlardan seçilir. Örnək üçün, bilmirəm bu detala fikir vermisinizmi: it ev heyvanları içərisində yeganə heyvandır ki, həmişə insanın gözünün içinə baxır! Başqa heç bir heyvanda, xüsusən ev heyvanlarında bu yoxdur. Məncə bu, itin insana verdiyi dəyərin əlamətidir. Onlar bizə layiq olduğumuzdan artıq hörmətlə yanaşırlar.

Sözgəlişi, pişiklər haqda bir maraqlı fakt: sən demə, pişiklərin əhliləşdirilməsində insanın rolu çox azdır. Qədimdə pişiklər taxıl anbarlarına doluşan, cürbəcür epidemiyaya yayan siçanları, gemiriciləri ovlamaq üçün insan yaşayış məskənlərinə toplanmağa başlayıblar və beləcə insanın yanında qalıblar. Bu mənada, əslində pişiklər bizim yox, biz pişiklərin ev heyvanlarıyıq! Pişiklərin o ədalət, nazlı, tənbəl, laqeyd davranışları burdan gəlir.

Nəhayət, Avstriya alimlərinin eksperimenti haqda. Itlər, canavarlar üzərində eyni vaxtda araşdırma aparılıb. Qəfəse xüsusi düymə qoyulub, hər dəfə heyvan o düyməni basanda yemək payı alıb. Qəfəslər yanaşı imiş. Sonra düyməni bassa belə bəzi heyvanlara yemək verilməyib. Nəticədə bu ədalətsiz, qeyri-bərabər yaşamaq dözməyən canavarlar və itlər eksperimentdə iştirakdan imtina ediblər. Bir canavar isə hətta qəzəblənib düyməni gəmirib qoparıb. Qısaca yazsam, canavarların vəhşi olması, ədalətsizliyi yalan çıxıb.

Ən maraqlısı isə itlərin ədalətsizliyə daha dözümlü çıxmasıdır. Alimlər bunu itlərin... insanlar arasında yaşaması və insanlardan ədalətsizlik öyrənməsi, bir növ adətərkəməməsiylə izah edirlər.

Bir də cəmiyyətimizdə hansısa vəzifəli tip zəif insanların haqqını basıb yeyəndə, ədalətsizlik edəndə onu canavar adlandırmağa tələsməyin. Yazımın məqsədi bu idi.

Qətər və İran böhranı: Azərbaycana daha bir təhdid

Cənub qonşumuz İran və Qətər ətrafında təhlükəli və mürəkkəb proseslər davam edir. Baş verənlər qardaş Türkiyə kimi Azərbaycanı da istər-istəməz diqqətli olmağa vadar edir. Xüsusən də İran daxilində yaşananlara Bakının qat-qat həssas yanaşması qaçılmazdır. Əsas da iki səbəbdən.

Birincisi, Güney amilinə və İranda (Cənubi Azərbaycanda) 25 milyonluq soydaşımızın yaşaması faktına görə bu prosesləri izləməliyik. Çünki istisna deyil ki, böyük güclər, ələlxüsus, ABŞ İran rejimini daxildən zəiflətmək və İranı parçalamaq üçün bu amildən yararlanmağa səy eləsin. Hər halda, nəzəri ehtimal kimi olsa da, İranla, Güneyə bağlı ssenarilərə hazır olmağımız vacibdir. Söhbət həm də ölkəmizə böyük sayda qaçqınların gələ biləcəyindən dolayı yeni situasiyadan gedir.

İkincisi, İran bizim böyük qonşumuzdur və son zamanlar iqtisadi müstəvidə ("Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi və s.) onunla əməkdaşlığımız yüksələn xəttə gedir. İrandaxili ziddiyətlər və böhran bu əlaqələrin inkişafını ləngidə və ya ertələyə bilər. O halda Azərbaycan da müəyyən iqtisadi itkilərə tuş gələcək. Güney amilinin gündəmə gəlməsi isə Bakıdan ikiqat-üçqat həssasiyyət tələb edir, nədən ki, bu amil Tehran-Bakı münasibətlərinə birbaşa təsir etməyə gücündədir.

Siyasi təhlilçilər də İran və Qətər ətrafında cərəyan edən dramatik hadisələrin Azərbaycandan da yan keçməyəcəyi qənaətinə sahibdirlər. O üzündən Bakının xüsusilə diqqətli olmalı və proseslərə çevik reaksiya verməli olduğunu düşünlər.

"İran daxilində terror aktları ölkəni daxildən qeyri-stabilyyəyə sürükləməyə cəhdə bağlı verilən aydın işarədir". Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında tanınmış rusiyalı politoloq Qriqori Trofimçuk söyləyib. Politoloqa görə, xarici təzyiqlər Tehranın geosiyasi düşmənlərinə tez və ağrısız qələbə qazandırmır. O, həmçinin teraktların simvolik və müqəddəs yerdə törədilməsinə diqqət çəkir.

"Sonuncu dəfə burada situasiyanı daxildən parçalamaqla bağlı böyük cəhdə 2009-cu ildə cəsarət edilmişdi. Bu gün dünyada çox şey pisə doğru deyilib. Üstəlik, dünyada Suriya müharibəsi gedir. Əsas məsələ odur ki, ABŞ-ın yeni administrasiyasının İrana qarşı münasibəti gözlənilmədən pisdən ən pis səviyyəsinə düşdü. Ona görə də İndi İranı daha sərt şəkildə blokadağa yardım edəcək bütün aksiyalara izn verilib. Dolayısı olaraq, biz İranda sonra bütün meydanın məhv edilmişdir. Buraya xüsusi olaraq, İran haqqında öz fikrini söyləyən Qətərin blokadası da aidir. Hər kəsə aydındır ki, İran üçün situasiya pis tərəfə doğru Ər-Riyaddakı böyük sammitdən sonra dəyişməyə başlayıb. Özbəşinə Səudiyyə Ərəbistanı İranda üzünə düşməyə cəsarət edə bilməzdi", - deyərək bildirib.

Lakin rusiyalı təhlilçi hələlik İranın parçalanması ssenarisinin aktivləşdirilmədiyini söyləyib: "İranda (Cənubi Azərbaycanda) 25 milyonluq soydaşımızın yaşaması faktına görə bu prosesləri izləməliyik. Çünki istisna deyil ki, böyük güclər, ələlxüsus, ABŞ İran rejimini daxildən zəiflətmək və İranı parçalamaq üçün bu amildən yararlanmağa səy eləsin. Hər halda, nəzəri ehtimal kimi olsa da, İranla, Güneyə bağlı ssenarilərə hazır olmağımız vacibdir. Söhbət həm də ölkəmizə böyük sayda qaçqınların gələ biləcəyindən dolayı yeni situasiyadan gedir.

Bakı seçimi ilə üz-üzə - cəbhə xətti sərhədimizə yaxınlaşır

Qonşuluqdakı vəziyyətin ölkəmizlə bağlı mümkün inkişaf ssenariləri; Azərbaycan bu böhranlardan uduşla da çıxıb bilər; ekspertlər deyir ki...

yib: "İranda (Cənubi Azərbaycanda) 25 milyonluq soydaşımızın yaşaması faktına görə bu prosesləri izləməliyik. Çünki istisna deyil ki, böyük güclər, ələlxüsus, ABŞ İran rejimini daxildən zəiflətmək və İranı parçalamaq üçün bu amildən yararlanmağa səy eləsin. Hər halda, nəzəri ehtimal kimi olsa da, İranla, Güneyə bağlı ssenarilərə hazır olmağımız vacibdir. Söhbət həm də ölkəmizə böyük sayda qaçqınların gələ biləcəyindən dolayı yeni situasiyadan gedir.

"İranda (Cənubi Azərbaycanda) 25 milyonluq soydaşımızın yaşaması faktına görə bu prosesləri izləməliyik. Çünki istisna deyil ki, böyük güclər, ələlxüsus, ABŞ İran rejimini daxildən zəiflətmək və İranı parçalamaq üçün bu amildən yararlanmağa səy eləsin. Hər halda, nəzəri ehtimal kimi olsa da, İranla, Güneyə bağlı ssenarilərə hazır olmağımız vacibdir. Söhbət həm də ölkəmizə böyük sayda qaçqınların gələ biləcəyindən dolayı yeni situasiyadan gedir.

İranda (Cənubi Azərbaycanda) 25 milyonluq soydaşımızın yaşaması faktına görə bu prosesləri izləməliyik. Çünki istisna deyil ki, böyük güclər, ələlxüsus, ABŞ İran rejimini daxildən zəiflətmək və İranı parçalamaq üçün bu amildən yararlanmağa səy eləsin. Hər halda, nəzəri ehtimal kimi olsa da, İranla, Güneyə bağlı ssenarilərə hazır olmağımız vacibdir. Söhbət həm də ölkəmizə böyük sayda qaçqınların gələ biləcəyindən dolayı yeni situasiyadan gedir.

diger xalqlara və dövlətlərə, ilk növbədə isə İrana, Türkiyəyə, onların dəstəklədiyi Yaxın Şərq qruplaşmalarına - konkret olaraq söhbətin onlardan hansı haqda gətirdiyinin əhəmiyyəti yoxdur, istər İranda istər Suriya ordusuna. Ötən həftə baş verən hadisələr regionda gərginliyin kəskin dərcədə artırması kimi qiymətləndirilməlidir.

Bununla yanaşı, ekspert dünya neft hasilatının 5 faizə qədərini hazırda İŞİD-in nəzarətində olduğunu da unutmağa məsləhət görür: "Bu təşkilat əgər regionun neft hasilatı digər ölkələrinin siyasəti məcrasında davranarsa, "mülayim" adlandırılan Suriya müxalifəti vasitəsilə açıq-aşkar hərbi-texniki yardım göstərən Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ və s. ölkələr kimi, karbohidrogen xammalı bazarda vəziyyətə təsir etməyə qadirdir. Belə olduqda biz Suriya və İraq ərazisində artan mübarizə intensivliyini gözlemliyik. İran və Türkiyə istər-istəməz beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizədə ön planda olacaq. Azərbaycan isə bu prosesdə ən yaxın arxa cəbhəyə çevriləcək, hətta nəinki hərbi-siyasi, ola bilsin, logistik mənada da".

Bu arada Qətərdə yaranmış durumdan dolayı qida məsulları istehsalçılarının xaricdə yeni idxalçılar axtarışına çıxdığı məlum olub. Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə ntdtv.ru telekanalı məlumat yayıb. "Fars körfəzinin qonşu ölkələri ilə mübahisəli durumu ölkədə xammal qıtlığına səbəb olub. Səudiyyə Ərəbistanı, Birleşmiş Ərəb Əmirlikləri, digər ölkələr Qətəri terrorizmə dəst-

təkdə ittiham edir", - deyərək məlumatda qeyd olunur.

"International Projects Development Company"-nin başçısı Əhməd Əl-Xələf isə bu xüsusda deyir: "Ötən həftə baş verənlərdən sonra biz istehsalın həcmi ikiqat artırıbmış. İndi bizim bütün məhsullarımız daxili bazara yönəldilir. İndi biz Azərbaycandan, Özbəkistandan, Ukraynadan, Rumıniyadan, Bolqarıstandan xammal idxal etməyə başlamış. Növbəti həftədə başqa ölkələrlə anlaşma əldə etmək üçün səfər edəcəyəm".

Yada salaqlı ki, İran az öncə Qətərə ərzaqla dolu təyyarələr göndərmişdi. Tehran bəyan edib ki, emirliyin ərzağa nə qədər ehtiyacı olsa, o qədər də göndəriləcək. Türkiyə də Qətərə ərzaq yardımı edir. Və belə görünür, Azərbaycan da bu proseslərdən kənarda deyil. Söhbət təkə xammal tədarükündən dolayı iqtisadi uduşlardan yox, həm də və daha çox Qətər ətrafındakı olayların Azərbaycan üçün siyasi nəticələrindən gedir.

Bu nəticələrin neqativ olması üçün Bakı və Ankaranın sinxron hərəkət etməsi və çevik siyasət aparmasına heç vaxt olmadığı qədər lüzum var. Ən azı o səbəbə ki, İranın qatı düşməni və Qətərə qarşı kampaniyasının aparıcı dövləti Səudiyyə Ərəbistanı Azərbaycanla da, Türkiyə ilə də strateji tərəfdaş ölkədir. Ər-Riyad hətta Qarabağ məsələsinə görə indiyədək Ermənistanı dövlət kimi tanımayıb.

İstənilən halda, iki qardaş ölkənin yeni çağırışlar və sınaqlarla üz-üzə gəldiyi dəqiqdir. Bu sınaqlardan isə yalnız birgə uduşla çıxmaq olar.

☐ **Siyasət şöbəsi**

Rusiyada korrupsiya əleyhinə mitinqlər ölkəni tədricən bürüməkdədir. Mitinqlərin təşkilatçısı olan müxalifətin isə yeni parlaq lideri meydana çıxıb - 41 yaşlı Aleksey Navalni. Artıq dünyanın ən nəhəng telekanalları, informasiya agentlikləri ondan danışır, onu "parlayan siyasi ulduz" adlandırırlar. Keçmişdə vəkil olmuş Navalnının üzünə bu ilin aprel ayında yaşıl maye atılması və nəticədə bir gözünün kor olması, bundan əvvəl həbs olunması, iyunun 12-də təşkil etdiyi mitinqə gedərkən isə evinin yanında növbəti dəfə həbs olunması və etiraz nümayişlərinin təşkil olunması ilə bağlı qanunun dəfələrlə pozulması ittihamı ilə 30 gün inzibati həbs cəzasına məhkum edilməsi isə onun nüfuzunu daha da artırır. Navalnının internet üzərindən bir çağırışı yəni ki, Rusiya kimi nəhəng dövlətin dörd bir yanında insanlar küçələrə çıxssın.

O, sisteme qarşı faktiki təkbaşına mübarizə aparır, həbslərdən və çoxsaylı məhkəmə çəkişmələrindən qorxmur, sistemin üstünə gedir və tərəfdarlarının sayını getdikcə artırır. Moskvada icazəli yürüşün səmtini dəyişməklə Rusiya hakimiyyətini "Rusiya günü" bayram əhval-ruhiyyəsindən məhrum etdi. Hamı bayramdan danışmaq əvəzinə Navalnıdan danışır.

Yaxın qonşuluğumuzdakı Rusiyada cərəyan edən proseslərin Azərbaycana da təsiri həmişə olub. Bəs Azərbaycan müxalifətinin "Naval-

miqyasına, formasına görə Rusiyada indi müşahidə olunan aktivlikdən aşağı olmayıb. Hazırda Azərbaycan siyasi müxalifəti kütləvi aksiyalar sahəsində proseslərə təsir məsələsində ən böhranlı dövrünü yaşayır. Rusiya isə yalnız son bir ildə müşahidə olunan siyasi aktivliyi çıxsaq, belə dövrü yalnız 2000-ci illərin birinci 10 illiyində keçib. Ölkənin miqya-

derlərini də aid etmək olar. O baxımdan, prinsip etibarilə hansısa siyasi liderlərin meydana çıxmasını da heç vaxt istisna etmək olmaz. Siyasi fəallıq anlarında, siyasi proseslərin aktivləşməsi fazasında Azərbaycanda hazırda ortada olan siyasətçilər sırasında Navalnıdan da mübariz və təcrübəli siyasətçilərimiz var ki, prosesini aparmaq iqtidarındadırlar".

na gəlincə, Navalni prosesə təkən verən və prosesini təşkil edən qüvvədir. Amma Navalni Rusiyanın gələcək prezidenti deyil. Hətta seçkilər olsa belə, Navalni bu prosesə qatılmaz. Navalni, sadəcə, dinamikliyi təşkil eləyən vətəndaş cəmiyyəti lideridir. Azərbaycanda da bu tipli proseslər ola bilər, müxtəlif adamlar meydana çıxıb

Azərbaycan müxalifətindən "bizdə də Navalni meydana çıxacaq" bəyanatları

Pənah Hüseyin: "Navalnıdan da mübariz və təcrübəli siyasətçilərimiz var ki, prosesini aparmaq iqtidarındadırlar"

nısı" varmı və olması gözlənilirmi?

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseyin bildirdi ki, Azərbaycanda müxalifətinin zaman-zaman ciddi yüksəliş dövrləri olub və böyük mitinqlər təşkil etdiyi zamanlar kifayət qədərdir: "Azərbaycan müxalifətinin 2005-ci ilə qədərki, 2012-2013-cü illərdəki aktivliyi heç də özünün

sını, əhalinin sayını da nəzərə almaq lazımdır. Azərbaycan miqyasına və əhalisinin sayına görə Rusiyadan çox fərqlidir. Azərbaycanda indi müşahidə olunan siyasi passivlik müvəqqəti haldır. Azərbaycan siyasi müxalifətinin sıralarındakı liderlərin əksəriyyəti xalq hərəkatının önündə getmiş şəxslərdir. Amma yeni nəsil də gəlir. Bura gənclik hərəkatı li-

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə isə bildirdi ki, Azərbaycanda da Rusiyadakı kimi proses və bu prosesin "Navalni"si meydana çıxıb bilər: "Rusiyada gedən siyasi proseslərin ölkəmizə təsir imkanları bu gün də var. Rusiyadakı mitinqlərin Azərbaycana təsirinin olmadığını görməmək doğru olmaz. Navalnının ortaya çıxması-

lər. Amma biz ciddi siyasi institut kimi vətəndaş liderliyinə yox, ölkəni siyasi hakimiyyətinə iddia edirik və hakimiyyət uğrunda mübarizə aparırıq. O proseslərdən sonra keçiriləcək seçkinin qalibi ola bilərik. Amma Navalnının rolunu burada oynaya biləcək kifayət qədər başqa insanlar ola bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Gürcüstandakı mühacirlərimiz Avropaya qaçırırlar-şok iddia

Natiq Cəfəri: "Hadisədən istifadə edən insanlar Avropa ölkələrinə köçməyə çalışacaqlar"

Zəlimxan Məmmədli: "O qorxu qalacaq"

Gürcüstana sığınan azərbaycanlı mühacirlərin bu ayın əvvəllərindən başlayaraq kütləvi şəkildə bu ölkəni tərk etdikləri barədə xəbərlər yayılıb. Mayın 29-da jurnalist Əfqan Muxtarlının həbsindən sonra bu halın baş verdiyi bildirilir.

Bu həbsin qonşu ölkədə şəkəllənən Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı olan müxalif qüvvələr arasında xof yaratdığı, bunun üçün də həmin qüvvələrin çıxış yollarını Avropa ölkələrinə üz tutmaqda gördükləri iddia olunur. Baş verən hadisədən sui-istifadə edildiyi vurğulanır. Reallıqdır ki, Ə.Muxtarlı olayından sonra Gürcüstandan istənilən Avropa ölkəsinə gedən azərbaycanlı mühacirin oturmaq almaq şansları kifayət qədər yüksəkdir. Çünki bu həbs tək Azərbaycan və Gürcüstan daxilinə deyil, dünyaya da yayıldı.

Əslən Gürcüstandan olan iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri hesab edir ki, Əfqan Muxtarlının həbsi əslində

qonşu ölkədəki mühacirlərimizin qorunmasına yol açıb: "Bu həbs Gürcüstan üçün ciddi başağrısına çevrilib. Çünki ciddi araşdırmalar gedir. Dünya və Gürcüstanda bununla bağlı gedən söhbətlər sənətimdir. Gürcü müxalifəti də bu faktdan istifadə edərək, hökumətə qarşı apardıqları kampaniyaları genişləndirir. Burada söhbət heç də Əfqan Muxtarlının hüquqlarının pozulub-pozulmamasından getmir. Demokratik ölkələrdə bu tipli hadisələrdən həmin ölkələrin müxalifətləri hökumətə qarşı istifadə edirlər. Bu baxımdan, bundan sonra Gürcüstanın bu tipli hadisələrə yol verəcəyini düşünürəm. Əksinə, düşünürəm ki, Gürcüstanda yaşayan, özünün

siyasətlə məşğul olduğunu iddia edən insanların daha yaxşı qorunması bundan sonra mümkün olacaq. Bu əməliyyatla sanki orada yaşayan azərbaycanlıların qorunmasına şərait yaradıldı. Belə problemlərin bir daha yaşanacağını zənn etmirəm. Amma orada kimsə qanunları pozacaqsa, məhkəmə vasitəsilə bu sübut olunacaqsa, o insanlara qarşı hər hansı bir tədbir görülməlidir və bu normaldır. Açıq,

belə faktlarla qarşılaşmamışam ki, Əfqan Muxtarlı olayından sonra hər hansı bir təqiblər olsun, yaxud da insanların Gürcüstandan kütləvi şəkildə köçürülmələri müşahidə edilsin. Sadəcə, bir şey baş verə bilər ki, bu hadisədən istifadə edən insanlar Avropa ölkələrinə köçməyə və orada siyasi sığınacaq almağa çalışacaqlar. Bu olay bir növ onlara şans yaradacaq, Gürcüstandan Avropaya köçmək üçün. Amma bu-

nun kütləvi hal alacağını düşünürəm. Bir daha deyirəm ki, bu hadisə daha çox Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların güclü qorunmasına səbəb olacaq. Doğrudan da hökumət belə əməliyyat keçirib, orada məskunlaşan azərbaycanlıların şəbəkəsini dağıtmaq istəyirsə, tam əks effektə qarşılaşa bilər. Ona görə bu əməliyyatın ciddi effekt verəcəyini düşünürəm. Fərq etməz Gürcüstan və başqa ölkənin olmasının, eger Gürcüstanda bir şəxs öz əqidəsi uğrunda mübarizə aparırsa, bunun qarşısını bu cür yollarla almaq mümkün deyil. Sadəcə, Azərbaycan hakimiyyəti düşünməlidir ki, nə üçün qonşu ölkədə buranı tərk edib gələnlərin yaşamaqlarına, işləmələrinə şərait yaradılıb. Eger 2014-cü ildə QHT-lərin fəaliyyəti ilə bağlı problemlər yaşanmasaydı, heç bu problemlər də ortaya çıxmazdı. Qanunlar sərbəstləndən sonra bu fəaliyyətlə məşğul olanlar Gürcüstanda məskunlaşıb, orada fəaliyyət göstərməyə məcbur oldular. Əgər deyək, bu problemi Azərbaycan tərəfinin özünü yaratdı. İqtidar çalışmalıdır ki, qanunvericilik 2013-cü il səviyyəsinə qayıtsın. Sivil toplum ölkəmizdə fəaliyyət göstərsin, hakimiyyət də nəzarət etsin. Əslində hökumət burada maraqlı olmalıdır. Bura-

da qazanan Gürcüstan oldu. Hökumət ölkəyə valyuta axınının olmasını istəyirsə, bu sahədəki əngəlləri aradan qaldırmalıdır. Ölkəyə ildə 15 milyon vəsaitin gəlməsi potensialı var. Nəticədə iş yerlərinin sayını artırmaq olar. Son 25 ildə qrant layihələrinə 2 milyarddan çox vəsait ayrılıb. Bunun da çoxu dövlət qurumlarına ayrılıb. Eger təhlükəli idisə, niyə hökumət orqanları alırdılar? Hökumət nəzarət etmək istəyirsə, bu onun haqqıdır. Təhlükəsizlik baxımından normal qarşılanmalıdır".

"Borçalı" Cəmiyyətinin sədri Zəlimxan Məmmədli yayılan xəbərlərə bu cür münasibət sərgilədi: "Gürcüstan regionun hegemon dövlətlərindən sayılmalıdır. Amma bu hadisə ilə Gürcüstanın imicinə ciddi zərər dəydi. Avropanın diqqətini cəlb edən hadisəyə çevrildi. Bu olayla mənim Gürcüstan girişiminin yasaq olunması arasında heç bir fərq yoxdur. Göz gördüyümdən qorxur, eger bu hadisə baş veribsə, buna aydınlıq gətirilməyib, hətta açıqlamalar kifayət qədər real deyilsə, təbii ki, o qorxu qalacaq. Orada təhlükə realdır. Amma bizdə ora mühacirətə gedib, son günlərdə oradan da Avropaya axın edilməsi barədə məlumat yoxdur".

□ **Cavansir ABBASLI**

DOSYE: Zbiqnev Bjezinski. ABŞ xarici siyasətinin baş memarı. Tam məxfi Amerika əks-kəşfiyyatçısı. Polşa Baş Ordu Qərargahının anti-Rusiya yönlü "Prometey" (1926-1940) əməliyyatını qısa fasilədən sonra yenidən canlandırıb gündəmə gətirən "boz kardinal".

UŞAQLIQ ARZUSU: Polşa prezidenti olmaq.

DOĞUM TARIXI: Xarkov şəhəri, 28 mart 1928-ci il. İl ilə ayın eyni 28 rəqəmində birləşməyi faktı məşhur Xarkov mü-nəccimlərinin diqqətindən yayınmayıb o vaxt. Münəccimlər bu uşağa xüsusi diqqət edib gizli ulduz xəritəsini hazırlayıblar. Valideynlərinin qulağına nəse pıçıldayıblar. Gələcəkdə bu uşağa böyük qələbə vəd ediblər.

AİLƏSİ: Həyat yoldaşı Emiliya Beneş o zaman Çexoslovakiya adlanan dövlətin prezidenti Eduard Beneşin qızıdır. Heykəltəraşdır. Ancaq oğlu Mark anasının deyil, atasının yolunu davam etdirib öz həyatında. İndi o, Kiyevdəki ABŞ səfirliyində yüksək vəzifə sahibi kimi tanınır. Atasının arzularını reallaşdırır bu ünvanı.

QORXULU YUXULARI: Qorxulu rüyalarında həmişə eyni mənərəyə diksinib-rus hərbi tankları Riqa ilə Tallini birçə həmlə ilə qəsb edib Baltik sahillərinə çıxırlar.

MÜHARİBƏ TANRISI: Ən azı iki müharibənin müəllifi kimi tanınır dünya siyasətçiləri arasında. Sovetləri Əfqanıstan avantürasına öz dezinformasiyaları ilə məhz o təhrik edib. Bjezinski həm də 1980-89-cu illərdəki dağdıcı İran-İraq müharibəsinin müəllifidir. İraqın "İstehbarət Əskəriyyə" hərbi kəşfiyyatı o zamanlı Bağdadda Pentaqon Hərbi Kəşfiyyatı (Defense Intelligence Agency) ilə eyni binanı bölüşüblər. Aralarında qarşılıqlı əməkdaşlıq barədə rəsmi razılıq da olub. Amerika kosmik peykləri o vaxt cəbhə boyu gördüklərini anında Səddam Hüseyin generalının tüklü qulaqlarına çatdırırmış və sair və ilaxır...

GİZLƏTDİKLƏRİ: Üzdə həmişə öz polyak mənşəyindən danışan Bjezinski bir başqa-yəhudi kökləri barədə həmişə susmağa üstünlük verib. Məhz bu xətlə siyasi olimpin zirvələrinə sahiblənib.

PUTİNƏ MÜNASİBƏTİ: "2011-ci ildəki prezident inauqurasiyasına baxıb gördüm ki, Rusiya prezidenti bu günə deyil, keçmişə bağlıdır. Tarixin əsiridir. Mussolinini yada salır. İndiki Rusiya nə SSRİ-dir, nə də ki, Çar Rusiyası. Zəifdir bir sözlə".

ANTİ-RUSİYA OVQATI: Atası Tadeuş Bjezinski Polşa kəşfiyyatının məxfi əməkdaşı olub bir vaxt SSRİ ərazisində. Diplomatiya adı altında gizləndi. SSRİ-yə qarşı keçirilən "Prometey 1" məxfi əməliyyatında çox vacib halqa sayılıb. Oğlu Zbiqnev 10 yaşınadək SSRİ ərazisindəki bir çox Polşa diplomatik missiyalarında yaşayıb. Casusluğun nə olduğunu öz gözləri ilə gördü. Stalin dövrünün bütün ətrini-qoxusunu çəkib canına. Hələ uşaq

Həmın Bjezinski...

SSRİ-ni Əfqanıstan bataqlığına salan adam...

ikən Rusiyaya qarşı patoloji nifrət hiss edib öz daxilində. Uşaqlıqdan çox diqqətli olub. Görün bir nələrə fikir verib: "Ən zəhləm getmiş mənərə çiyək güldanına amansızcasına sancılmış saralmış, çeynənmiş siqaret kötüyüdür. O, məhəbbətin sonundan, əsəblikdən, uğursuzluqdan xəber verir. Bu mənərə ilə rastlaşdınsanız, belə yerlərdə çox qalmayın. Çiyək güldanına siqah, sursat ilə təchizatını öz nifrət hiss edib öz daxilində. Mən səy göstərdim ki, bu məxfi informasiya maneəsiz olaraq Kreml rəhbərlərinə gedib çat-sın".

Zbiqnev Bjezinski portretinin bu ilk ştrixlərinə xüsusi diqqət edin. Əslində o kəşfiyyatçı deyil, çox məhir, zərgər dəqiq- liyi ilə işləyən əks-kəşfiyyatçıdır. Casusların iyini burnuna çəkər əvvəlcə. Sonra bolluca

ret kötüyü basmaq rusların adətidir. İlk dəfə bu mənərəyə hələ uşaq ikən Rusiyada rastladım. Çox-çox sonralar, 1987-89-cu illərdə ABŞ Senatında Kəşfiyyat üzrə Məsləhətçilik Şurası üzvü ikən bir kərə bu mənərəni binanın dəhlizlərində gördüm. Bildim Ağ Evdə, Senatda, Pentaqonda Rusiya casusları nə qədər çoxdur".

1979-cu ildə bu mənərəni Senat dəhlizlərində görən Zbiqnev Bjezinski özünü vurur tülkülüyə. Əmr verir xəfiyələrə dövlət idarələrindəki bütün yekə güldanları güdsünlər. Siqaret kötüklerini güldanlara sancanları nəzarətə götürsünlər. Siyahını əldə edincə Bjezinski keçir əməliyyatın ikinci hissəsinə. Deşifrə edilmiş bu agentlərə ilk dezinformasiyalarını ötürərək rəsmi Moskvani barmaqına dolayır. Sonralar fransız jurnali "Nuvel Observator"a 1998-ci ildə verdiyi müsahibədə o, bu oyunbazlığını görür necə xatırlayır: "3 iyul 1979-cu il tarixdə biz Ağ Evdə qərar qəbul eddik ki, əfqan mücahidlərinin si-

güdüb həmişə. ABŞ maraqlarına deyil, transmilli, qlobalist güclərin maraqlarına xidmət edib.

MÖCÜZƏLƏRİ: Amerika-nı dəniz səyyahı Kristofor Kolumb açsın, Avrasiya qitəsinin dünya siyasi xəritəsinə məhz Zbiqnev Bjezinski həkk edib. O, Avrasiyanı dünyanın mərkəzi nöqtəsi-yəni "Hartland" sayırdı. Hesab edirdi bu qitənin bir açarı Polşa ilə Ukraynadadır, bir baş-

qa açarı Əfqanıstanda, əsas açarı isə... məhz Azərbaycandır.

Məhz buna görə 90-cı illərdə ABŞ dövləti Bjezinski Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəməri üzrə öz xüsusi nümayəndəsi elan edir. Mətbuata verdiyi bir müsahibəsində o bu barədə belə deyib: "SSRİ çökdükdən sonra Avrasiya ərazisində Rusiya tərəfindən nəzarətsiz qalmış nəhəng təbii sərvətlər mövcuddur. Bu "qara dəliklər" biz mütəq, hökmən öz xeyrimizə işlətməli idik. Qərbdən, mən eyni vaxtda həm də "BP-Amoka"nın məsləhətçisi idim, həm də "Freedom House"un. Avrasiya ölkələrinin maddi sərvətlərini dəyərləndirmək, razılıq, bir başqa məsələdir, insan azadlığı şkalasını bu ölkələrdə təyin etmək isə bir başqa məsələ. Nə isə...mən bu müşkülü birtəhər həll etməyi bacardım".

Bakıya-Avrasiya qitəsinin kilid şəhərinə, daha dəqiq desək paytaxtına 90-cı illərdə Bjezinski bir dəfə deyil, üç dəfə səfər edib. Heydər Əliyevin ABŞ-a səfərini şəxsən özü hazırlayıb. Sonralar Bakıda çap edilmiş "Dünyanı heyretləndirən insan" kitabında Bjezinski o vaxtkı xatirələrini bu cür xatırlayır: "Heydər Əliyev barədə hələ "Soyuq müharibə" illərindən xeyli informasiyaya malikdim. SSRİ-nin bu aparıcı siyasi fiquru çox ağır çəkiliydi. Deyirdilər o, həttə bir gün Sovet Kommunist Partiyasının birinci katibi seçiləcək.

Əliyevlə canlı təmasım ölkəniz müstəqillik əldə etdikdən sonra baş tutdu. O vaxt Moskva Bakıya təzyiq edirdi

neft kəmərinə Rusiya ərazisindən keçirsin. Biz Əliyev ilə birgə buna qarşı idik. Bakıya bir dəfə öz həyat yoldaşımı getmişdim. Görüş zamanı Heydər Əliyev həyat yoldaşımın diqqətini özünə cəlb etməyi bacardı. Bunu özüm üçün xüsusi barometr sayıram".

Yadda saxlayın-Bjezinski-nin həyat yoldaşı Emiliya Beneş heykəltəraş kimi çox məşhurdur. Heykəltəraşların baxışa, zövqü isə razılışın, sadə ol-

ya, o cümlədən Azərbaycana, Salvador Dali kimi, təkçə yerdən deyil, göydən də baxmağı bacarıb. Bilib ki, dünyanı tən ortadan bölən meridian xətt - adına "Haushoffer qövsü" deyilən yarıq, Rusiya-Azərbaycan-İranın həm hava, həm quru ərazisini birləşdirir. Bircə saatlığa bu dəhlizi qapat, vəssalam, Şərqdən-Qərbə, Qərbdən-Şərqə gedən bütün aviasiya trafiki anında pozulacaq. İndi NATO təyyarələri bu xəttin ancaq Azərbaycan hissəsindən ötürüb öz uzaq hədəflərinə - Əfqanıstana yetişə bilirlər. Amma bir gün Azərbaycan bu dəliyi bağlasa, görün, nə baş verər bütün dünyada? Ara qızıqar, məzhəb itər. NATO qalar yana-yana. Şərqdən Qərbə, Qərbdən Şərqə bircə addım belə ata bilməz. Dünyada, bir görün, nə qədər silkelənmələr baş tutar?"

Bjezinski Azərbaycan marağı inanın məhz bu siri-xuda ilə əlaqəli olub. O, bu qövsü görüb. Mənasını dəyərləndirib. Azərbaycanı bu siri coğrafiyanın "kilid ölkəsi" adlandırır.

2010-cu ilin yanvarında mən bu "Haushoffer qövsü" mövzusunda uzun fasilədən sonra yenidən dünya mətbuatına gətirib, strateji araşdırma mərkəzlərini əməlli-başlı silkelədim. "Requnum" informasiya mərkəzinin saytında çap etdiyim "Haushoffer qövsü" məqaləmlə gündəmi ələ aldım. Məqaləm bir çox dərjələrdə, saytlarda təkrar-təkrar çap edilərək dünya ictimaiyyətinin, xüsusən Rusiya, Kreml analitiklərinin, hərbiçilərinin marağına səbəb oldu. Zarafət etməyin, bu qeopolitik xəritə Bakı-Ceyhandan sonra Azərbaycanın dünyaya təqdim etdiyi növbəti yeni qeopolitik layihə idi. Bu hər iki fərqli layihədə Azərbaycan əsas kilid ölkə, Avrasiyanın açarıdır.

Qisası, siyasətin şahmat taxtası üzərində bir gün mən də öz at gedişimi etmişəm. Diksindirmişəm bu vaxt qocaman Bjezinski, yaxud...nə isə... heç milçək olub yanından ötməmişəm? Hə... bunlar başqa məsələdir. Əsas odur ki, bir gün biz də Bjezinski-nin şahmat taxtası üzərində öz at gedişimizi etmişik.

İndi biz bu böyük siyasətin böyük şahmat ustasını itirdik. Mən bir dəfə bu şahmat taxtası üzərində öz gedişimi edib ləzzətini duymuşam. Bjezinski-dən sonra da biz bu şahmat oyununda öz müstəqil növbəti gedişlərimizi edəcəyik.

BJEZİNSKİ İLƏ ŞAHMAT OYUNUM: Bjezinski dünya-

ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin bölgəyə budəfəki səfəri maraqlı və həssas bir dönmə təsadüf edir. Söhbət Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında müharibə riskinin heç vaxt olmadığı qədər artması ilə bərabər, daha bir mühüm gəlişmədən gedir.

Bu da ondan ibarətdir ki, vasitəçilər regiona yetişər-yetişməz Azərbaycan və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Naxçıvanda növbəti birgə taktiki hərbi təlimləri başlayıb. Tiflis yaxınlığında isə xüsusi təyinatlı qüvvələrin iştirakı ilə üç qonşu ölkənin - Gürcüstan, Türkiyə və Azərbaycanın ortaq hərbi manevrləri davam edir.

Yeni həmsədrələrin səfəri bu hərbi təlimlərin fonunda reallaşmaqdadır. Bundan əlavə, vasitəçilər İrəvanda ikən Türkiyə Quru Qoşunlarının baş komandanı, ordu generalı Saleh Zeki Çolakın Bakı səfəri diqqətdən yayınmayıb. Türkiyəli general Azərbaycanın müdafiə naziri Zakir Həsənovla görüşüb. Görüşdə iki qarşıdaş ölkənin silahlı qüvvələri arasında hərbi əməkdaşlıq və döyüş təcrübəsi mübadiləsi ilə bağlı müzakirələr aparılıb, hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığı daha da genişləndirməyin zəruriliyi xüsusi qeyd olunub.

Azərbaycan və Türkiyə arasında hərbi sahədə əlaqələrin daha da dərinləşməsinin, o cümlədən iki ölkə arasında, həmçinin Gürcüstanla birgə davam edən üçlü hərbi təlimlərin şübhəsiz ki, Qarabağ məsələsinə bilavasitə təsir var. Bu, əslində elə vasitəçilərə bir xəbərdarlıq mesajıdır ki, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ məsələsində tək deyil və ərazilərimizin Ermənistan tərəfindən ilhaqı ilə heç vaxt barışmayaacaq, eyni zamanda ərazilərin azad edilməsi üçün güc variantı hər an işə düşə bilər.

Belə bir mesajın verilməsi həm də ona görə yerinə düşür ki, nəhayət, həmsədrələr regionda müharibə ehtimalının nə dərəcədə böyük olduğunu ciddiyyə alıb da, sülh danışıqlarının konstruktiv məcrada bərpasına səylər göstərsinlər. Bundan ötrü isə ilk növbədə İrəvanı "başla salmaq", ağıla gətirmək tələb olunur, nəinki işğalçı ilə işğala məruz qalan tərəfə bərabər gözlə baxmaq taktikasını davam etdirmək.

Bu yanlış taktika atəşkəs dövründə artıq bir dəfə - ötən ilin aprelində ağır hərbi texnika vasitələrinin iştirakı ilə kifayət qədər böyük hərbi toqquşmaya gətirib və böyük müharibəni çox çətinliklə dayandıрмаq mümkün olub. Növbəti dəfə belə cəhdlər nəticəsiz qal bilər. O üzdən nə qədər gec deyil, sülhün alternativini hesab olunan müharibənin gündəmdən çıxması üçün təcili gərəkən addımlar atılmalıdır.

Bu xüsusda Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun status-kvonu dəyişməyin zəruriliyi barədə son açıqlaması bir daha həmsədrələrin diqqətini vəziyyətin kritikliyinə yönəltməklə yanaşı, sülh danışıqlarını intensivləşdirmək imperativi qarşısında qoyur.

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövcud sənəd üzərində danışıqları davam etdiririk". Bunu Azərbaycanın baş diplomatı Estoniyanın xarici işlər naziri Sven Mikserlə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib. Nazir bildirib ki, Sankt-Peterburq görüşündə, aprel 29-da Moskva görüşündə də eyni sənəd üzərində danışıqlar aparılıb.

"Həmin sənədə əsasən münaqişənin həlli istiqamətdə irəliləməyin yollarını müzakirə etdik. Biz istəyirik ki, danışıqlar substantiv olsun. Azərbaycanın mövqeyi bəllidir. Status-kvo-nu dəyişməyin vaxtı çatıb. Prezidentlər və həmsədrələr də deyir ki, status-kvo qəbul edilməlidir", - deyərək qeyd edib.

Məsələ də ondadır ki, status-kvonu kim və necə dəyişəcək. Əgər status-kvo indiki münaqişə ətrafında hazırkı durumun daha da pisləşməsi yönündə olacaqsa, daha doğrusu, dolayısı ilə işğal rejiminin uzanmasına, qanuni torpaqlarımızda ikinci saxta erməni dövlətinin yaradılmasına xid-

Vasitəçilərin səfəri fonunda ortaq təlimlər: Bakı və Ankaranın mesajı

Azərbaycan ərazilərinin azad edilməsi üçün güc variantı hər an işə düşə bilər; status-kvonu dəyişməyin vaxtı çatıb, ancaq onu kim və necə dəyişəcək?..

mət edəcəksə, yəni Azərbaycanın ərazi bütövlüyü üçün daha böyük təhlükə kəsb edəcəksə, təbii ki, Bakı heç vaxt bununla razılaşmayacaq və belə danışıqlarda iştirak etməyəcək.

Qıscası, Azərbaycana sırf status-kvonun formal dəyişməsi də lazım deyil. Əsas hədəf - konfliktin müstəsna olaraq, beynəlxalq hüquq normaları və BMT sənədləri əsasında, ədalətli həllinə kurs götürülməsidir. Yoxsa ki, status-kvonu Azərbaycan ordusu dəyişməli olacaq. Müharibə isə bütün tərəflər üçün, xüsusən də işğalçı tərəf üçün böyük itkilər və dağıntılar deməkdir. Eyni zamanda vasitəçi ölkələrin bölgədəki maraqları ciddi zərər görə bilər.

Bu arada təmas xəttindəki gərginlikdən NATO da narahat olmağa başlayıb.

"NATO-ya üzv bütün ölkələr Cənubi Qafqaz regionunda silahlanmanın artmasından narahatdır". Bu sözləri Ermənistan səfərdə olan NATO baş katibinin Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionu üzrə xüsusi nümayəndəsi Ceyms Appaturay deyib (APA). Onun sözlərinə görə, belə vəziyyət siyasi gərginliyə səbəb olur. "Bildiyiniz kimi, NATO-ya üzv iki ölkə - ABŞ və Fransa Minsk Qrupunun həmsədrələridir. Onlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli prinsipi-nə sadıqdırlar. Bu sahədə al-yansın mövqeyi aydındır. Biz

gərginliyin azaldılması, hərbi fəaliyyətlərin səviyyəsinin məhdudlaşdırılması və sülh prosesinin aparılmasını istəyirik".

Şimali Atlantika blokunun təmsilçisi regionda təhlükəsizlik məsələsini yaxından izlədiklərini də söyləyib: "Hazırda NATO ölkələri arasında narahatlıq kifayət qədər yüksəkdir. Bu yaxınlarda bu ərazidə toqquşmalar baş verib, kəskin bəyanatlar səsləndirilib, xəsarət alanlar olub. NATO birbaşa prosesə cəlb olunmayıb. Bizim mövqeyimiz Minsk Qrupuna kömək etməkdir. NATO tərəflər və Minsk Qrupu həmsədrələri tərəfindən problemin sülh yolu ilə həlli istiqamətində atılan addımlara kömək göstərməyə davam edəcəkdir".

Əlavə edək ki, eyni narahatlıq vaxtaşırı digər beynəlxalq qurumların rəsmiləri tərəfindən də səslənir. Amma əfsuslar olsun ki, nəticə - sülh prosesində real dönüş hələ ki gözə dəymir. Bunun da əsas səbəbi konfliktin həllinə cəlb olunmuş iki superdövlət - Rusiya və ABŞ-in vasitəçi dövlətlər kimi öz missiyalarını yerinə yetirməyə tələsməməsi, münaqişənin ədalətli həllinə maraq göstərməməsi, daha betəri, hətta təcavüzkar gizli-aşkar rəğbət bəsləməsidir.

Demək, müharibə faktoru öz aktuallığını saxlayır. Demək, Azərbaycan öz hərbi

qüdrətini və döyüş təcrübəsini həm də NATO üzvü Türkiyənin sayəsində daha da artırmaqda ən doğru yolu tutub. Müharibə Azərbaycanın istəyi deyil. Ancaq əgər onu işğalçı istəyəcək və həmsədrələr də buna indiki kimi biganə qalmaqda davam edəcəksə, onda onu - müharibəni mütəlak alacaqlar.

"Həmsədrələr bölgədədir, ancaq yeni heç nə yoxdur". Musavat.com xəbər verir ki, bu sözləri sosial şəbəkədə yerləşdirdiyi videoçarxda politoloq Elxan Şahinoğlu deyib. Siyasi şərhçi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində heç bir irəliləyişin olmamasını indiki dönmədə təhlükəli hesab edib.

"Həmsədrələrin bölgəyə səfərində iki məqsədləri var: atəşkəsə daim riayət olunması və prezidentləri qısa müddətdə görüşdürmək. Onlar bu il martın sonlarında bölgəyə səfər etmişdilər və apreldə savaşa başlaya biləcəyindən qorxurdular. İndi də vəziyyətin gərginləşməsindən narahatdırlar. Bu qorxudan qurtulmağın bir yolu var: o da mərhələli həll planını Ermənistan qəbul etməkdir. Bu baş verməyənədək isə atəşkəs pozulacaq, çünki status-kvo Azərbaycanın maraqlarına cavab vermir" - politoloq bildirib.

O qeyd edib ki, həmsədrələr ikinci məqsədlərinə də çatmayacaqlar: "Əgər danışıqlarda irəliləyiş və yeni ele-

mentlər yoxdursa, prezidentlərin görüşünə də ehtiyac yoxdur. Artıq ilin yarısı keçib, ötənlik gözləntilər də özünü doğrultmadı. Böyük dövlətlər Ermənistan hakimiyyətinə təzyiq etmək istəməsələr də, narahatlıqları var. Bu narahatlıqla bağlı iki faktor diqqət çəkir. Estoniyanın xarici işlər naziri Azərbaycana rəsmi səfər edib və mətbuat konfransında belə bir fikir işlədib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hərbi yolu ilə həlli yoxdur. Azərbaycan isə status-kvonu qəbul etmir və dəyişməsinə tələb edir. Status-kvo da danışıqlarla dəyişmir. Demək, status-kvonu dəyişməyin yeganə yolu var və onu da avropalı nazirlər inkar edirlər. NATO-dan da bir açıqlama gəldi ki, alyans Dağlıq Qarabağ ətrafında vəziyyətin gərginləşməsindən narahatdır. Yəqin, həm hiss edirlər, həm də kəşfiyyət məlumatları var ki, yay aylarında vəziyyət yenidən gərginləşə bilər. Bunun üçün də ciddi əsaslar var".

Ekspert birinci səbəb kimi danışıqlar prosesində heç bir irəliləyişin olmamasını göstərir: "İkincisi, Ermənistan tənqibatlarını davam etdirir. Ona görə də toqquşma ehtimalı artır və bunun qarşısını almaq üçün məhz bu cür açıqlamalar verirlər. Bu açıqlamalarla münaqişənin həllini sürətləndirmək mümkün deyil. Real fəaliyyət lazımdır, ancaq çox təəssüf ki, biz də böyük dövlətlərin əməlinə bunu görmürük".

Hacı Zeynalabdin Tağıyev, Novxanı kəndi, Saray və Ceyranbatan qəsəbəsində yaşayan 2-7 yaş aralığında olan 119 uşağın zəhərlənməsi 1 həftədir ki, gündəm mövzusu olaraq qalır. Hamı uşaqların konkret olaraq nədən zəhərləndiklərinin açıqlanmasını gözləyir. Dövlət qurumlarından isə birmənalı cavab yoxdur. Bu müddət ərzində zəhərlənmənin rotavirus infeksiyasından baş verdiyi haqda məlumat verilib. Rotavirusun uşaqların bədəninə hansı yolla düşməsi isə birmənalı şəkildə bilinmir.

Səhiyyə Nazirliyinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzindən verilən açıqlamalarda qeyd olunur ki, rotavirusun zəhərlənən uşaqların bədənində su ilə düşməsinə ehtimal edirlər. **Mərkəz rəsmisi İmran Abdullayev** deyir ki, xəstələrin evlərində sorğular aparılıb, qəbul etdikləri qidalarla maraqlanıblar: "Həmişə ona gətirib çıxarır ki, biz gəlib rotavirusun sudan yayılması ehtimalının üzərində dayanmışıq".

Mərkəz rəhbəri virusa yoluxmanın mağazadan alınan keyfiyyətsizət, süd məhsulları və digər qidalardan baş verməsi ehtimalını yoxlamadıqlarını deyir: "Keyfiyyətsiz etdən hazırlanan kolbasa bişir və o zaman tərkibində mikroorqanizmlər qala bilməz. Bu halda kolbasanın tərkibində rotavirus qala bilməz. Yəni bu hadisə bağçada baş versəydi, biz həməm qidadan şübhələnərdik".

"Azərsu" ASC isə rotavirusun su ilə yayılmasını təsdiqləmir. "Yeni Müsavat" əməkdaşının suallarını cavablandıran ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Cəbrayılı deyir ki, ASC-nin nəzarətindəki şəbəkədə suyun keyfiyyətində heç bir kənarlaşma yoxdur: "Araşdırmaşığı ki, xəstəxanaya aparılan

uşaqların yaşadığı əraziyə 3 fərqli mənbədən su verilir. Şollar su kəməmindən, 2-ci Bakı kəməmindən və Ceyranbatan su anbarından həmin ərazi su ilə təmin olunur. Əgər iddia olunduğu kimi, rotavirus su ilə yayılıbsa, deməli, hər 3 mənbə rotavirusla çirklənib. Bu halda yalnız bir ərazidə yaşayanlar deyil, digər ərazilərdə yaşayanlar da həmin virusa yoluxmalı idilər. Deyirlər ki, suya guya kanalizasiya suyu qarışmış. Əgər əraziyə 1 mənbədən su verilsə idi, haradasa bunu qəbul etmək olardı. Fakt odur ki, əraziyə 3 fərqli mənbədən, istiqamətdən su verilir. Əgər rotavirus suda olsaydı, Bakıya qədər yayılırdı. Məsələn, Şollar mənbəyindən Bakıya çəkilmiş su Tağıyev qəsəbəsinə, Müşfiqabad qəsəbəsinə, Xırdalanın bir hissəsinə, Sulutəpəni keçməklə Yasamal su anbarına tökülür və Bakı şəhərinə paylanır. Rotavirus suda olsaydı, bu ərazilərdə də yayılırdı".

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Liya Bayramova mətbuata verdiyi açıqlamasında bildirib ki, qan analizləri nəticəsində uşaqlarda rotavirus infeksiyası aşkar edilib.

Rotavirusların əsasən məişət əlaqələri nəticəsində

Kütləvi zəhərlənmə dövlət qurumlarını qarışdırıb

Virusun yayılması yolu haqda birmənalı rəy verilmir; ekspert "məsələ ciddi araşdırılmalıdır" deyir

çirklə ellər, yaxşı yuyulmamış qidalar, su vasitəsilə fekal-oral yolla yoluxmasına baxmayaraq, bəzi hallarda virus hava-damcı yolu ilə də yayıla bilər.

İçməli su anbarlarının mühafizəsi ilə bağlı "Trend"-in suallarını cavablandıran **təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Elmar Nuraliyev** də bu məsələnin insanların həyatı və təhlükəsizliyi üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edib. Ekspertin sözlərinə görə, su hövzələri və su anbarlarının təhlükəsizliyi, mühafizəsi

ilə bağlı Azərbaycanda kifayət qədər qanunvericilik aktları var.

Ekspert bildirib ki, insanların təhlükəsizliyi üçün su anbarlarının mühafizəsi xüsusi diqqət tələb edir: "Bu prosesdə hər hansı sanitariya epidemioloji qaydanın pozulması insan həyatı üçün təhlükəyə səbəb ola bilər. Məsələn, su anbarına hansısa zərərli kimyəvi maddənin düşməsi insanlar arasında kütləvi təhlükəyə səbəb ola bilər. Ona görə su anbarlarının ekoloji durumu, sanitariya epidemi-

oloji normaları və hidrotexniki və sutəmizləyici qurğuları da im yoxlanılmalıdır".

Su anbarlarının qapısı həmişə bağlı olmalı və buna xüsusi nəzarət olunmalıdır. Hər hansı su anbarının qapısının nəinki açıq, hətta zədəli olması içməli suya müəyyən heyvan, həşərat və ya külək, hava yolu ilə zərərli bitkilərin düşməsinə səbəb ola bilər. Bu da çürümə nəticəsində suda hansısa zərərli maddələr yaradar ki, həmin sudan istifadə edən əhəlinin həyatına təhlükə yaranar".

E.Nurəliyev deyir ki, Azərbaycanda içməli su anbarları aidiyyəti mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən yüksək təhlükəsizliklə qorunur: "Bizdə su anbarlarının ətrafında yaşillıq zolağı var, ətrafda işıqlandırma sistemi və səslə qoruyucu vasitələr quraşdırılıb. Bununla yanaşı, su anbarının ərazisini müşahidə edən nəzarət kameraları da var ki, həmin kameralarla anbarlara ciddi nə-

zarət olunur. Buna görə də bu virusun su anbarlarından yayılması ehtimalı sıfır faizə yaxındır. Ola bilər ki, mərkəzi su anbarlarından içməli su hansısa qəsəbəyə verildikən paylayıcı anbara vurulur. Məsələn, Ceyranbatan Su Anbarından içməli su hansısa yaşayış məntəqəsinə verilən paylayıcı anbara vurulur. Əgər zəhərlənmə də həmin ərazidə baş veribsə, həmin anbarı yoxlamaq daha məqsədəuyğun olar. Ola bilər ki, həmin anbarın ağzı açıq qalıb, düzgün mühafizə olunmayıb və suya hansısa bir maddə qarışmış. Ola bilər ki, həmin anbarda hansısa qaydaya əməl olunmayıb. Çünki virus əsasən bir yaşayış məntəqəsində baş verir. Əgər mərkəzləşdirilmiş anbardan olsaydı, bu hadisə daha bir neçə yaşayış məntəqəsində baş verərdi. Buna görə də paylayıcı anbar yoxlanılmalı, məsələ ciddi araşdırılmalıdır".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Türkiyədəki zəlzələ Azərbaycanda təkrarlana bilməz - seysmoloqlar

Mütəxəssislərə görə, Azərbaycan üçün belə ehtimal yoxdur və 9-10 bal gücündə təkanlara tab gətirəcək binalar tikilir...

Iyunun 12-də Türkiyənin Egey dənizində güclü zəlzələ baş verib. İzmir, Bursa, Çanaqqala, Təkirdağ, İstanbulda hiss edilən zəlzələnin 6,2 bal gücündə olduğu bildirilir. Zəlzələnin İzmir şəhərində 6,96 km dərinlikdə baş verdiyi bildirilir. Təkanlar Lesbos adasında dağıntıya səbəb olub.

Bəs Türkiyədəki yeraltı təkanlar Azərbaycandakı zəlzələ ocaqlarını da oyada bilərmi? Əgər Türkiyədəki kimi zəlzələ baş versə, dağıntı və tələfat ola bilərmi?

Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetirmişli ölkəmizdə bununla bağlı hansısa narahatçılığa əsas görmədiyini dedi: "Yaxın müddəti götürdükdə Azərbaycanda Türkiyədəki kimi zəlzələ olma ehtimalı yoxdur. Bölgələrdə isə seysmoloji ocaqlarda fon səviyyəsində olan təkanlar baş verir. Ümumilikdə son 6 ay ərzində 2-3 minə yaxın təkan qeydə alınıb ki, bunların əksəriyyəti fon səviyyəsindədir. Hansı ki, güclü aktivlik görsənir. Yeni nəşə bir əsas vermir ki, deyək ki, hansısa bölgədə güclü zəlzələ ehtimalı olsun. Zəif təkanlara gəlincə, bu, hiss olunanda biz məlumat veririk. Bu yaxınlarda Gürcüstan ərazisində zəlzələ baş vermişdi və bu, Balakən, Qazağa yaxın hissələrdə də hiss edilmişdi. Amma təhlükəli deyildi. Türkiyədə və ya başqa yerdə baş verən zəlzələ bizim zəlzələ ocaqlarını oyada bilməz".

Ekoloq Telman Zeynalov yer kürəsində iki nəhəng zəlzələ ocağının olduğunu dedi: "Dünyanın hansısa nöqtəsində zəlzələ baş versə, bu, o demək deyil ki, Azərbaycana da toxunacaq. Yer kürəsində iki

nəhəng zəlzələ ocağı var: biri cənub bölgəsində, digəri də şimaldadır. Hər ikisi Azərbaycandan yan keçir. Buna görə də Yer kürəsinin cənub bölgəsində zəlzələ baş versə, bu, o demək deyil ki, şimal bölgəsinə

gəlib çıxa bilsin. Bizim mütəxəssislərimiz digər mütəxəssislərə nisbətən güclüdür. Zəlzələ baş vermədən 2-3 saat qabaq camaata xəbər verə və onları təhlükəsiz bir yere çıxarda bilərlər. Yəni orada heç bir qorxu yoxdur. Bundan başqa, bizdə 9-10 bal güc zəlzələyə tab gətirə bilən binalar tikilir. İnsanların hazırda narahatlığına əsas yoxdur. Kimə ola bilər ki, camaatı qorxudur. Amma buna əsas yoxdur. Bu işə cavabdeh olan müvafiq qurumlar bu barədə işləyirlər. Bu qurumlarda da güclü mütəxəssislər oturur. Zəlzələ ilə bağlı mütəxəssislərimiz çox güclüdür".

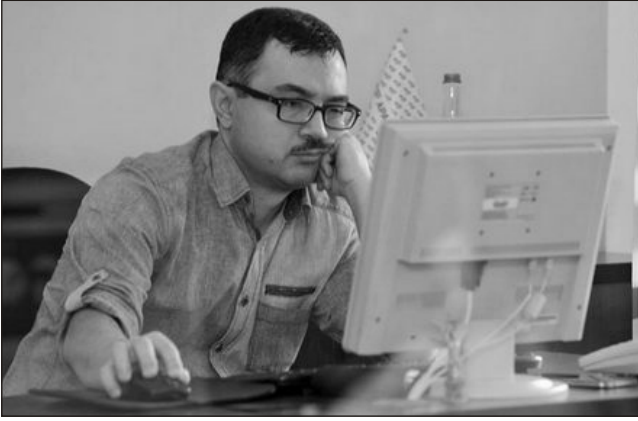
Ekoloq Azərbaycanda 22 minə yaxın kiçik zəlzələ baş verdiyini bildirdi: "Azərbaycan, ümumiyyətlə, seysmik zona hesab edilir. Burada 22 minə yaxın xırda zəlzələlər baş verir. 2000-ci ildə Bakıda 6,8 gücündə zəlzələ olmuşdu. Amma heç dağıntı olmamışdı. Türkiyədə 6,2 bal gücündə zəlzələ baş verib, ne qədər dağıntı olub. Çünki oradakı binalar xırda binalardır. Hər kəs özü üçün bina tikib və zəlzələnin gücünü hesablamayıblar. Ancaq nəhəng binalar tikəndə zəlzələnin gücü hesablanır".

Qeyd edək ki, dünyada 2 seysmik qurşaq var. Alp-Himalay qurşağı və Sakit okean qurşağı. Yer qabığının dərinliklərində toplanan potensial enerjinin təsiri ilə Yer səthinin ani vaxt ərzində titrəməsinə zəlzələ deyilir. Zəlzələlər əmələ gəlmə şəraitinə görə 2 yerə ayrılır: vulkanik mənşəli zəlzələlər (vulkan püskürməsindən) və tektonik mənşəli zəlzələlər (litosfer tavalarının sərhədindəki daxili gərginlikdən). Zəlzələ 12 ballıq Rixter şkalası ilə ölçülür. 10 dəqiqə davam edən 7 ballıq zəlzələ 25000 TNT-nin eyni vaxtda partlamasına bərabərdir. 10 ballıq zəlzələ 100/km-i 32 saniyəyə qət edir. Dərinlik xüsusiyyətinə görə zəlzələlər 4 qrupa bölünür. Səth zəlzələləri (hiposentr 10 km-ə qədər dərinlikdə yerləşir); normal zəlzələlər (hiposentr 10-60 km dərinlikdə yerləşir); dərinlik zəlzələləri (hiposentr 60-300 km dərinlikdə yerləşir); çox böyük dərinlikli zəlzələləri (hiposentr 300-700 km dərinlikdə yerləşir).

Yer kürəsində baş verən zəlzələlər daha çox səth və normal zəlzələlərdir. Çox böyük dərinlikli zəlzələlər adətən Sakit okean "Odlu qövsü"ndə baş verir. Zəlzələ ocağı nə qədər dərindirsə, dalğaların təsir etdiyi ərazi də bir o qədər geniş olur.

□ **Günəl MANAFLI**

Prezident kimi fəaliyyətə başladığı gündən baş qalmaqallardan açılmayan Donald Tramp ilk dəfə hökumət komandasını bir araya toplayıb. Ağ Evdə keçirilən toplantıda Tramp komandasının bütün üzvləri iştirak edib. Toplantıda diqqət çəkən başqa bir detal isə komandasının Trampa həddən artıq iltifat göstərməsi, onu tərifləməsi olub.

Məsələ burasındadır ki, Tramp son zamanlar yenidən sıxışdırılır, hətta öten gün ilk dəfə ona qarşı məhkəmə iddiası qaldırıldığı haqda xəbərlər yayılıb. Belə bir vaxtda Trampın komandasını toplaması diqqət çəkir. Belə görünür, ABŞ prezidenti komandasının onun ətrafında, ona sadıq olduğunu nümayiş etdirməyə və əngəlləri aşmağa çalışacağı mesajını vermək istəyib.

Siyasi şərhçi Şahin Cəfərinin fikrincə, ABŞ dövlət aparatı Trampı sıxmaqda davam edəcək, çünki yeni prezidenti hələ də qəbul etmir: "Andiçmə mərasimindən bu yana Donald Trampın prezidentlik fəaliyyətini belə ifadə etmək olar: iqtidar oldu, amma müqəddir ola bilmədi. Yeni bir tərəfdən o, çox geniş səlahiyyətlərə malik olan prezidentlik institutunun başındadır, amma digər tərəfdən, bu səlahiyyətlərdən tam mənası ilə istifadə edərək öz planlarını həyata

ta keçirməkdə çətinlik çəkir. ABŞ-ın 1787-ci il tarixli Konstitusiyasında dövlətin qurucu ataları tərəfindən "checks and balances" prinsipinə əsaslanan hakimiyyət bölgüsü müəyyən edilib. Hakimiyyətin üç qolu bir-birindən həm ayrılır, həm də bir-birini məhdudlaşdırıcı, tarazlaşdırıcı mexanizmlərə malikdir. Tramp dövründə məhkəmə və qanunverici hakimiyyət qollarının icra qoluna nəzarətə-dici və məhdudlaşdırıcı təsiri daha çox müşahidə olunur. Bunun səbəbi aydındır: ilk dəfədir ki, sistemə yad bir şəxs ali icra hakimiyyətinin rəhbəri vəzifəsini tutub".

Ekspert deyir ki, Tramp öz hərəkətləri ilə bilərəkdən və ya bilməyərəkdən həm yazılı qanunlara, həm də ölkədə onillər boyu formalaşmış siyasi ənənələrə, sistemin oyun qaydalarına zidd davranışlar sərgiləyir, onları sınağa məruz qoyur: "Belə məqamlarda sistemin qo-

Vaşinqtonda Trampın ciddi rəqibləri var

Şahin Cəfəri: "Bugünkü şərtlər daxilində impiçment real görünür, amma..."

ruyucu mexanizmləri işə düşür və prezidenti öz səlahiyyət çərçivəsinə geri qayıtmağa məcbur edir. Məhkəmə hakimiyyətinin burada rolunu xüsusi qeyd etmək lazımdır".

Ş.Cəfəriyə görə, Merilend ştatının və Kolumbiya dairəsinin baş prokurorlarının Trampa qarşı məhkəmə iddiası qaldırması, eləcə də Rusiya işi ilə bağlı araşdırmalar onun üçün ciddi təhlükədir: "Prokurorlar prezidentin biznes fəaliyyətindən ayrılmağı və hələ də öz şirkətlərinin fəaliyyətinə nəzarət etdiyi, həmin şirkətlərin isə xarici dövlətlərlə əməkdaşlıqdan pul qazandığını və bunun Konstitusiyaya zidd olduğunu əsas götürüblər. Şerti olaraq "Russiagate" adlandırılan məsələ üzrə xüsusi prokurorun təyin olunması faktını da əslində sistemin Trampı sıxışdırması kimi qiymətləndirmək olar. Bu fakt - Federal Təhqiqatlar Bürosunun sabiq rəhbəri Robert Müllərin "Rusiya işi" üzrə xüsusi

prokuror təyin olunması - ciddi hadisədir və Trampın necə dəyərlər, yuxulardan qaçır. Təsədüfi deyil ki, prezidentin hazırda Mülləri kənarlaşdırmağın yollarını axtardığı barədə məlumatlar yayılıb. Qanunverici hakimiyyət də işə-sapa yataz prezidentin "tormozlanması"na öz töhfəsini verir. Hazırda Konqresin hər iki palatası Rusiya məsələsi üzrə təhqiqatı davam etdirir. Xüsusən Senatın kəşfiyyət komitəsi bu sahədə çox fəaldır, çünki orada respublikaçı sədrlə onun demokrat müavini arasında həmrəylik və işbirliyi mövcuddur, onlar ardıcıl dinləmələr keçirirlər".

Ş.Cəfərinin sözlərinə görə, bu məsələdə indi Konqresin hər iki palatası və eləcə də demokratlar və respublikaçılar Trampa qarşı müxalif mövqə sərgiləyir: "Tramp qanunvericilik təşəbbüslərini Nümayəndələr Palatasının üzvləri və senatorlarla razılaşdırmaq üçün xeyli əziyyət çəkməli olur. Eyni

zamanda prezidentin tabeliyindəki icra hakimiyyətinin - bürokratik aparatın içində də dövlət başçısına müqavimət var. Məsələn, Rusiyaya qarşı sanksiyaların zəiflədilməsi cəhdinə Dövlət Departamentinin aparatı ciddi müqavimət göstərib. ABŞ-ın Rusiya-Ukrayna münaqişəsi başda olmaqla, bir çox istiqamət üzrə ənənəvi dövlət siyasətinin bu gün də davam etməsində Dövlət Departamentinin bürokratlarının rolu böyükdür. Əlbəttə ki, Pentaqon və kəşfiyyət strukturlarını da ənənəvi siyasətin qoruyucusu qismində qeyd etmək lazımdır".

Bütün bunların fonunda indi əsas sual Trampın hakimiyyətdən kənarlaşdırılmasının mümkün olub-olmamasıdır. Ş.Cəfəri: "Bu təhlükə "Domokl qılıncı" kimi Trampın başı üzərində asılı qalmaqda davam edir. Amma impiçment üçün çox ciddi hüquqi və siyasi əsaslar olmalıdır. Sabiq FBI direktoru

Ceyms Kominin ifadələrinə görə impiçment üçün nə dərəcədə əsas yaratdığı məsələsində mübahisələr gedir. Trampın həqiqətən FBI-nin apardığı təhqiqata mane olmağa çalışdığı barədə iddiaların sübuta ehtiyacı var. Sübut olmasın da epizod üzrə impiçmentin gerçəkləşməsi mümkün deyil. Amma xüsusi prokuror öz təhqiqatında bu epizodu da araşdıracaq. Əgər Robert Müllərin istintaçı nəticəsində istər bu məsələ, istərsə də Trampın yaxın çevrəsinin Rusiya ilə gizli sövdələşmələri barədə dəlillər əldə edilərsə, onda impiçment ehtimalı ciddiləşəcək. Impiçment həm də siyasi məsələdir və burada bir çox amil rol oynayır. Məsələn, prezidentin xalq arasındakı nüfuzu, reytingi bu baxımdan çox önəmlidir. Yəni bugünkü şərtlər daxilində impiçment real görünür, amma hadisələr o qədər sürətlə inkişaf edir ki, vəziyyət hər an dəyişə bilər".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin yeni mərhələsi nə vəd edir?

Elxan Şahinoğlu: "Amerika Azərbaycanı seçim qarşısında qoymaz"

Donald Trampın gəlişindən sonra ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində yeni mərhələnin başlayacağı ilə bağlı deyilənlər getdikcə özünü büruzə verməyə başlayır. Mayın 28-də Respublika günü və ondan bir həftə sonra XXIV Beynəlxalq "Xəzər Neft və Qaz-2017" sərgi və konfransı ilə əlaqədar Trampın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə göndərdiyi təbrik məktublarında bu özünü açıq şəkildə göstərdi.

Ağ Ev sahibi ölkəsinin Azərbaycanla əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə və əməkdaşlığın genişləndirilməsinə ciddi önəm verdiyini bildirdi. Bu məktublardan sonra iqtidaryönlü mətbuat orqanlarında Azərbaycan-Amerika əlaqələrinin əvvəlki prezident Barak Obama dövründən fərqli olaraq düzəldiyi, əlaqələrin getdikcə daha da genişləndiyi barədə yazılara tez-tez rast gəlməkdəyik. Başlanan yeni mərhələnin ölkəmiz adına müsbət təhvil verəcəyi vurğulanır.

Politoloq Elxan Şahinoğlu ABŞ-ın Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına çatdırılmasında maraqlı olduğunu söylədi: "Donald Tramp ABŞ prezidenti seçilməzdən

öncə Rusiya ilə münasibətləri normalaşdıracağını vəd edirdi. Hələ ki bu alınmır. Əksinə, münasibətlərdə sualların sayı artır. Tramp Rusiya siyasətində Konqresin, Pentaqonun və Mərkəzi Kəşfiyyət İdarəsinin mövqeyini nəzərə almaq məcburiyyətindədir. Bu qurumlar isə Rusiya ilə yaxınlaşmanın əleyhinədir. Bu arada ABŞ-Rusiya münasibətlərinin hazırkı vəziyyəti Azərbaycana nə vəd edir sualı aktuallaşır. Bir neçə il əvvəl Rusiya-Türkiyə münasibətləri gərgin idi və bu, Azərbaycanın maraqlarına cavab vermirdi. İndi də ABŞ-Rusiya münasibətləri gərgindir. Bu da Azərbaycanın maraqlarına cavab vermir. Rusiya və

ABŞ Azərbaycana tərəfdaş ölkələr sayılır. Amerika Azərbaycanı seçim qarşısında qoymaz, məsələn, deməz ki, "ya biz, ya Rusiya". Ancaq Rusiya bizi belə bir seçim qarşısında qoya bilər. Bu, Moskvanın ənənəvi siyasətinə uyğundur. Məsələn, Azərbaycan ordusu 2016-cı ilin aprelində işğal altındakı torpaqlarda Ermənistan ordusuna qarşı hərbi əməliyyata başladığında rusiyalı rəsmilər və

ekspertlər dedilər ki, guya Cənubi Qafqazda vəziyyətin gərginləşməsi Türkiyənin planıdır və Azərbaycanı da müharibəyə guya Ankara təhrik edib. Çünki o dövrdə Rusiya-Türkiyə münasibətləri hələ normalaşmamışdı və prezidentlər hələ barışmamışdılar. Ona görə də Türkiyəni hədəf götürmək üçün istənilən bəhanədən istifadə edirdilər. Eləcə də növbəti müharibə başlasa, Moskva bu dəfə də Amerikanı hədəf seçərək deyəcək ki, Azərbaycanı müharibəyə Vaşinqton təhrik edib. Amerika Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına çatdırılmasında maraqlıdır. Bu isə Rusiyadakı müxtəlif mərkəzlərin maraqlarına cavab vermir. Donald Tramp Azərbaycanın ünvanına xeyli isti mesajlar göndərib. Bu, rəsmi Bakını sevindirir. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Trampın Səudiyyə Ərəbistanındakı çıxışını yüksək qiymət-

ləndirib. Çünki Tramp həmin çıxışında vurğuladı ki, Amerika başqa ölkələrin daxili işlərinə və Azərbaycanı da müharibəyə qarışmayacaq. Rəsmi Bakı isə hər zaman məhz bu məsələdə şikayətlənib, Vaşinqtona işarə edərək Amerikanın Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmasından narahat idi. Rəsmi Bakı Barak Obama administrasiyasının bu siyasətindən narazı idi. İndi isə rəsmi Bakı durumun dəyişəcəyinə ümid edir. Bu ümidləri doğruldacaq Donald Trampın İlham Əliyevə göndərdiyi son iki məktub əsas göstərilir. Amerika prezidenti ilk məktubunu 28 may Respublika günü münasibətilə göndərdi. Həmin məktubda İlham Əliyevə Azərbaycanın ünvanına çox isti mesajlar yer almışdı. Bu məktubdan bir həftə sonra Donald Tramp İlham Əliyevə növbəti məktubunu göndərdi. Trampın Bakıda keçirilən 24-cü Beynəlxalq Neft və Qaz Sərgisinin rəsmi açılış mərasimi

mi ilə əlaqədar ünvanladığı məktubda da oxşar isti cümlələr yer almışdı: "ABŞ Cənub Qaz Dəhlizini dəstəkləyir"; "ABŞ sizinlə işləməyə hazırdır"; "ABŞ Azərbaycanla birgə həyata keçirilən layihələrə böyük önəm verir"; "Azərbaycanın inkişafını, enerji təhlükəsizliyinin qorunması yönündə səylərini dəstəkləyirəm".

Politoloq Trampın Azərbaycana göndərdiyi təbrik mesajlarındakı isti məqamların nədən qaynaqlandığına toxundu: "Məktubdakı isti mesajlar ondan xəbər verir ki, Tramp administrasiyası Azərbaycanın bölgədə oynadığı rola müsbət qiymət verir. Donald Tramp həm də biznesmandır və demək, onu Azərbaycan kimi ölkələrə əməkdaşlıqdan əldə olunaacaq siyasi və iqtisadi qazanc da maraqlandırır. Buna görə də rəsmi Bakı ümid edir ki, Donald Tramp administrasiyası Barak Obama administrasiyasından fərqli olaraq, Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmayacaq. Bu, Bakı ilə Vaşinqton arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafına dəstək verə bilər. Rəsmi Bakının Vaşinqtondan ən böyük gözləntisi yaxın illərdə İlham Əliyev ABŞ-a rəsmi səfərə dəvət etməsi olacaq. Buna baxmayaraq, Bakı çalışacaq ki, Azərbaycan-Amerika münasibətləri Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə zərər verməsin. Ancaq məsələ burasındadır ki, Rusiyadakı siyasi mərkəzlər özəri Azərbaycanla münasibətlərdə problemlər yaradırlar. Bunlardan haqqında ən çox danışıları Ümumrusiya Azərbaycanlılar Konqresinin qeydiyyatının ləğvidir".

□ **Cavansir ABBASLI**

Əcnəbilər Bakıdan ev alır

İran vətəndaşlarının və ərəblərin Azərbaycan mənzil bazarına marağı artır

Dünyada turizm imkanları geniş olan əksər ölkələrdə, o cümlədən Türkiyədə iqtisadiyyatın əsas dayaqlarından biri də daşınmaz əmlak sektorudur. Qardaş ölkədə yalnız vətəndaşlar deyil, xaricilər də mənzil və torpaq almağa maraq göstərirlər. Artıq ölkəmizdə də xarici vətəndaşların mənzil alması halları artıb. Əgər əvvəllər Rusiya və İran vətəndaşı olan soydaşlarımız mənzil almağa üstünlük verirdilərsə, indi iranlılar və ərəblər də Bakıda və bölgələrdə mənzil əldə etməyə can atırlar.

Bəs görsən, xaricilərin ölkəmizdə mənzil əldə etməsinin hansı şərtləri var? Hansı hallarda onlara məhdudiyət qoyula bilər?

Bu tendensiyanın iqtisadiyyatımız üçün faydası nədir?

Bu sualı cavablandırın mənzil məsələləri üzrə ekspert Nüsrət İbrahimov bildirdi ki, istənilən yerli və xarici vətəndaş Azərbaycanda mənzil ala bilər: "Mənzillərin alınması ilə bağlı heç bir problem yoxdur. Məhdudiyət yalnız torpaq sahələrinin xarici vətəndaşlara satılması ilə bağlıdır. Heç bir xarici Azərbaycanda torpaq mülkiyyətçisi ola bilməz, yalnız icarəyə götürə bilər. Lakin xaricilərin mənzil alması, istənilən sektora investisiya yatırması ilə bağlı problem yoxdur. Bu tendensiyanın artması ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrinə müsbət təsir edir. Xaricilərin

Azərbaycanın mənzil sektoruna maraq göstərməsi ölkəyə pul axınının təminatçısı kimi görünür. Onlar ölkəyə valyuta gətirirlər, bu da daşınmaz əmlak bazarında pul kütləsinin artmasına gətirib çıxarır. Nəticədə bu pullar tikinti sektoruna yönəlir və o sektoru canlandırır. Təbii ki, bu yaxşı bir haldır. Xarici vətəndaşlar Azərbaycanda mənzil aldıqdan sonra biznes sektoruna da öz təsirlərini göstərirlər".

N. İbrahimov vurğuladı ki, bu tendensiyanın daha da güclənməsi üçün bəzi şərtlər yerinə yetirilməlidir: "İlk növbədə turizm sektoru inkişaf etməlidir. İkincisi, qanunvericilik bazası liberallaşdırılmalıdır. Təhsil sektoru inkişaf etməlidir ki, xarici tələbələr gəlib burada təhsil almağa üstünlük versinlər və mənzil almağa tələbat yaransın. Biznes mühiti liberallaşmalıdır, heç bir məhdudiyət olmamalıdır ki, xaricilər buraya investisiya qoymağa maraqlı olsunlar. İnfrastruktur maksimum inkişaf etməlidir".

Xaricilərin torpaq mülkiyyətçisi olmasına əksər ölkələrdə qadağa qoyulduğunu deyən ekspert bunun siyasi səbəblərinin olduğunu bildirdi: "Dünya ölkələrinin 90 faizinin qanunvericiliyində bu maddə var. Bu qanunun mahiyyəti odur ki, xarici vətəndaş torpaq sahəsi alırsa, artıq heç kim onun mülkiyyətinə toxuna bilməz. Bu isə dövlət içində dövlət qurmaq deməkdir. Ona görə də xarici vətəndaşın torpaq almaq hüququna əksər ölkələrdə məhdudiyət qoyulur".

Məsələyə münasibət bildiren hüquqşünas Müzəffər Baxış da əcnəbilərin Azərbaycanda mənzil sahibi olması ilə bağlı hüquqi şərtləri sadaladı. Bildirdi ki, əcnəbilərin Azərbaycanda mənzil alması ilə bağlı hər hansı problem yoxdur: "Torpaq haqqında" Qanuna görə, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər mənzil əldə edə bilməzlər. Ancaq torpaqdan başqa istənilən növ daşınmaz əmlak ala bilərlər. Məsələn, hər hansı bir xaricinin qohumu Azərbaycan vətəndaşdırsa, və rəsəlik qaydasında ona 50

sot torpaq qalıbsa, bizim qanunvericiliyimizə görə, 1 il müddətində həmin xarici vətəndaş torpağını özgeninkiləşdirməlidir. Həmçinin bu qanuna əsasən əcnəbilər Azərbaycanda heyət evi ala bilməz. Çünki həmin ev hansısa torpaq üzərində tikilir, o evə çıxarış verilir və həmin evin altındakı torpaq da xüsusi mülkiyyətə daxil olur. Bu baxımdan, əcnəbi heyət evi ala bilməz".

"Həmçinin Torpaq Məcəlləsində də əcnəbilərin torpaq mülkiyyətçisi olması qadağan edilir"- deyən hüquqşünas diqqətə çatdırdı ki, əcnəbilər torpaq sahələrini yalnız icarə hüququ əsasında əldə edə bilərlər: "Torpaq Məcəlləsinin 48.3-cü maddəsinə görə, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər, xarici hüquqi şəxslər, beynəlxalq birliklər və təşkilatlar, habelə xarici dövlətlər Azərbaycan Respublikasında torpaq sahələrini yalnız icarə hüququ əsasında əldə edə bilərlər. Həmin məcəllənin 49.4-cü maddəsində isə qeyd edilir ki, xarici hüquqi və fiziki şəxslərə torpaq sahələrinin və rəsəlik, bağışlama və ipoteka əqdli nəticəsində keçən mülkiyyət hüququ bir il müddətinə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun özgeninkiləşdirilir. Xarici hüquqi və fiziki şəxslər torpaq sahəsi üzərində olan mülkiyyət hüququnu qanunvericiliyə uyğun özgeninkiləşdirmədikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə torpaq sahəsini bu məcəllədə nəzərdə tutulmuş qaydada məcburi satın alır".

Azərbaycanda 30 yeni şəhər yarana bilər

"Hazırda Abşeron iqtisadi rayonunda olan qəsəbələrin sayı 69-a çatır. Onlardan 59-u Bakı şəhəri ətrafında, 8-i Abşeron rayonunda yerləşir, 2-si isə Sumqayıta tabədir". APA-nın xəbərinə görə, bunu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Coğrafiya İnstitutunun Azərbaycanın əhalisi və sosial inkişafı coğrafiyası şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, coğrafiya elmləri doktoru Zakir Eminov "Azərbaycanda torpaq idarəçiliyində kadastr və coğrafi informasiya məlumatlarından istifadənin elmi əsasları" mövzusunda elmi-praktik seminarında deyib.

Onun sözlərinə görə, Bakı şəhəri ətrafında yerləşən 4 qəsəbədə əhalinin sayı 50 min nəfərdən çoxdur. Elmi işçi qeyd edib ki, Qaraçuxur qəsəbəsində 84,5 min nəfər, Bakıxanov qəsəbəsində 73,7 min nəfər, Binə qəsəbəsində 55,3 min nəfər, Rəsulzadə qəsəbəsində 52,5 min nəfər əhali yaşayır: "Regionda 14 qəsəbənin əhalisi 20-50 min nəfər arasında, 12 qəsəbənin əhalisi 10-20 min nəfər arasındadır. Xızı rayonunda Altağac, Giləzi və Şurabad qəsəbələri vardır. Abşeron iqtisadi rayonunun kənd məskunlaşmasına Abşeron və Xızı rayonlarında yerləşən 20-yə yaxın kənd məntəqəsi aiddir. Bu məntəqələrdə 43,7 min nəfərə yaxın əhali yaşayır".

Z.Eminov vurğulayıb ki, əhalinin regionlardan olan miqrasiyası, nizamsız, qeyri-qanuni və plansız məskunlaşma qəsəbələrdə əhalinin həddən artıq çoxalmasına, məntəqələrin ərazicə genişlənməsinə gətirib çıxarır: "Bu isə əhalisinin sayı 10 min nəfərdən çox olan qəsəbələrə şəhər statusu verilməsini gündəmə gətirir. Belə vəziyyətdə 30-a qədər qəsəbəyə şəhər statusu verilməsi tələb olunur. Qəsəbələrin şəhər statusu alması onların sonrakı mərhələdə də inkişafına, ərazicə genişlənməsinə imkan verəcək. Bu isə regionda əlavə problemlər, regionların inkişaf səviyyəsində olan fərqlərin artması deməkdir".

İzrail ənənəsi əsasında özəl tibbi sahədə 20 illik təcrübə! XƏSTƏLİKDƏN ƏZAB ÇƏKƏN İNSANLARA ƏSASƏN KİŞİLƏRƏ! DİQQƏT!!! AXIRINCI ŞANS!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnoz təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmaybsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi keyfiyyətli müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenoması. Prostatitlər; Qipertrofiya və ya Atrofiya
- * Cinsi zəiflikdən tam impotensiyədək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gəcəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və ya spermada qan;
- * Spermanın azalması və itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi və balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) inkişafdan qalması;
- * Hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq (kişi və qadınlarda);
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları; Enurez
- * 50 yaşdan sonra oynaqlarda və onurğada baş verən qeyri travmatik ağrılar və hərəkət çətinlikləri;
- * Seksual inamsızlıq, gərginlik və qorxu nevrozları.Yuxu pozğunluqları
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar. Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Artıq bir müddətdir ki, "Maşın-şou" gündəmi zəbt edib. Adətən tanınmış sənətçilərin, şou-biznes nümayəndələrinin qatıldığı verilisdə mütəmadi olaraq qalmaqalların, ilginç olayların şahidi olurduq.

Xatırladaq ki, oyunda sona qalan üç nəfər artıq finalda sayılır. Bu andan etibarən şouda final şərtləri qüvvəyə minir: finalçılar günün çox hissəsini maşından ayrılmadan, ayaq üstə, yuxusuz və digər fizioloji tələbatlarını ödəmədən keçirir. Bu məqamda yalnız mənən deyil, fiziki cəhətdən də güclü olan şəxs maşına sahib olur.

Maraqlıdır, jurnalistlər üçün də belə bir şou keçirilsəydi, kimlər iştirak etmək istərdi?

Tanınmış köşə yazarı Zamin Hacı "Maşın şou"nu səviyyəsiz veriliş adlandırdı: "Sözün düzü, bu şou haqqında anlayışım yoxdur. Sadəcə, bilirəm ki, belə bir veriliş var. Yəqin ki, mən belə bir şouda iştirak etməyəm. Çünki ümumiyyətlə, maşını sevmirəm və əldə etmək də istəməyəm, belə bir arzum yoxdur. İkinci tərəfdən, televiziyanı sevmirəm. Xüsusən də indiki halda yerli televiziyalarda iştirak etmək mənasızdır. Əlbəttə, sosial bir alət olaraq cəmiyyətin problemlərini çatdırmaq, müzakirə baxımından televiziya önəmlidir. Lakin bizdə bundan istifadə olunmur. Bu cür mənasız şouların intellekt, sosial bir əhəmiyyəti yoxdur. Mənim ələmdə əlini maşının üzərinə qoyub, onun uğrunda mübarizə aparmaq geri zəkallığın əlamətidir. Kimse mənə izah etsin ki, o verilişin mənası nədir? Və nəyin sınanması gədir? Aqlını gerək itirərsən ki, bir otaqda bir neçə nəfərlə əlini

maşının üstünə qoyub mübarizə aparasan və bunu şou adlandırasan. Axı bunun nəyi şoudur? Bu, çox primitiv, mənasız, çox səviyyəsiz bir şeydir".

Tanınmış jurnalist-yazar Həmid Herişçi isə sorğumuzda bu cür münasibət bildirdi: "Şouda iştirak edən hər kəsə hörmətlə yanaşıram. Hesab edirəm ki, şou müasir həyat təzahürüdür, həyatın bir şəklidir. Yeni onu inkar etmək olmaz. Jurnalistlər də orda iştirak edə bilərlər. Çünki müasir xəbərləşmə növüdür. Qeyd edirəm ki, "Maşın-şou" cəmiyyətə çox güclü mesajlar verir. Mən şounun aparıcısı Murad Dadaşovu Azərbaycanın ən peşəkər şou-biznes rejissoru, aparıcısı sayıram". **H.Herişçi şouda iştirak edə biləcəyindən də danışdı:** "Qatıla bilərim, sadəcə, mənlilik deyil. Çünki saçımı artıq ağartmışam. Fikrimcə, orada daha gənc adamlar iştirak etməlidir. Biz isə sadəcə, xeyir-dua verə bilərik".

Jurnalist Seymur Verdizadə isə övladlarına bu tip verilişlərə baxmağı qadağan etdiyini dedi: "Şou adamı olmadığım üçün hansısa şouda iştirak etməyim mümkün deyil. Üstəlik, jurnalistlərin iştirakı ilə hansısa şounun təşkil olunmasına da inanmıram. Jurnalistlər quru adamlardır, onlar efrədə "oyun" çıxarmağı bacarmazlar. Şou özlərini sənət adamı hesab edənlərin yeridir. Hərçənd ki, orta iştirak edənlərin yarışın-

Tanınmış jurnalistlər "Maşın-şou"ya qarşı

Media əhli layihədə jurnalistlərin iştirakını qeyri-mümkün sayır, çünki...

dan çoxunun əsl sənətdən xəbəri yoxdur. "Maşın-şou" müəyyən auditoriyası olan proqramdır. Bu cür verilişlər telekanala külli miqdarda vəsait gətirir. Amma mən bu kimi verilişlərin efrədə açmasının qəti əleyhinəyəm. Çünki həmin maşının ətrafına toplanmış insanların gündə 2 saat evlərimizə soxulmağa ixtiyarı yoxdur. Verilişdə iştirak edən, özünü sənət adamı kimi cəmiyyətə sınıyan adamlar var ki, bizə qonaq gəlsələr, mən onları qapıdan içəri buraxmaram".

"Avropa.info" xəbər saytının direktoru Ruslan Bəşirli isə veriliş qumara bənzətdi: "Açıq, o veriliş izləmirəm. Heç vaxt da bu tipli verilişləri izləməmişəm. İştirak məsələsinə gəlincə, mənə, bu, bir qumardır. Qumar da ki dinimizə görə ha-

ramdır. Mən özüm şəxsən iştirak etməyəm".

APA informasiya agentliyinin əməkdaşı Cavid Zeynallı da şounu izləmədiyini dedi: "Düzü, "Maşın-şou"nu izləmirəm. Şouda baş verən hadisələrdən ancaq saytlar vasitəsilə xəbər tuturam. Dünyəni yoldaşım deyir ki, yarışmadan könnüllü gedən, imkansız iştirakçılar üçün yol açanlar da var. Yaxşı addımdır. Hərçənd inanmıram belə şeylər təşkilatçıları razı salsın. Onları da başa düşmək olar, çünki bunun adı şoudur, oyundur və nə qədər qalmaqal, dava-dalaş çox olsa, layihəni o qədər baş tutmuş saymaq olar. O ki qaldı jurnalistlərin iştirakına, ciddi jurnalist, təbiətən təvazökar, sakit olan bir qələm əhli orda baş çıxara bilməz. Ümumiyyətlə, iştirak etməz. Yəqin ki, şoudan yazanlar qatılacaq. Buna normal baxıram və heç

bir qəbahət görmürəm. Mən bu yarışmada iştirak edə bilmərəm. Buna nə vaxtım, nə həvəsim, nə də səriştəm var".

Qafqazinfo.az saytının əməkdaşı Elvin Elxan da jurnalistlərin belə bir şouda iştirak edə biləcəyinə inanmadığını bildirdi: "Bu, ümumi götürəndə maraqlı bir şoudur. Orada baş verənlər iştirakçının səviyyəsinə və intellektinə asılıdır. Yeni bəzən ictimaiyyət qınayır ki, bayağı şoudur, süni qalmaqallar var və s. Amma sizə deyim ki, efr hər zaman gərgin bir atmosferdir. Bunun üstünə həvəcan, işıqlar, yorğunluq daxil olursa, qalmaqal yaranır. Jurnalistlərin şouda tam olaraq iştirak edəcəyinə inanmıram, belə şey mümkün deyil. Buna prodakşının gəlirləri, sponsor və s. səbəb ola bilər. Amma sırf jurnalistlər üçün nəzərdə tutulsa, vay onda insanların halına. Bu arenanın üzvləri qalmaqalda heç də geridə qalmır. Ciddi rəqəbat, qıcıq, əsəb, bir sözlə, hər şey var. Dəvət gəlsəydi, qəti qərar verməzdim".

□ **Xalidə GƏRAY**

"Formula 1" yarışlarından sonra manatın məzənnəsi dəyişəcəkmi...

Real sektorda dolların bahalaşacağı ilə bağlı narahatlıq səngimdir

Son

aylar manatın məzənnəsi sabitlik nümayiş etdirsə də, real sektorda dolların bahalaşacağı ilə bağlı narahatlıq səngimdir. Sahibkarlar hesab edirlər ki, "Formula 1" yarışlarından sonra manat ucuzlaşmağa başlayacaq və bir neçə ay içində əvvəlki pik həddə - 1.92 manat məzənnəsinə yaxınlaşacaq.

İqtisadçı ekspertlər manatın ucuzlaşmasını istisna etməsələr də, dövlət rəsmilərindən əminlik ifadə edən açıqlamalar gəlir. Son olaraq iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev deyib ki, Azərbaycanda makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, xarici şokların ölkə iqtisadiyyatına təsirinin azaldılması istiqamətində ciddi addımlar atılır. Görülən tədbirlərin nəticəsində bu ilin əvvəlindən milli valyutanın məzənnəsi möhkəmlənib. Manatın məzənnəsi sabitləşib. Milli valyutamız öz yerini tapmaqdadır.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, manatın məzənnəsinə müəyyən amillər təsir edir: "Bunlar idxal və ixrac əməliyyatları, neftin qiyməti, maliyyə bazarındakı tələb-təklif və sairidir. Hazırda manatın sabitliyi necə qorunur? İxrac və idxal əməliyyatlarında ciddi nəzarət mexanizmi həyata keçirilir. İdxalın həddindən artıq çox olmasına icazə verilmir. Azərbaycana hansı mallar lazımdırsa, onların idxalına icazə verilir. Kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafı ilə əlaqədar olaraq, ixracı daha çox üstünlük verilir. Neftin qiymətində elə bir ciddi azalma yoxdur. Bu mənada gələcəkdə də manatı qoruyub

saxlamaq olar. Ancaq burada bir məsələ var ki, Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı ön plandadır. Cənab prezident tərəfindən bu məsələ önə çəkilib. Bu sektorun inkişaf etdirilməsi üçün müəyyən investisiyalar, vəsait yatırılmalıdır. Real sektoru vəsait olmadan inkişaf etdirmək olduqca çətin-

dir. Ona görə də elə etmək lazımdır ki, biz manatı müəyyən səviyyədə qoruyub saxlamaq istəyirik, problem yaratmaq istəmiriksə, tələb və təklif uyğun gəlsə, qeyri-neft sektoruna da diqqəti artırmaq lazımdır. Oraya vəsait qoymaq lazımdır ki, 2017-ci ilin yekunlarında bizim ümumi daxili məhsulumuz

zün həcmində artım olsun. Müsbət göstərici ilə ili başa vuraq, ötən il olduğu kimi, mənfəi rəqəmlə başa vurmayaq. Bu məsələlər tənzimlənməlidir. Maliyyə Sabitliyi Şurası yaradılıb və o şurada bu məsələyə mütəmadi baxırlar. Nə etmək lazımdır ki, manat bundan sonra bahalaşmasın. Bizi narahat edən əsas məsələ real sektorun inkişafıdır. Bu sektora investisiya qoyulmalıdır. Ancaq efr investisiya qoyulsa, dövrüyyə vəsait daxil olsa, bu, manatın məzənnəsinə də müəyyən qədər təsir edə bilər".

Deputat onu da qeyd etdi ki, dollarla bağlı dünyada da vəziyyət birmənalı deyil, müəyyən fərziyyələr irəli sürürlər: "ABŞ hökumətinin apardığı siyasət, FED-in faiz dərəcəsinə müəyyən qədər artırması ehtimalı və sair amillər gələcəkdə manatın məzənnəsinə təsir göstərə bilər. Hesab edirəm ki, hələlik manatın məzənnəsinə qoruyub saxlamaq mümkündür".

Hökumətin turistlərdən valyutani ucuz almaq məqsədilə manatın məzənnəsinə sabit saxlaması iddiasına gəlincə, V. Əhmədov qeyd etdi ki, turist hər zaman var və manatın məzənnəsi bu amilə bağlı deyil: "Stabilitiyi qoruyub saxlamaq, maliyyə bazarlarında müəyyən qədər sabitlik yaratmaq lazımdır. Yerli sahibkarlar üçün müəyyən qədər normal şərait yaratmaq baxımında, manatı mümkün qədər sabit saxlamaq vacibdir. Ancaq burada real sektorun inkişafını da diqqətdən qaçırmamaq lazımdır, son-

dan iqtisadiyyatda problem yaranmasını".

İqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu isə manatın gələcək məzənnəsinin hökumətin bazarla müdaxilə edib-ətməməsindən asılı olacağını bildirdi: "Formula 1" yarışları ərəfəsində və ondan sonrakı dövrdə, yeni yaxın müddət ərzində manatın məzənnəsində ciddi dəyişikliklər gözlənilir. Manata təsirlər avqust ayından başlayaraq güclənə bilər. Yeni dərs ilinin başlanması ilə manata təzyiqlər arta bilər və ilin sonuna kimi davam edə bilər. Belə olan halda təbii ki, Azərbaycanın valyuta bazarında dollara tələbat artacaq. Amma bu tələbat artımını biz bazar alətləri ilə uyğunlaşdıracağıq, yoxsa bazara inzibati müdaxilə olacaq - bunu demək çətindir. Bu amillər məzənnə dəyişikliyini müəyyən edəcək. Əgər bazara heç bir inzibati müdaxilə olmayacaqsa, bazanın tələbi ilə dolların və avronun manata olan təsiri müəyyən olunacaqsa, o zaman manat ucuzlaşmağa məhkumdur. Yox, əgər yenə də əvvəlki kimi Mərkəzi Bank əlində olan vasitələrlə bazara müdaxilə edəcəksə, manatın məzənnəsinin stabilləşdirilməsi istiqamətində bazara əlavə valyuta çıxaracaqsa, o halda manatın məzənnəsinə indiki səviyyədə qoruyub saxlamaq mümkün olacaq. Bu, Mərkəzi Bankın və Neft Fondunun mövcud ehtiyatlarının xərclənməsi və daha çox vəsaiti valyuta bazarı vasitəsilə reallaşdırmasından asılı olacaq".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 127 (6741) 14 iyun 2017

Balıqlara baxmaq sağlamlığa faydalıdır

Balıqları izləmək, sadəcə, estetik zövq deyil, eyni zamanda üzən canlılara baxmaq sağlamlıq üçün faydalıdır. Bahqların orqanizmə rahatladıcı, sakitləşdirici təsiri şübhəsizdir. Bununla bağlı araşdırma aparən alimlər bu nəticəyə özləri də təəccübləniblər.

Plimut və Ekseter universitetlərindən olan britaniyalı alimlər maraqlı bir təcrübə keçiriblər. Onlar insanların Milli Dəniz Muzeyini ziyarət etməsindən sonra fiziki və psixi vəziyyətlərinin necə dəyişdiyini izləyiblər. Ziyarətçilərdə ürək ritminin və arterial təzyiğin azalması müşahidə olunub. Onlar özlərini sanki meditasiya seansından çıxmış kimi hiss ediblər. Hər kəsdə əhval-ruhiyyə yüksəlib, insanlar akvarium olan zallardan balıqların heyranlıqla, sakitliklə izləyərək və xoşbəxt halda çıxıblar. Ziyarətçilər nə qədər çox balıq seyr etsələr, özlərini bir o qədər yaxşı hiss ediblər.

Alimlər bu fikrə gəliblər ki, akvarium balıqlarını seyr etmənin insanlara təsir gücündən geniş şəkildə istifadə etmək lazımdır. Artıq bəzi stomatoloji kabinetlərdə, xəstəxanaların qəbul şöbələrində, ticarət mərkəzləri, kino-teatr, restoranlar kimi insanların sıx olduğu məkanlarda akvariumların quraşdırılması kimi praktika mövcuddur. Bəzi psixonevroloji xəstəxanalar var ki, orda akvariumlardan dərman preparatları ilə birlikdə sakitləşdirici vasitə kimi istifadə olunur. Bu metodun geniş tətbiq olunması çox faydalı ola bilər. Bu, böyük şəhərlərdə yaşayan insanlarda stress səviyyəsinin azalmasına və psixi sağlamlığın güclənməsinə öz töhfəsini verir.

Villa qiymətinə it damları

“Colonial Villa Grand”, “Roman Imperial Mansion”, “Spanish Palacio”, “Colonial Villa”... Bunlar dəbdəbəli, lüks villaların stilləri yox, it damlarının adlarıdır.

Milli.az "Daily Mail"ə istinadən bildirir ki, həmin it damlarının hər birinin minimal qiyməti 215 min dollardır.

Yeni normal, hətta lüks villa qiymətinə satılan bu damlar, sadəcə, it üçün nəzərdə tutulub.

Damlar kondisioner, isitmə, daxili və xarici işıqlandırma, televizor, habelə səsli xəbərdarlıq sistemləri ilə təchiz olunub.

Londondakı “Hecate Verona” şirkəti bu damları milyonçulara təklif edir.

Ekstravaqant it damlarının hazırlanmasında ən keyfiyyətli

və bahalı inşaat metariallarından, o cümlədən məşhur Karrar marmərindən istifadə olunub.

Hər damdakı yüzlerle mini-atür detallar tanınmış ustaların əl işləridir. Damlar itin yataq və qonaq otaqlarından ibarətdir.

Dünyanın fantastik festivalları

Festivallar mədəniyyətin inkişafında son dərəcə mühüm rol oynayır. Dünyada bir çox festival növü var. Onların sırasında dini, yaxud mövsümi festivallara da rast gəlinir.

Festival hər il 5 yanvar-5 fevral tarixlərində keçirilir. Xarbin şəhəri Çinin şimal-şərqində yerləşir və Xeylunzyan əyalətinin paytaxt şəhəridir. Hər il bu şəhərdə qar və buz festivalı keçirilir. Festival ilk dəfə 1985-ci ildə keçirilib. İllər keçdikcə bu sadə festival çoxsaylı tədbirlərlə müşayiət olunan beynəlxalq səviyyəli festivala çevrildi. Festivalın əsas obyektləri isə buzdən hazırlanmış heykəllərdir. Axsam saatlarında heykəllər rəngbərəng işıqlarla işıqlandırılır.

Yeni Orlean şəhərində hər zövqə uyğun çoxsaylı tədbirlər, o cümlədən dünyaca məşhur “Mardi Gras” paradı keçirilir. Parad dünyanın ən böyük şousudur. Parad zamanı onlarla insan məşhurlar kimi geyinərək Yeni Orleanın və onun ətraf ərazilərinin küçələrində gəzişirlər. İlk dəfə karnaval 1856-cı ildə keçirilib. Onun mənşəyi isə qədim Roma imperiyası dövrünə gedib çıxır.

Karnaval böyük ehtimalla Venesiyanın ən məşhur bayramı hesab olunur. Karnaval zamanı şəhərə Yer kürəsinin bütün guşələrindən turistlər gəlir. Karnaval çərçivəsində raqs gecələri, konsertlər, paradlar və digər maraqlı tədbirlər keçirilir. İlk dəfə Venesiyaya karnavalını 1162-ci ildə keçirməyə başlayıblar.

Karnaval zamanı şəhərin küçələrində maraqlı geyim və maskalarda olan insanlara, eləcə də aktyor, akrobat və müğənnilərə rast gəlmək mümkündür.

Fənərlər festivalı - qədim Çin ənənəsidir. Xan sülaləsinin (e.ə III əsrdə) hakimiyyəti illərindən başlayaraq Yeni il şənliklərini Fənərlər festivalı ilə yekunlaşdırırdılar. Fənərlər festivalı şən və rəngarəng bayramdır. Bu bayramda minlərlə insan bədr gecəsində yanan fənərlərlə küçəyə çıxır.

Başı telefona qarışan kişini buğa buynuzuna aldı

Əlindəki iPad-la ətrafı çəkən kişi ona yaxınlaşan buğanı görməyib. Buğa bu adamı buynuzuna keçirib yıxıb, sonra öldürmək istəyib.

Milli.az "El Mundo"ya istinadən bildirir ki, olay Portuqaliyanın Terşeyra adasında, ənənəvi "Touradas a corda" bayramında yaşanıb. Bu bayram zamanı buğalar şəhər küçələrinə buraxılır, adamlar isə iribuynuzluların önündən qaçır.

QOÇ - Ciddi işlərin həllinə həvəs göstərməyin. Əks təqdirdə sizə mane olanlar tapılacaq. Yaxşı olar ki, əsas diqqətinizi istirahətə yönəldəsiniz. Ürəyiniz istəsə, qonaq getmək də olar.

Qoroskop (14 iyun) **Səbuhi Rəhimli**

BUGA - Ümumi çalarlarına görə uğurlu gün hesab etmək olar. Qarşılıqlı münasibətlərdən tutmuş əməli fəaliyyətə qədər hər şey zövqünüzə uyğun olacaq. Uzaq səfərə çıxmağa, qonaq getməyə dəyər.

ƏKİZLƏR - Bürcünüzün ən aktiv dövrü olduğundan göstərilən müddətdə uğurlu anlarınız çox olacaq. Odur ki, gün ərzində canfəşanlıqlarınızı daha da artırmalısınız. Axsama yaxın sürprizlər mümkündür.

XƏRÇƏNG - Fəaliyyət zəminində uğurlarınız mümkündür. Bunun üçün ilk növbədə işgüzar sövdələşmələrinizin sayını artırmalısınız. Amma səhhətinizi də qorunmalı, mübahisədən qaçmalısınız.

ŞİR - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə üzünüzdə düşən başlıca vəzifə ədalətli qərarlar çıxarmaqdır. Baş verən situasiyaları düzgün qiymətləndirin. Yeni qərarlar səmərə verə bilər.

QIZ - Daxili sıxıntıların xeyli azalacağı gözlənilir. İstənilən prosesdə ədalət prinsiplərindən bəhrələnin. İmkan verməyin ki, sizi aldatsınlar. Sevgidə qətiyyət göstərin.

TƏRƏZİ - Risk etməyə məhkumsunuz. Çünki mövcud ideyalarınızı gerçəkləşdirməkdən ötrü başqa yolunuz qalmayıb. İndi güzəştə getmək yalnız zərərinizə işləyər bilər. Axsam qonaq getmək maraqlı olacaq.

ƏQRƏB - Yeniliklər yolunuzu gözəylir. Rastlaşdığınız insanların əksəriyyəti qayğılarınızı sizə unutturacaq. Zamanı geri qaytarıb səhvinizi düzəltməkdənsə, real hədəflərə doğru irəliləyin.

OXATAN - Bəzi qanqaraçılıqlar gözlənilsə də, səbr nümayiş etdirməlisiniz. Əmin olmadığınız proseslər barədə qəti fikir söyləməyin. Bir sözlə, riskə getmək, mübahisə etmək, səfərə çıxmaq olmaz.

OĞLAQ - Daxili sıxıntıların artacağı mümkündür. Bu işə ətrafınızda olan insanların etibarsızlığından doğacaq. Bir tərəfdən səhhətinizdə, digər tərəfdənsə münasibətlərinizdə problemlər mümkündür.

SUTÖKƏN - Kənardan kömək olmasa, hər hansı nailiyyətə yetişə bilməyəcəksiniz. Ümumiyyətlə, təkbaşına heç bir iş görməməlisiniz. Bu gün yeganə uğurunuz ailə-sevgi münasibətlərində mümkündür.

BALIQLAR - Gərgin situasiyalarla rastlaşma ehtimalınız var. Ələlxüsus da kənar təsirlər əsəblərinizi qabarda bilər. Təmkinli olun. Səfərə çıxmaq istəyirsinizsə, bu planı saat 12-yə qədər reallaşdırın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Dünyanın ən böyük saati Moskvada quraşdırılacaq

Moskvada dünyanın ən böyük saati quraşdırılacaq. Yerli mətbuatın yazdığına görə, gələn il Rusiyada keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatı üçün kino-konsert zalının tikilməsi planlaşdırılır. Layihəyə uyğun olaraq zalın üzərində saat quraşdırılması nəzərdə tutulub.

Zalın üzərində ucaldılacaq saatin diametrinin 64 metrə bərabər olacağı barədə bildirilib. Bu göstərici isə ən maksimum olduğu üçün Ginessin rekordlar kitabına daxil ediləcək.

Səhifəni hazırladı: **GÜLTƏK**

Təsisçi: **Rauf ARİFOĞLU**
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: **yenimusavat@mail.ru**

Ünvan: **Bakı şəhəri, R.Rüstəmov küçəsi**
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: **520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)**

Redaktor:
Nazim SƏBİROĞLU
Lisensiya N: **B 114**
SAYI: **5.100**

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Artıq bir müddətdir ki, "Maşın-şou" gündəmi zəbt edib. Adətən tanınmış sənətçilərin, şou-biznes nümayəndələrinin qatıldığı verilərdə mütəmadi olaraq qalmaqalların, ilginç olayların şahidi oluruz.

Xatırladaq ki, oyunda sona qalan üç nəfər artıq finalda sayılır. Bu andan etibarən şouda final şərtləri qüvvəyə minir: finalçılar günün çox hissəsini maşından ayrılmadan, ayaq üstə, yuxusuz və digər fizioloji tələbatlarını ödəmədən keçirir. Bu məqamda yalnız mənən deyil, fiziki cəhətdən də güclü olan şəxs maşına sahib olur.

Maraqlıdır, jurnalistlər üçün də belə bir şou keçirilsəydi, kimlər iştirak etmək istərdi?

Tanınmış köşə yazarı Zamin Hacı "Maşın şou"nu səviyyəsi veriliş adlandırır: "Sözün düzü, bu şou haqqında anlayışım yoxdur. Sadəcə, bilirəm ki, belə bir veriliş var. Yəqin ki, mən belə bir şouda iştirak etməyəm. Çünki ümumiyyətlə, maşını sevmirəm və əldə etmək də istəməyəm, belə bir arzum yoxdur. İkinci tərəfdən, televiziyanı sevmirəm. Xüsusən də indiki halda yerli televiziyalarda iştirak etmək mənasızdır. Əlbəttə, sosial bir alət olaraq cəmiyyətin problemlərini çatdırmaq, müzakirə baxımından televiziya önəmlidir. Lakin bizdə bundan istifadə olunmur. Bu cür mənasız şouların intellekt, sosial bir əhəmiyyəti yoxdur. Mənim ələmdə əlini maşının üzərinə qoyub, onun uğrunda mübarizə aparmaq geri zəkallığın əlamətidir. Kimə mənə izah etsin ki, o verilişin mənası nədir? Və nəyin sınanması gədir? Aqlını gerək itirərsən ki, bir otaqda bir neçə nəfərlə əlini

maşının üstünə qoyub mübarizə aparasan və bunu şou adlandırasan. Axı bunun nəyi şouudur? Bu, çox primitiv, mənasız, çox səviyyəsi bir şeydir".

Tanınmış jurnalist-yazar Həmid Hərisçi isə sorğumuzda bu cür münasibət bildirdi: "Şouda iştirak edən hər kəsə hörmətlə yanaşıram. Hesab edirəm ki, şou müasir həyat təzahürüdür, həyatın bir şəklidir. Yeni onu inkar etmək olmaz. Jurnalistlər də orda iştirak edə bilərlər. Çünki müasir xəbərləşmə növüdür. Qeyd edirəm ki, "Maşın-şou" cəmiyyətə çox güclü mesajlar verir. Mən şounun aparıcısı Murad Dadaşovu Azərbaycanın ən peşəkər şou-biznes rejissoru, aparıcısı sayıram". **H.Hərisçi şouda iştirak edə biləcəyindən də danışdı:** "Qatıla bilərdim, sadəcə, mənlilik deyil. Çünki saçımı artıq ağartmışam. Fikrimcə, orada daha gənc adamlar iştirak etməlidir. Biz isə sadəcə, xeyir-dua verə bilərik".

Jurnalist Seymur Verdizadə isə övladlarına bu tip verilişlərə baxmağı qadağan etdiyini dedi: "Şou adamı olmadığım üçün hansısa şouda iştirak etməyim mümkün deyil. Üstəlik, jurnalistlərin iştirakı ilə hansısa şounun təşkil olunmasına da inanmıram. Jurnalistlər quru adamlardır, onlar efirdə "oyun" çıxarmağı bacarmazlar. Şou özlərini sənət adamı hesab edənlərin yeridir. Hərçənd ki, orta iştirak edənlərin yarışın-

Tanınmış jurnalistlər "Maşın-şou"ya qarşı

Media əhli layihədə jurnalistlərin iştirakını qeyri-mümkün sayır, çünki...

dan çoxunun əsl sənətdən xəbəri yoxdur. "Maşın-şou" müəyyən auditoriyası olan proqramdır. Bu cür verilişlər telekənala külli miqdarda vəsait gətirir. Amma mən bu kimi verilişlərin efirə ayaq açmasının qəti əleyhinəyəm. Çünki həmin maşının ətrafına toplanmış insanların gündə 2 saat evlərimizə soxulmağa ixtiyarı yoxdur. Verilişdə iştirak edən, özünü sənət

adamı kimi cəmiyyətə sınıyan adamlar var ki, bizə qonaq gəlsələr, mən onları qapıdan içəri buraxmaram".

"Avropa.info" xəbər saytının direktoru Ruslan Bəşirli isə veriliş qumara bənzətdi: "Açıq, o veriliş izləmirəm. Heç vaxt da bu tipli verilişləri izləməmişəm. İştirak məsələsinə gəlincə, mənə, bu, bir qumardır. Qumar da ki dinimizə görə ha-

ramdır. Mən özüm şəxsən iştirak etməyəm".

APA informasiya agentliyinin əməkdaşı Cavid Zeynallı da şounu izləmədiyini dedi: "Düzü, "Maşın-şou"nu izləmirəm. Şouda baş verən hadisələrdən ancaq saytlar vasitəsilə xəbər tuturam. Dünən yoldaşım deyir ki, yarışmadan könnüllü gedən, imkansız iştirakçılar üçün yol açanlar da var. Yaxşı addımdır. Hərçənd inanmıram belə şeylər təşkilatçıları razı salsın. Onları da başa düşmək olar, çünki bunun adı şoudur, oyundur və nə qədər qalmaqal, dava-dalaş çox olsa, layihəni o qədər baş tutmuş saymaq olar. O ki qaldı jurnalistlərin iştirakına, ciddi jurnalist, təbiətən təvazökar, sakit olan bir qələm əhli orda baş çıxara bilməz. Ümumiyyətlə, iştirak etməz. Yəqin ki, şoudan yazanlar qatılacaq. Buna normal baxıram və heç

bir qəbahət görmürəm. Mən bu yarışmada iştirak edə bilmərəm. Buna nə vaxtım, nə həvəsim, nə də səriştəm var".

Qafqazinfo.az saytının əməkdaşı Elvin Elxan da jurnalistlərin belə bir şouda iştirak edə biləcəyinə inanmadığını bildirdi: "Bu, ümumi götürəndə maraqlı bir şoudur. Orada baş verənlər iştirakçının səviyyəsinə və intellektinə asılıdır. Yeni bəzən ictimaiyyət qınayır ki, bayağı şoudur, süni qalmaqallar var və s. Amma sizə deyim ki, efir hər zaman gərgin bir atmosferdir. Bunun üstünə həyəcan, işıqlar, yorğunluq daxil olursa, qalmaqal yaranır. Jurnalistlərin şouda tam olaraq iştirak edəcəyinə inanmıram, belə şey mümkün deyil. Buna prodakşının gəlirləri, sponsor və s. səbəb ola bilər. Amma sif jurnalistlər üçün nəzərdə tutulsa, vaxtında insanların halına. Bu arenanın üzvləri qalmaqalda heç də geridə qalmır. Ciddi rəqəbat, qıcıq, əsəb, bir sözlə, hər şey var. Dəvət gəlsəydi, qəti qərar verməzdim".

□ **Xəlida GƏRAY**

"Formula 1" yarışlarından sonra manatın məzənnəsi dəyişəcəkmi...

Real sektorda dolların bahalaşacağı ilə bağlı narahatlıq səngimdir

Son aylar manatın məzənnəsi sabitlik nümayiş etdirsə də, real sektorda dolların bahalaşacağı ilə bağlı narahatlıq səngimdir. Sahibkarlar hesab edirlər ki, "Formula 1" yarışlarından sonra manat ucuzlaşmağa başlayacaq və bir neçə ay içində əvvəlki pik həddə - 1.92 manat məzənnəsinə yaxınlaşacaq.

İqtisadçı ekspertlər manatın ucuzlaşmasını istisna etməsələr də, dövlət rəsmilərindən əminlik ifadə edən açıqlamalar gəlir. Son olaraq iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev deyib ki, Azərbaycanda makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, xarici şokların ölkə iqtisadiyyatına təsirinin azaldılması istiqamətində ciddi addımlar atılır. Görülən tədbirlərin nəticəsində bu ilin əvvəlindən milli valyutanın məzənnəsi möhkəmlənib. Manatın məzənnəsi sabitləşib. Milli valyutamız öz yerini tapmaqdadır.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov

"Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, manatın məzənnəsinə müəyyən amillər təsir edir: "Bunlar idxal və ixrac əməliyyatları, neftin qiyməti, maliyyə bazarındakı tələb-təklif və sairidir. Hazırda manatın sabitliyi necə qorunur? İxrac və idxal əməliyyatlarında ciddi nəzarət mexanizmi həyata keçirilir. İdxalın həddindən artıq çox olmasına icazə verilmir. Azərbaycana hansı mallar lazımdırsa, onların idxalına icazə verilir. Kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafı ilə əlaqədar olaraq, ixracı daha çox üstünlük verilir. Neftin qiymətində elə bir ciddi azalma yoxdur. Bu mənada gələcəkdə də manatı qoruyub

saxlamaq olar. Ancaq burada bir məsələ var ki, Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı ön plandadır. Cənab prezident tərəfindən bu məsələ önə çəkilib. Bu sektorun inkişafı üçün müəyyən investisiyalar, vəsait yatırılmalıdır. Real sektoru vəsait olmadan inkişaf etdirmək olduqca çətin-

dir. Ona görə də elə etmək lazımdır ki, biz manatı müəyyən səviyyədə qoruyub saxlamaq istəyiriksə, problem yaratmaq istəmiriksə, tələb və təklif uyğun gəlsə, qeyri-neft sektoruna da diqqəti artırmaq lazımdır. Oraya vəsait qoymaq lazımdır ki, 2017-ci ilin yekunlarında bizim ümumi daxili məhsulumu-

zun həcmində artım olsun. Müsbət göstərici ilə il başa vuraq, ötən il olduğu kimi, mənfəi rəqəmlə başa vurmayaq. Bu məsələlər tənzimlənməlidir. Maliyyə Sabitliyi Şurası yaradılıb və o şurada bu məsələyə mütəmadi baxırlar. Nə etmək lazımdır ki, manat bundan sonra bahalaşmasın. Bizi narahat edən əsas məsələ real sektorun inkişafıdır. Bu sektora investisiya qoyulmalıdır. Ancaq ehtiyatlı olmaq lazımdır, dövrəyə vəsait daxil olsa, bu, manatın məzənnəsinə də müəyyən qədər təsir edə bilər".

Deputat onu da qeyd etdi ki, dollarla bağlı dünyada da vəziyyət birmənalı deyil, müəyyən fərziyyələr irəli sürürlər: "ABŞ hökumətinin apardığı siyasət, FED-in faiz dərəcəsinə müəyyən qədər artırması ehtimalı və sair amillər gələcəkdə manatın məzənnəsinə təsir göstərə bilər. Hesab edirəm ki, hələlik manatın məzənnəsinə qoruyub saxlamaq mümkündür".

Hökumətin turistlərdən valyutani ucuz almaq məqsədilə manatın məzənnəsinə sabit saxlaması iddiasına gəlincə, V. Əhmədov qeyd etdi ki, turist hər zaman var və manatın məzənnəsi bu amilə bağlı deyil: "Stabilitiyi qoruyub saxlamaq, maliyyə bazarlarında müəyyən qədər sabitlik yaratmaq lazımdır. Yerli sahibkarlar üçün müəyyən qədər normal şərait yaratmaq baxımında, manatı mümkün qədər sabit saxlamaq vacibdir. Ancaq burada real sektorun inkişafını da diqqətdən qaçırmamaq lazımdır ki, sonra-

dan iqtisadiyyatda problem yaranmasın".

İqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu isə manatın gələcək məzənnəsinin hökumətin bazarla müdaxilə edib-ətməməsindən asılı olacağını bildirdi: "Formula 1" yarışları ərəfəsində və ondan sonrakı dövrdə, yeni yaxın müddət ərzində manatın məzənnəsinə ciddi dəyişikliklər gözlənilir. Manata təsirlər avqust ayından başlayaraq güclənə bilər. Yeni dərs ilinin başlanması ilə manata təzyiqlər arta bilər və ilin sonuna kimi davam edə bilər. Belə olan halda təbii ki, Azərbaycanın valyuta bazarında dollara tələbat artacaq. Amma bu tələbat artımını biz bazar alətləri ilə uyğunlaşdıracağıq, yoxsa bazara inzibati müdaxilə olacaq - bunu demək çətindir. Bu amillər məzənnə dəyişikliyini müəyyən edəcək. Əgər bazara heç bir inzibati müdaxilə olmayacağısa, bazanın tələbi ilə dolların və avronun manata olan təsiri müəyyən olunacağısa, o zaman manat ucuzlaşmağa məhkumdur. Yox, əgər yenə də əvvəlki kimi Mərkəzi Bank əlində olan vasitələrlə bazara müdaxilə edəcəksə, manatın məzənnəsinin stabilizə edilməsi istiqamətində bazara əlavə valyuta çıxaracağısa, o halda manatın məzənnəsinə indiki səviyyədə qoruyub saxlamaq mümkün olacaq. Bu, Mərkəzi Bankın və Neft Fondunun mövcud ehtiyatlarının xərclənməsi və daha çox vəsaiti valyuta bazarı vasitəsilə reallaşdırmasından asılı olacaq".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 127 (6741) 14 iyun 2017

Balıqlara baxmaq sağlamlığa faydalıdır

Balıqları izləmək, sadəcə, estetik zövq deyil, eyni zamanda üzən canlılara baxmaq sağlamlıq üçün faydalıdır. Bahqların orqanizmə rahatladıcı, sakitləşdirici təsiri şübhəsizdir. Bununla bağlı araşdırma aparən alimlər bu nəticəyə özləri də təəccübləniblər.

Plimut və Ekseter universitetlərindən olan britaniyalı alimlər maraqlı bir təcrübə keçiriblər. Onlar insanların Milli Dəniz Muzeyini ziyarət etməsindən sonra fiziki və psixi vəziyyətlərinin necə dəyişdiyini izləyiblər. Ziyarətçilərdə ürək ritminin və arterial təzyiğin azalması müşahidə olunub. Onlar özlərini sanki meditasiya seansından çıxmış kimi hiss ediblər. Hər kəsdə əhval-ruhiyyə yüksəlib, insanlar akvarium olan zallardan balıqların heyranlıqla, sakitliklə izləyərək və xoşbəxt halda çıxıblar. Ziyarətçilər nə qədər çox balıq seyr etsələr, özlərini bir o qədər yaxşı hiss ediblər.

Alimlər bu fikrə gəliblər ki, akvarium balıqlarını seyr etmənin insanlara təsir gücündən geniş şəkildə istifadə etmək lazımdır. Artıq bəzi stomatoloji kabinetlərdə, xəstəxanaların qəbul şöbələrində, ticarət mərkəzləri, kino-teatr, restoranlar kimi insanların sıx olduğu məkanlarda akvariumların quraşdırılması kimi praktika mövcuddur. Bəzi psixonevroloji xəstəxanalar var ki, orda akvariumlardan dərman preparatları ilə birlikdə sakitləşdirici vasitə kimi istifadə olunur. Bu metodun geniş tətbiq olunması çox faydalı ola bilər. Bu, böyük şəhərlərdə yaşayan insanlarda stress səviyyəsinin azalmasına və psixi sağlamlığın güclənməsinə öz töhfəsini verir.

Villa qiymətinə it damları

“Colonial Villa Grand”, “Roman Imperial Mansion”, “Spanish Palacio”, “Colonial Villa”... Bunlar dəbdəbəli, lüks villaların stilləri yox, it damlarının adlarıdır.

Milli.az "Daily Mail"ə istinadən bildirir ki, həmin it damlarının hər birinin minimal qiyməti 215 min dollardır.

Yeni normal, hətta lüks villa qiymətinə satılan bu damlar, sadəcə, it üçün nəzərdə tutulub.

Damlar kondisioner, isitmə, daxili və xarici işıqlandırma, televizor, habelə səsli xəbərdarlıq sistemləri ilə təchiz olunub.

Londondakı “Hecate Verona” şirkəti bu damları milyonçulara təklif edir.

Ekstravaqant it damlarının hazırlanmasında ən keyfiyyətli

və bahalı inşaat materiallarından, o cümlədən məşhur Karrar marmərindən istifadə olunub.

Hər damdakı yüzlerle mini-atür detallar tanınmış ustaların əl işləridir. Damlar itin yataq və qonaq otaqlarından ibarətdir.

Dünyanın fantastik festivalları

Festivallar mədəniyyətin inkişafında son dərəcə mühüm rol oynayır. Dünyada bir çox festival növü var. Onların sırasında dini, yaxud mövsümi festivallara da rast gəlinir.

Festival hər il 5 yanvar-5 fevral tarixlərində keçirilir. Xarbin şəhəri Çinin şimal-şərqində yerləşir və Xeylunzyan əyalətinin paytaxt şəhəridir. Hər il bu şəhərdə qar və buz festivalı keçirilir. Festival ilk dəfə 1985-ci ildə keçirilib. İllər keçdikcə bu sadə festival çoxsaylı tədbirlərlə müşayiət olunan beynəlxalq səviyyəli festivala çevrildi. Festivalın əsas obyektləri isə buzdən hazırlanmış heykəllərdir. Axsam saatlarında heykəllər rəngbərəng işıqlarla işıqlandırılır.

Yeni Orlean şəhərində hər zövqə uyğun çoxsaylı tədbirlər, o cümlədən dünyaca məşhur “Mardi Gras” paradı keçirilir. Parad dünyanın ən böyük şousudur. Parad zamanı onlarla insan məşhurlar kimi geyinərək Yeni Orleanın və onun ətraf ərazilərinin küçələrində gəzişirlər. İlk dəfə karnaval 1856-cı ildə keçirilib. Onun mənşəyi isə qədim Roma imperiyası dövrünə gedib çıxır.

Karnaval böyük ehtimalla Venesiyanın ən məşhur bayramı hesab olunur. Karnaval zamanı şəhərə Yer kürəsinin bütün guşələrindən turistlər gəlir. Karnaval çərçivəsində raqs gecələri, konsertlər, paradlar və digər maraqlı tədbirlər keçirilir. İlk dəfə Venesiyaya karnavalını 1162-ci ildə keçirməyə başlayıblar.

Karnaval zamanı şəhərin küçələrində maraqlı geyim və maskalarda olan insanlara, eləcə də aktyor, akrobat və müğənnilərə rast gəlmək mümkündür.

Fənərlər festivalı - qədim Çin ənənəsidir. Xan sülaləsinin (e.ə III əsrdə) hakimiyyəti illərindən başlayaraq Yeni il şənliklərini Fənərlər festivalı ilə yekunlaşdırırdılar. Fənərlər festivalı şən və rəngarəng bayramdır. Bu bayramda minlərlə insan bədr gecəsində yanan fənərlərlə küçəyə çıxır.

Başı telefona qarışan kişini buğa buynuzuna aldı

Əlindəki iPad-la ətrafı çəkən kişi ona yaxınlaşan buğanı görməyib. Buğa bu adamı buynuzuna keçirib yıxıb, sonra öldürmək istəyib.

Milli.az "El Mundo"ya istinadən bildirir ki, olay Portuqaliyanın Terşeyra adasında, ənənəvi "Touradas a corda" bayramında yaşanıb. Bu bayram zamanı buğalar şəhər küçələrinə buraxılır, adamlar isə iribuynuzluların önündən qaçır.

QOÇ - Ciddi işlərin həllinə həvəs göstərməyin. Əks təqdirdə sizə mane olanlar tapılacaq. Yaxşı olar ki, əsas diqqətinizi istirahətə yönəldəsiniz. Ürəyiniz istəsə, qonaq getmək də olar.

Qoroskop (14 iyun) **Səbuhi Rəhimli**

BUĞA - Ümumi çalarlarına görə uğurlu gün hesab etmək olar. Qarşılıqlı münasibətlərdən tutmuş əməli fəaliyyətə qədər hər şey zövqünüze uyğun olacaq. Uzaq səfərə çıxmağa, qonaq getməyə dəyər.

ƏKİZLƏR - Bürcünüzün ən aktiv dövrü olduğundan göstərilən müddətdə uğurlu anlarınız çox olacaq. Odur ki, gün ərzində canfəşanlıqlarınızı daha da artırmalısınız. Axsama yaxın sürprizlər mümkündür.

XƏRÇƏNG - Fəaliyyət zəminində uğurlarınız mümkündür. Bunun üçün ilk növbədə işgüzar sövdələşmələrinizin sayını artırmalısınız. Amma səhhətinizi də qorunmalı, mübahisədən qaçmalısınız.

ŞİR - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə üzərinizə düşən başlıca vəzifə ədalətli qərarlar çıxarmaqdır. Baş verən situasiyaları düzgün qiymətləndirin. Yeni qərarlar səmərə verə bilər.

QIZ - Daxili sıxıntılarınızın xeyli azalacağı gözlənilir. İstənilən prosesdə ədalət prinsiplərindən bəhrələnin. İmkan verməyin ki, sizi aldatsınlar. Sevgidə qətiyyət göstərin.

TƏRƏZİ - Risk etməyə məhkumsunuz. Çünki mövcud ideyalarınızı gerçəkləşdirməkdən ötrü başqa yolunuz qalmayıb. İndi güzəştə getmək yalnız zərərinizə işləyə bilər. Axsam qonaq getmək maraqlı olacaq.

ƏQRƏB - Yeniliklər yolunuza gözləyir. Rastlaşdığınız insanların əksəriyyəti qayğılarınızı sizə unutturacaq. Zamanı geri qaytarıb səhvinizi düzəltməkdənsə, real hədəflərə doğru irəliləyin.

OXATAN - Bəzi qanqaraçılıqlar gözlənilsə də, səbr nümayiş etdirməlisiniz. Əmin olmadığınız proseslər barədə qəti fikir söyləməyin. Bir sözlə, riskə getmək, mübahisə etmək, səfərə çıxmaq olmaz.

OĞLAQ - Daxili sıxıntılarınızın artacağı mümkündür. Bu işə ətrafınızda olan insanların etibarsızlığından doğacaq. Bir tərəfdən səhhətinizdə, digər tərəfdənsə münasibətlərinizdə problemlər mümkündür.

SUTÖKƏN - Kənardan kömək olmasa, hər hansı nailiyyətə yetişə bilməyəcəksiniz. Ümumiyyətlə, təkbaşına heç bir iş görməməlisiniz. Bu gün yeganə uğurunuz ailə-sevgi münasibətlərində mümkündür.

BALIQLAR - Gərgin situasiyalarla rastlaşma ehtimalınız var. Ələlxüsus da kənar təsirlər əsəblərinizi qabarda bilər. Təmkinli olun. Səfərə çıxmaq istəyirsinizsə, bu planı saat 12-yə qədər reallaşdırın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Dünyanın ən böyük saati Moskvada quraşdırılacaq

Moskvada dünyanın ən böyük saati quraşdırılacaq. Yerli mətbuatın yazdığına görə, gələn il Rusiyada keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatı üçün kino-konsert zalının tikilməsi planlaşdırılır. Layihəyə uyğun olaraq zalın üzərində saat quraşdırılması nəzərdə tutulub.

Zalın üzərində ucaldılacaq saatin diametrinin 64 metrə bərabər olacağı barədə bildirilib. Bu göstərici isə ən maksimum olduğu üçün Ginessin rekordlar kitabına daxil ediləcək.

Səhifəni hazırladı: **GÜLTƏK**

Təsisçi: **Rauf ARİFOĞLU**
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: **yenimusavat@mail.ru**

Ünvan: **Bakı şəhəri, R.Rüstəmov küçəsi**
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: **520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)**

Redaktor:
Nazim SƏBİROĞLU

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Lisensiya N: **B 114**
SAYI: **5.100**